

SUCCULENTA

ORGAAN VAN DE NEDERL. VEREENIGING
VAN VETPLANTEN VERZAMELAARS

22e JAARGANG
- 1940 -

INHOUD

Aztekium Ritteri	73	Lobivia	40, 51
Bartschella Schumannii	6	Maart 1940	32
Bevriezing van succulentenzaden	145	Mamillaria	64, 76, 102, 114, 129
Boekbespreking	23, 24 36, 83	Mamillaria of Mammillaria?	134
Bryophyllum calycium 1 4 3		Mediolobivia	40
Buitenlandsche literatuur	34	Naamplaatjes	18
Bijdrage tot de kennis van de		Neoperteria nigricans	55
Curacao-Aloe en van hare oorsprong	83	Nieuwe en weinig bekende Notocactussen	86
Bijdrag tot de kennis van het geslacht Haworthia	25	Nieuw geslacht der Aloineae	62
Cactussen en hunne cultuur in Ned.-Indië	24	Notocactus concinnus	119
Conophytum muscosipapillatum	5 7	Notocactussen	86
Conophytum Pearsonii	43	Over Opuntia curasavica 0	
Conophytum Wetsteinii	29	Wentiana O. alatus en Mam. simplex	121, 137
Curacao-Aloe		Piaranthus foetidus	81
Dinteranthus Pole-Evansii	20	Poellnitzia	61
Drogen van bloemen	6	Proefschriften	83, 85
Duvalia Corderoyi	70	Promotie P. Wagenaar Hummelinck	85
Echinopsis	40, 51	Raadsel van het ontstaan van monstrositeiten en cristaties bij de succulenten	36
Euphorbia stellata?	59	Rebutia	40, 51
Grond en bemesting voor Mammillaria's	131	Setiechinopsis mirabilis	9
Gymnanthi	1, 13	Stapelia	110
Harden van onze planten	95	Stapelia glanduliflora	113
Haworthia	25, 136	Stapelia nobilis	111
Hamorthia tessellata var. elongata	37	Studies over Rebutia Lobivia en Echinopsis	40, 51
Heurnia hystrix	9 2	Thrips.	97
Hoodia Juttae	46	Thunberg	
Jaarverslag (verkort)		Trichocereus lamprochlorus	132
Kan de kiemkracht van succulentenzaden bij bevriezing lijden?	145	Uit de praktijk	46
Leekenhoekje	18, 32, 59, 95, 136	Verkort jaarverslag	22
Lithops Meyeri	90	Waarnemingen van vorstbeschadiging bij Haworthia's	136
Lithops Venteri	11		
Lithops Weberi	16		

ALFABETISCH REGISTER DER PLANTENNAMEN

De cursief gedrukte cijfers verwijzen naar de afbeeldingen.

Adromischus rotundifolius	34	Aztekium Ritteri	73, 74
Aloe ferox	84	Bartschella Schumannii	65, 130
Apicra rubriflora	61	Bryophyllum calycinum	143, 144
Aylostera deminuta	41	Caespitosae	13

Cephalanthi	13	Euphorbia caput. Medusae	60
Cephalocactus	14	" Gilbertie	60
Cereus apiciflorus	34	" micracantha	60
« tarijensis	34	« scolopendria	60
Chilenia nigricans	57	" squarrosa.	60
Columnares	13	" stellata?	59
Columnares cinerea	13	" uncinata	60
Conophytum Braunsii	46	Frailea Bruchii	4
} difforme	57	Gymnocalycium Baldianum	4, 5
} minutum	43	" Bruchii	4
} muscosipapillatum	57, 58	} var. Hossei	5
} Pearsonii	30, 32,	" chubutense	2
} var. minor	43, 44, 45	" denudatum	1
} percassum	43	} var.	
} ramosum	58	" Anisitsii	2
} Ruschii	3, 2	" Fleischerianum	2
« Wettsteinii	29, 30,	" gibbosum	2
} var. oculatum	31, 43, 45	} var. re-	
Copiapoa	13, 14	} ductum	2
} cinerascens	15	} H o s e i	3
} cinerea	15	} hyptiacanthum	3
} coquimbana	16	" Kurtzianum	3, 6
} echinoides	16	" lafaldense.	4
} Fiedleriana	15	" mazanense	2, 3
} gigantea	16	" Mihanovichii	3
} Malletiana	15	} var.	
} marginata	15	" Friedrichii	4
} megarhiza	16	" netrelianum	3
} streptocaulon	15, 16	" oenanthemum	5, 6
Cotyledon rotundifolia	34	" platense	1
Digitorebutia	51, 53	" Quehlianum	1
Digitorebutia atrovirens	52	" Saglione	3
} brachyantha	53	" sanguiniflorum	5
} costata	53	" Sutterianum	3, 6
} digitiformis	52	" Venturianum	5
} Haagei	51, 52, 53, 54	Haworthia Bolusii var. semivava	25
} orurensis	52	" Fouchei	28
} pectinata	52	" Helmae	26
} Ritteri	53	" Isabellae	26
Dinteranthus Pole-Evansii	20	" tessellata var. elon-	
Duvalia Corderoyi	70, 71, 72	} gata	37, 38, 39
" elegans var. magnicorona	70	" Triebneriana var. ru-	
" maculata	70	} brodentata	26, 27
Echinocactus amhiguus	16	Heurnia hystrix	92, 93, 94, 95
" Baldianus	5	" Pillansii	94
" columnaria	16	} primulina	93
" Fiedlerianus	15	" simplex	94
" Malletianus	15	" Thuretii	93
" marginatus	16	Hoodia Juttae	46, 47
" melanochnus	16	" Pillansii	48
" platensis	5	" Triebneri	48
" Steinmannii	54	Hymenocactae	35
" streptocaulon	14, 16	Hymenoblobivia	35
Echinopsis mirabilis	9	Hymenorebutia	35
" pygmaea	54	Lithops Aucampii	92
Erdisia apiciflora	34	" Comptonii	17, 91
Eriocephala Lenninghausii forma		" Eberlanzii	92
Apelii	34	" Franziscii	92
		" Herrei	91, 92
		" Julii	92

Lithops	Lesliei	90, 91 , 92	Mediolobivia sarothroides	43
"	Meyeri	91	Melocactus sarcacanthus	143
"	optica	91	pyramidalis	142
"	Otzeniana	17	Neoporteria nigricans	55, 56
"	Ruschiorum	92	subgibbosa	57
"	Venteri	11	Notocactus caespitosus	89
"	Weberí	16, 17, 18	" concinus	119
Lobivia	atrovirens		" minimus	86, 87, 189
"	brachyantha	53	" Muller-Melchersii	75
"	costata	53	Opuntia curassavica	121, 122 ; 123
"	digitiformis	52	" elatior	126 , 127, 128 , 129
"	eucaliptana	53	" Wentiana	124 , 125 , 126 , 142
"	neo-haageana	55	Piaranthus foetidus	81 , 82
"	orurensis	52	" " var. diversus	83
"	pectinata	53	" " " multipunctatus	83
"	Pentlandii	41	" " " pallidus	83,
"	pygmaea	53	" " " purpureus	83
"	Ritteri	53	Poelinitzia rubriflora	61, 62
"	Steinmannii		Pygmaeolobivia	35
Mamillaria	64, 65, 66, ...	102, 103, 104	Rebutia aureiflora	40; 41, 42
	105, 106, 107, 108, 114:		" Blossfeldii	43
	115, 116, 117, 118, 129		" Haagei	52, 54, 55
"	carnea	77	" Marsoneri	41
"	crucigera	116	" minuscula	41
"	densispina	80	" sarothroides	41, 43
"	Grahamii	115	Setiechinopsis mirabilis	9, 10
"	Lloydii	78	Stapelia Cooperi	49
"	meiacantha	103	" gigantea	111, 113
"	Parkinsonii	105	" glanduliflora	110, 113
"	pseudofuscata	80	" " var. emarginata	114
"	simplex 137, 138 , 139 , 140		" Herrei	111
"	spinosissima	107	" Molonyae	109
Mediolobivia	aureiflora	41, 42	" nobilis	111 , 112
"	var. albi-		" pedunculata	111
"	longisetata	43	" revoluta	111
"	var. albi-		" rufa	110
"	setata	42	" variegata	109, 111
"	var. long-		" virescens	110
"	giseta	43	" verrucosa	110
"	Boedekeriana	43	" Woodii	51
"	Blossfeldii	43	Stultitia conjuncta'	51
"	Duursmaiana	43	Cooperi	49, 50
"	elegans	43	Trichocereus lamprochlorus	132, 133
"	longisetata	43	" taryensis	34
"	var. albi-			
"	longisetata	43		
"	rubelliflora	43		
"	rubriflora	34, 43		

DIVERSE AFBEELDINGEN

F. Boedeker, Mamillaria's bestudeerend	65	Linnaeus (portret)	110
Mamillaria's in verzameling, Feldbrugge	66	Thripslarf	99

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.

Girorekening
No. 133550 - DEN HAAG

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adres:

Mej. J. J. E. v. d. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, Voorzitter, Hilversum, Neuweg 73; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Secretaresse, den Haag; CHR. F. W. SLIJPER, Penningmeester, den Haag, Willem van Outhoornstraat 2; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; A. F. H. BUINING, Hohorst, Hamersveld, waarn. Bestuurslid.

GYMNANTHI

door M. W. B. van Oosten.

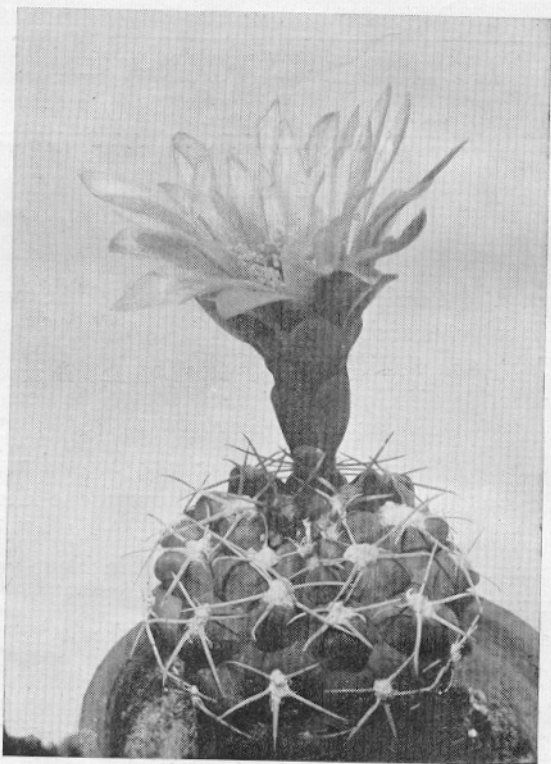
Wij willen hier enkele bijzonderheden vermelden over verschillende *Gymnocalycium*-soorten.

Gymn. Quehlianum (F. Haage Jr.) Berg. is volgens Britton en Rose dezelfde als *Gymn. platense*. Hoewel ze veel met elkaar gekruist zijn, zijn het m.i. beide goede soorten. *Gymn. Quehlianum* is een van de dankbaarste *Gymnocalyciums*, zoowel wat groei als bloei betreft. De plant heeft een mooie blauwgroene kleur, wat wel haar meest typische kenmerk is. Zij geeft fraaie, buitengewoon groote bloemen en reeds bij jonge planten. De kleur van de bloemen is wit, van onder rose.

Gymn. denudatum (Lk. & Otto) Pfeiff. komt vrijwel in elke verzameling voor, maar bijna altijd als hybride. Het volgende is niet bestemd voor de liefhebbers, die gewoonlijk niet op een doortje of op een rib meer of minder kijken. Soortecht is zij pas weer de laatste jaren door Backeberg ingevoerd, na langen tijd vergeefs gezocht te zijn. Zij moet 5 of 6 ribben tellen en 5—8 tegen de plant liggende randdoorns en geen enkele middendoorn. Vrijwel alle *denudatum*-hybriden missen de wonderlijk mooie donkergroen glanzende epidermis, welke een „echte” *denudatum* behoort te hebben. De zeer groote bloemen, die reeds aan jonge planten verschijnen, zijn van buiten groen met een witten rand en van binnen wit. Onder de vele hybriden vindt men lichtrose en lichtgeel bloeiende planten.

De door Jajó benoemde *Gymnocalycium Fleischerianum*, (= *Gymn. denudatum* v. *Anisitsii* Fric.), eveneens een mooie plant met diezelfde glimmende groene huid, is de *Anisitsii*-variëteit van *Gymn. denudatum* (Niet *Gymn. Anisitsii* (K. Sch.) Br. & R.).

Gymn. gibbosum (DC) Pfeiff. Met *G. denudatum* is dit wel de soort met de meeste variëteiten. In iedere verzameling komt zij met een of meer variëteiten voor. Hoewel deze niet allen door rijken bloei uitmunten, is o.a. de variëteit *reductum*, Hort. een uitzonde-

Gymnocalycium mazanense Bckbg.

Foto van Oosten.

ring. De bloemen van *G. gibbosum* zijn $\pm$ 6 cm groot en crèmewit van kleur.

Gymn. chubutense, Speg. is pas den laatsten tijd weer op het tooneel verschenen. Indien het geen variëteit van *G. gibbosum* is, dan is zij er toch nauw aan verwant. Het is een mooie aschgrauwe plant.

Gymn. mazanense, Bckbg. Ook deze is nog al varieerend. Het is een vlakke, kogelvormige soort, welke nog maar enkele jaren bekend is. Deze mooie aanwinst is gevonden bij Mazán in Argentinië. Als import is zij sterk bedoornd. De groote bloem, welke op een korte buis staat, is wit met iets rose en een donkerder keel; zij duurt verscheidene dagen.

Gymn. Suttetianum, (Schick.) Berg. staat bekend als dankbaar bloeiend. Zij heeft groote bloemen van +/- 6 cm doorsnede, wit met rose en een rooden keel. Het vruchtbeginsel en de bloembuis zijn blauw berijpt. Zij heeft hoogstaande bochels met scherpe dwars-groeven, meestal 5 lange doorns, waarvan twee naar elken kant en een omlaag gericht.

Gymn. Kurtzianum, (Gürke) Br. & R. is een van de mooiste soorten. Typisch zijn de 8 sterke doorns, waarvan een, de middendoorn, schuin omhoog gericht staat. In den nieuwen groei zijn de doorns mooi bruinzwart. De bloemen zijn groot, wit, aan den voet roodachtig,

Gymn. Hossei (Fr. Ad. Haage Jr.) Berg, is eveneens een mooie sterk bedoornde soort, Zij is pas sinds een 10-tal jaren in den handel en werd in groot aantal ingevoerd.

Gymn. hyptiacanflum (Lem.) Br. & R. is bijzonder bloeiwillig. De bloemen zijn wit en ongeveer 5 cm groot.

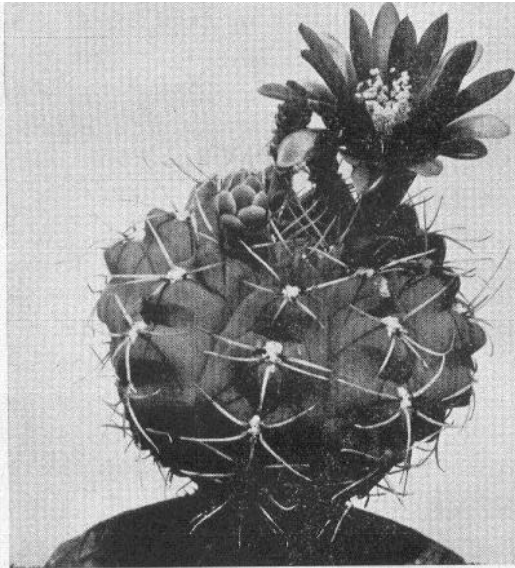
Gymn. netrelianum (Monv.) Br. & R. is een dwergsoort, welke ongeveer 3 cm groot wordt. Het doet haar echter geen kwaad, wanneer zij geënt wat grooter wordt. De +/- 5 cm groote bloemen zijn mooi, licht geel van kleur. Volgens B a c k e b e r g zal dit een variëteit zijn van de eveneens geelbloeiende *Gymn. Leeanum*.

Gymn. Saglione (Cels.) Br. & R. is algemeen bekend. Het is een mooie helder groene plant met breede ribben en een zware bedoorning, die in den nieuwen groei zwartbruin is. Zij kan zeer groot worden, getuige de geweldig groote exemplaren, welke indertijd werden ingevoerd. Over het algemeen wordt er nog al geklaagd over haar bloeiwilligheid. In ieder geval moet zij een behoorlijken ouderdom hebben om geregeld te bloeien. De ongeveer 4 cm groote bloemen zijn wit, met onderaan iets rood. Zij staat n.m.m. geïsoleerd in het geslacht *Gymnocalycium* door haar afwijkend type en knopvorming.

Gymn. Mihanovichii (Fric & Gurke) Br. & R. is een soort, welke in geen enkele verzameling mag ontbreken. Goed in de zon gekweekt, krijgt de plant een mooie roode kleur. Ze bloeit reeds als

jonge plant. De bloei duurt tot ver in den zomer, De $\pm$ 4 cm groote bloemen zijn groengeel. Enten verdient aanbeveling. De variëteit *Friedrichii* bloeit rose. Ze schijnt de zon echter niet zoo goed te verdragen.

Gymn. Bruchii (Speg.) Bckbg, is beter bekend als *Gymn. lafaldense* Vpl. Dit zit zoo in elkaar: De plant werd voor het eerst beschreven door Spegazzini als *Frailea Bruchii*, Het bleek echter al spoedig geen *Frailea* te zijn en een jaar later doopte V a u p e l haar dan ook om in *Gymnocalycium lafaldense*, hetgeen nomenklatorisch natuurlijk niet juist was. Hij had haar *Gymnocalycium*

Gymnocalycium Baldianum Speg.

Foto van Oosten.

Bruchii moeten noemen, zooals B a c k e b e r g daarna ook doet.

Maar *Bruchii* of *lafaldense*, ik geloof niet, dat er een fraaiere en dankbaarder *Gymnocalycium* bekend is, of nog bekend zal worden. Iedere liefhebber, die dit plantje niet heeft en zich niet voor zijn verzameling zal willen schamen, geef ik in overweging haar heel spoedig aan te schaffen. Het is een echte dwergsoort; een plantje van slechts enkele centimeters kan bloeien, dat het een lieve lust is.

Zij vormt in de natuur groote pollen, hetgeen ze in cultuur ook wel, maar in veel mindere mate doet. De bloemen, die met meerdere tegelijk te voorschijn komen, zijn grooter dan de plant zelf. Ze zijn fraai witrose met een donkerder middenstreep. Van de variëteit *Hossei* Bckbg, is de bloem nog grooter en de bedoorning grover. Het is wel een soort, waarvan enten aanbeveling verdient, daar zij anders na een paar jaar gaat zeuren.

Gymn. Baldianum Spieg. werd door Prof. W e r d e r m a n n beschreven als *Gymn. sanguiflorum*. Zij is wel de trotsch van de familie. Zij breekt met haar mooie roode bloemen de rij der betrekkelijk eentonige bloemen van *Gymnocalycium*. De plant is bij ons het beste bekend als *Gymnocalycium Venturianum*, zooals B a c k e b e r g haar noemt, S p e g a z z i n i echter beschreef reeds in 1905 *Echinocactus Baldianus* met purperroode bloemen, welke hij later tot *Gymnocalycium* rekende. Sinds B i t t o n en R o s e onbegrijpelijkerwijze de *Gymn. Baldianum* van S p e g a z z i n i als synoniem gaven van de witbloeiende *Gymn. platense*. komt *Gymn. Baldianum* niet meer als soort beschreven voor.

Gebleken is nu: 1e. dat de *Echinocactus Baldianus* van S p e g a z z i n i niet dezelfde is als de eveneens door S p e g a z z i n i beschreven *Echinocactus platensis* of de thans in den handel als *Gymn. Baldianum* voorkomende, witbloeiende, plant: 2". dat, gezien de geringe verschillen in de beschrijving van de *Echinocactus Baldianus* van S p e g a z z i n i en de *Gymn. sanguiflorum* van W e r d e r m a n n, deze dezelfde moeten zijn. Samengevat heet ze dus niet *Gymn. sanguiflorum* W e r d e r m a n n, ook niet *Gymn. Venturianum* B a c k e b e r g en evenmin *Gymn. Venfzrrii* F r i c, maar *Gymn. Baldianum* S p e g a z z i n i. Deze strijd lijkt op het gevecht van de honden met het been! Aan D o l z komt de eer toe, deze namenkwestie te hebben rechtgezet en Spiegazzini's *Gymn. Baldianum* weer op den troon te hebben geplaatst, welken haar rechtens toekomt. Dit verloren kind, dat na zooveel jaren weer bij ons is teruggekèerd, is met open armen ontvangen en het verdient wis en zeker een eereplaats in de kas. De plant bloeit reeds jong en met vele bloemen tegelijk, welke mooi glanzend, diep rood van kleur zijn.

Gymn. oenanthemum Hckbg. is de tweede, uitgesproken rood bloeiende *Gymnocalycium*. De Heer D o l z deelt in „Kakteen und andere Sukkulenten" 1938, blz. 82 als zijn meening mede, dat het waarschijnlijk dezelfde plant is als de roodbloeiende *Echinocactus*,

welke zich als eenig exemplaar bevond onder een partij door H a a g e geïmporteerde *Gymn. Kurtzianum*, waarvan zij dan ook, hoewel minder zwaar bedoornd, zeer veel weg heeft. Verder werd door H a a g e indertijd een enkel exemplaar ontvangen tusschen een aantal planten van *Gymn. Sutterianum* (Schick.) Berg., welke zich alleen van de andere onderscheidde door haar roode bloemen. De plant werd natuurlijk in den observatiehoek gezet, doch helaas is zij daaruit „verdwenen”, Misschien was het wel de derde roodbloeiende soort. De groote bloemen van *Gymn. oenanthemum* zijn lichter van kleur d a l s *Baldianum*. Zij bloeit ook niet zoo jong als deze, De bloemen zijn $\rightarrow 5$ cm, lang, de schubben hebben rose randen. De plant is dof grijs-groen, heeft $\rightarrow 1$ ribben, 5 roodachtig grijze randdoorns en geen middendoorn,

Wordt vervolgd.

HET DROGEN VAN BLOEMEN MET BEHOUD VAN KLEUREN EN VAN DEN NATUURLIJKEN VORM.

Het zoeken naar een goede oplossing voor het drogen van bloemen dateert reeds van jaren her, doch desondanks zijn de resultaten nog pover te noemen, De methoden, die gevolgd worden, bestaan voornamelijk in het pletten der bloemen, hetzij tusschen papier onder een pers, hetzij door middel van een al of niet warm strijkijzer. De voornaamste bezwaren van deze behandeling zijn de kleursveranderingen, die daarbij steeds optreden en de vernieling van den vorm van de -bloem.

Een groote stap in de goede richting is de methode, welke wordt toegepast door de Heeren Bu in in g en Harders, waarbij doorsneden en details van bloemen worden gedroogd. De doorsneden zijn zeer mooi en de details komen goed tot hun recht,, doch ze zijn platgedrukt en de kleur gaat meestal verloren. Het is niet de bedoeling in dit artikel op deze werkwijze verder in te gaan, doch wel om de manier te bespreken, waarop door ondergeteekende een aantal proeven zijn genomen, welke ten doel hadden de bloemen te drogen in hun ware gedaante terwijl de kleuren niet veranderen;

Bij deze proeven is uitgegaan van de gedachte, dat een bloem bestaat uit een weefsel, waarvan de cellen gevuld zijn met vocht en dat dit vocht uit het weefsel verwijderd moet worden zonder

dat de bloem in elkaar zakt of beschadigd wordt. Wanneer wij de bloem inpakken of omgeven met droog zand in een goed sluitende metalen bus of doos zal zij haar oorspronkelijken vorm behouden. Nu rest ons nog een middel te vinden, waardoor de vloeistof uit het weefsel onttrokken wordt, om bederf tegen te gaan en de noodige vastheid te verkrijgen, zoodat de bloem niet in elkaar zakt. Er bestaan verschillende preparaten, welke in staat zijn vloeistoffen op te nemen of tot zich te trekken. Het zal den lezer weinig interesseeren welke precies de eigenschappen van deze preparaten zijn, Hoofdzaak is, dat het voor ons doel te bezigen preparaat neutrale eigenschappen moet bezitten; dus niet verontreinigt en geen bepaalde chemische reacties veroorzaakt. Die reacties zouden oorzaak kunnen zijn van het veranderen of verloren gaan van de kleuren, het aantasten van het weefsel, enz.

Silica Gel (SiO_2) bezit alle eigenschappen, welke bij het drogen van bloemen noodig zijn. Het is hard van korrel, de korrels zijn $\approx$ à 3 mm groot, het bevat geen zouten of zuren, het heeft de eigenschap om 40 % van haar eigen gewicht aan vloeistof op te nemen, die zich in de microscopisch kleine kanaaltjes van het Mica Gel verzamelt en daarin worden vastgehouden. Silica Gel blijft, na verzadigd te zijn, volledig hard en droog, het zet niet uit en is na verhitting tot $\pm$ 120- 130 gC weer in zijn actieven staat terug te brengen,

Voor het drogen van bloemen vullen wij een goed sluitende metalen bus met een laag van enkele centimeters Silica Gel en plaatsen de bloem, vrij staand, op deze laag, daarna vullen wij de bus verder met droog, schoon zand (Maaszand) waarna wij weer enkele centimeters Silica Gel op de zandlaag strooien. Daarna sluiten wij de bus en wachten rustig 6 à 7 dagen op het voltrekken van het drogingsproces. Deze tijdsduur is afhankelijk van de grootte der bloem en de hoeveelheid Silica Gel, die men heeft gebruikt. Het vereischt dus eenige ondervinding om te weten hoe lang men de bus gesloten moet houden. Als de bus niet goed sluit zal de binnendringende lucht, welke altijd een hoeveelheid waterdamp bevat, gedroogd worden, waardoor het Silica Gel met water uit de indringende lucht wordt verzadigd, terwijl het onze bedoeling is, dat het alleen vloeistof aan de bloem zal onttrekken.

Het geeft in het begin wel eenige moeilijkheden om de bloem zoodanig in te pakken, dat de stand en de vorm geen of slechts weinig verandering ondergaat door-het bijvullen van het zand. Het

---

zand moet uiterst 'voorzichtig in en om' de bloem en tusschen de bloembladeren worden gestrooid. Bij trechtervormige bloemen dient er vooral voor te worden gezorgd, dat het peil van het zand aan den binnen en aan den buitenkant van de bloem gelijkmatig wordt opgevoerd. Dit gelijkmatig bijvullen voorkomt, dat de bloem in of uit elkaar gedrukt wordt. De bloemen moeten direct na het plukken worden behandeld en wij zullen ondervinden, dat bloemen, die kort na het algeheel opengaan worden afgesneden, de grootste weerstand bezitten en dat zij zich beter laten behandelen dan bloemen, welke reeds een dag oud zijn. Ook de kleur handhaaft zich dan beter, terwijl de stand forscher en dus natuurlijker is. Met eenige ondervinding en opmerkingsgave zullen de moeilijkheden spoedig overwonnen zijn, Ook voor het verwijderen van het zand en het Silica Gel, na den voor het drogen vastgestelden tijd, is eenige ervaring, noodig. Het eenvoudigste is de doos of bus op haar kant te plaatsen en den stroom van zand en Silica Gel zóó te leiden, dat de bloem niet beschadigd wordt, Beter is het, vooral bij groote bloemen, in den bodem van de bus een kraan aan te brengen met een vollen doorlaat van ≈ 8 mm. Door het voorzichtig openen van dezen kraan kan de stroom zóó geregeld worden, dat de massa geleidelijk van de bloem wegvloeit.

Voor het bewaren der bloemen gebruiken we een luchtdicht sluitend metalen kistje, dat van boven van een glasruit is voorzien. De bloem wordt door middel van een druppel lak op haar steeltje vastgezet op een droog triplexplaatje. Onder het triplex plaatje wordt een weinig Silica Gel gestrooid. De bloemen moeten worden, gegroepeerd, zoodat ze een smaakvol of overzichtelijk geheel vormen.

Deze uiteenzetting is gegeven voor die lezers, die belang stellen in de mooie en nuttige liefhebberij in het drogen van bloemen, Ik hoop, dat verschillende lezers de beschreven methode eens zullen toepassen en mij van de bereikte resultaten mededeeling zullen doen, om zodoende tot een zoo volmaakt mogelijk systeem te komen. Wanneer wij een behandeling zouden kunnen vinden, waardoor het niet mogelijk is, dat de gedroogde bloemen weer op nieuw vocht uit de lucht kunnen opnemen, ik denk hier aan het bespuiten met was, stearine of witte schellak, dan zou een luchtdicht afgesloten vitrine voor het bewaren der bloemen niet noodig zijn.

Ondergeteekende is gaarne bereid nadere inlichtingen te verstrekken ook over nog verdere, op het programma staande proe-

ven, onder' voorwaarde, dat zulk wederzijds zal geschieden.

A. YMKERS.

Notenplein 75, Den Haag.

NASCHRIFT.

Nadat de Heer Y m k e r s op een Kringvergadering zijn gedroogde bloemen had getoond, beschreef hij, op ons verzoek, zijn vinding om bloemen te drogen met behulp van Silica Gel. Wat de Heer Y m k e r s hierbij niet vermeld heeft, is, dat de gedroogde bloemen er uit zien zóó mooi en frisch alsof ze zich pas geopend hebben. Dat het den Heer Y m k e r s gelukte, de anders zoo kortstondige schoonheid van succulentenbloemen te behouden, de meeldraden kan men tellen, de zachte glans der bloembladeren heeft -niets geleden, de trillende. haren van Stapeliabloemen staan wijd uit, vervulde ons met bewondering, Wij raden onze leden aan de beschreven methode eens, toe te passen. Silica Gel is verkrijgbaar bij de Ned. Silica Gel Mij., Frankenstraat 61, Den Haag.

v. d. Th.

SETIECHINOPSIS MIRABILIS (Speg.) Bckbg.

De reeds door Spegazzini beschreven *Echinopsis mirabilis* werd door B a c k e b e r g als type plant gekozen voor het door hem ingestelde ondergeslacht Setiechinopsis.

De plant is meest enkelvoudig en sterk cilindrisch, zoodat zij bij een hoogte van 12- 15 cm, slechts een doorsnede heeft van 2 cm.

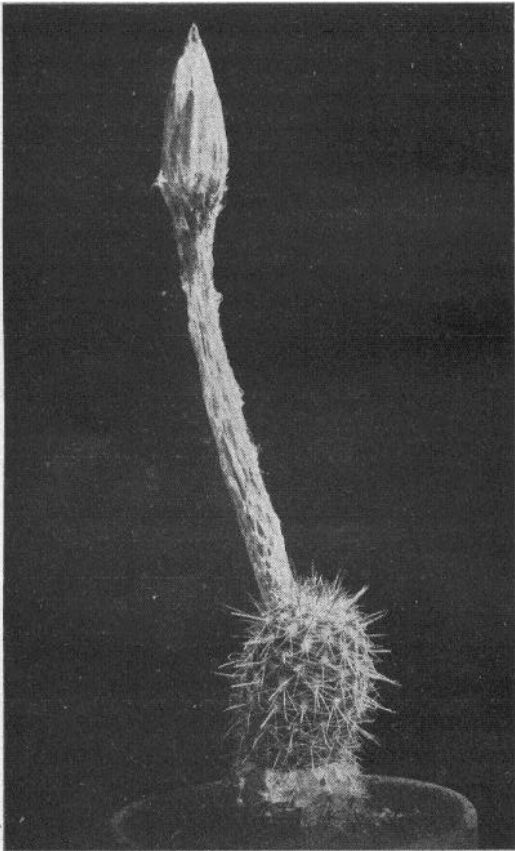
De kleur van het plantenlichaam is dof grijsgroen. De 11-14 ribben zijn licht gegolfd en dragen kleine areolen. De doorns zijn allen recht en bestaan uit 11-14 randoorns en 1 puntige middendoorn van 10- 15 mm lengte.

De bloemen, 5,5 cm in doorsnede en 11~ 12 cm lang, zijn in verhouding tot de plant groot en ontstaan, in tegenstelling met andere Echinopsissoorten bij den top. De ong. 50 bloemblaadjes zijn wit, dun en smal, in een punt uitlopend, welke iets naar boven is gebogen. Zij zijn in drie rijen geplaatst en los gesteld. De meeldraden en stamper staan bij elkaar en rusten niet, zooals bij de Euechinopsis, op de onderste bloemblaadjes, Vruchtbeginsel en bloembuis zijn geschubd en ontwikkelen in de axillen rijkelijk witte wol, zoodat het geheel een wit wollig aanzien heeft. De bloem is zeer sterk geurend.

De bloeitijd is slechts kort, daar de bloemen zich na zonsonder-

gang openen en zich reeds weder voor den ochtend sluiten .Merkwaaardig is, dat de gesloten bloem niet aanstonds verwelkt, doch nog twee à drie dagen frisch blijft staan, zonder zich echter weder te openen, hetgeen op de afbeelding duidelijk te zien is.

De vrucht is spilvormig 3-4 cm lang en 4-6 cm dik. De zaden zijn rond en 1,5 mm in doorsnede.

Setiechinopsis mirabilis.

Foto van Oosten.

Setiechinopsis mirabilis wordt gevonden bij Colonia Ceres, provincie Santiago del Estero in Argentinië. De plant is wortelecht en geënt gemakkelijk in cultuur en bloeit reeds rijk als kleine plant van twee of drie cm. Om de goede bedooring en kleur te krijgen

heeft zij gaarne een zonnigen standplaats. Uit zaad is zij gemakkelijk te kweken.

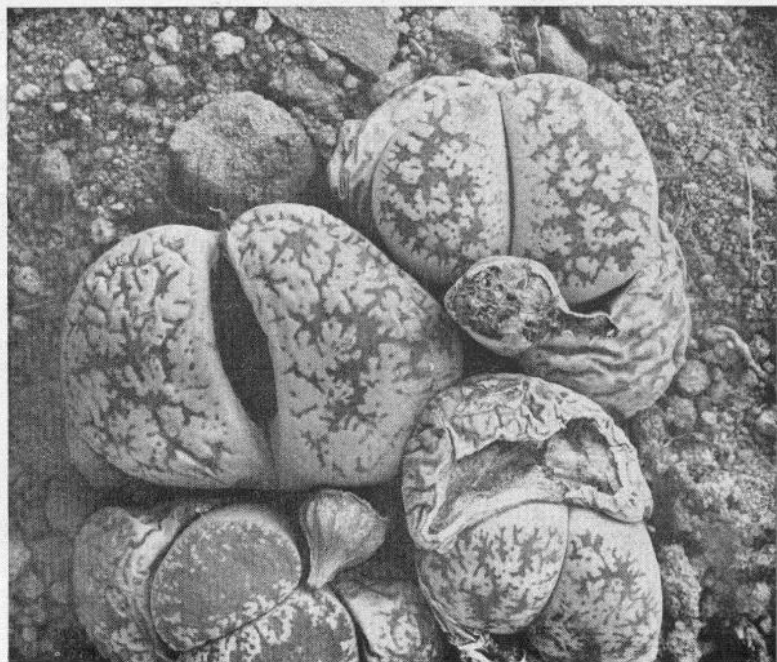
Een plant, die meerdere bekendheid bij de liefhebbers verdient dan tot heden het geval is.

TH. DE HAAS.

LITHOPS VENTERI, Nel sp. nov.

Corpuscularia turbiniformia: folia aequalia vel subaequalia: fenestra magna et bene visa, pellucida, brunneo-rubra vet fenestra irregulariter pellucida, griseo-lurido-viridis, insulis griseis: margine exteriori irregulariter inciso-crenata, taciniae ohfusae vet irregulariter: margine inferiori prope fissuram diviso, laciniae irregulariter. Capsula quinquelocularis.

Griqualand West Boetsap in kalk; Major Venter; Sept. 1939.

Lithops Venteri Nel sp. nov.

Foto Prof. G. C. Nel.

Die planteliggaam is 1.5~2 cm breed, die lengte van die spleet is 1-1.6 cm. Die boonste vlak is lig gewelfd, effens grof of soms

glad met of 'n groot deursigtige ligbruin-rooi venster, waarin daar baie klein eilandjies voorkom met 'n aantal donker groen miniatuur vensters of die vensters is van onreelmatigen vorm, liggroen gekleur en soms oortrek met 'n dun effens grys gekleurde vlies, In hierdie vlies is daar 'n aantal klein ronde openinge, waardeur die deursigtige venster sigbaar is. In die onreelmatige venster is daar 'n aantal vrywel groot, grys gekleurde eilande van onreelmatigen vorm, In hierdie eilande is daar hier en daar 'n klein aantal ronde openinge. Die buitenste rand is of getand of bestaan uit 'n groot aantal onreelmatige lobbe, wat soms met die eilande verbind is. Die binneste rand is onreelmatig. Beide rande is grys gekleur. Die doosvrug is 5-delig.

Hierdie soort is na Majoor Ven ter, Kimberley genoem. Hij was so welwillend om die plant aan my te besorg.

Hierdie nuwe soort, wat in 'n sekere sin alleen staat, wat die kleuring betref, is tog in sekere opsigte na verwant aan **L. Lesliei**. Dit verskil egter van **L. Lesliei** deur die duidelike grys eilande, wat effens bokant die vlak verhewe is en daardeur vir die oog die boonste vlak 't growwe voorkome gee. **L. Lesliei** het 'n duidelike roes-bruin tot groen kleur en die netwerk van laasgenoemde soort is baie fyner as diè van **L. Venteri**. Al twee soorte het dit met mekaar, dat daar die klein ronde openinge in die eilande voorkom, soos duidelik uit die foto te sien is.

G. C. NEL.

Stukken voor de Redactie
te zenden voor den 15en
der maand aan

G. D. DUURSMA.
Achter de Hoven 114 bis.
LEEWARDEN

Redactie:

G. D. DUURSMA.

Girorekening

No. 133550 - DEN HAAG

Alle correspondentie
richten aan h e t Secretariaat

Adres

Mej. J. J.E.v.D.THOORN,
Amalia van Solmsstraat 30
DEN HAAG.

Bestuur. A. F. H. BUINING. voorzitter. Hohorst. Hamersveld; Mej. J. J. E. v.d THOORN.
Secretaresse. den Haag; CHR F. W. SLIJPER. Penningmeester. den Haag. Willem van
Outhoornstraat 2; G. D. DUURSMA, Leeuwarden. Achter de Hoven 114bis; M. W. B.
VAN OOSTEN, Den Haag. de Ruyterstraat 18.

GYMNANTHI

door M. W. B. van Oosten.

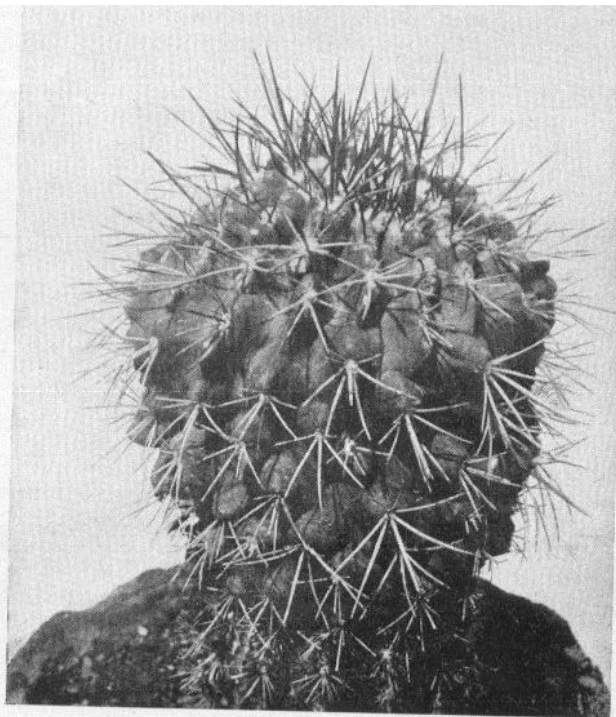
III. *Cephalanthi* (de uit een cephalium bloeiende)

Copiapoa. Hoewel het een reeds zeer lang bekend geslacht is, waarvan de soorten tamelijk veel voorkomen, kennen de meeste liefhebbers beter den naam dan de planten. Het bezitten van een fraaie collectie Copiapoa's is dan ook voor den liefhebber tot nog toe een luchtkasteel gebleven. Daardoor hebben zij voor velen een groote aantrekkingskracht, waarbij nog komt hun uitzonderlijke plaats onder de Zuid-Amerikaansche bolcactussen. Men kan evenwel moeilijk spreken van een bolcactus bij een zuilvormigen groei tot +/- 1.20 m, welke hoogte door sommige **Copiapoa's** bereikt wordt.

Er zijn een 10-tal **Copiapoa's** bekend, welke gevonden worden in Bolivia en Chili (vn. in de provincie Antafagasta). Backeberg onderscheidt 2 soorten **Copiapoa's**: de **Columnares**, die zuilvormig groeien en de **Caespitosae**, welke groote groepen met honderden afzonderlijke stammetjes vormen. Dat sommige **Columnares** meer dan een meter hoog kunnen worden, wil natuurlijk niet zeggen dat zij het ook worden, want het zijn ontzettend langzaam groeiende planten. Niettemin zijn zij stuk voor stuk prachtig en kunnen zij, als men hen den tijd gunt, ware sieraden der verzameling worden. Enkele soorten, zooals *C. cinerea* vormen mooie zuilen, bedekt met een soort rijp of dauw, welk verschijnsel wij kennen o.a. bij Crassulaceae, als *Pachyphytum* en *Cotyledon*. Een bekleding, die men beschouwen kan als een bescherming tegen het zeer

intensieve zonlicht. Vit is een andere wijze van bescherming dan bij de meeste cactussen, die met een sterke bedoorning, of zoals b.v. bij *Ariocarpus e.d.*, die met een harde steen- of leerachtige huid of met harde schubben als verdediging tegen het licht zijn toegerust.

Bij de sterk, zoowel als bij de zwak bedoornde *Copiapoa's* zijn de doorns over het algemeen donker en wel bruin of zwart gekleurd. Meestal vergrauwen deze doorns. In den top vormen de planten een soort cephalium beter gezegd een wollige kruin, die wordt ge-

Echinocactus streptocaulon Hook.

Foto van Oosten.

vormd door sterk ontwikkelde areolenwol. Tengevolge van dit verschijnsel rekende Schumann de *Copiapoa's* tot de groep *Cephalozactus*. Een dergelijk verschijnsel valt ook waar te nemen bij *Islaya*, welk geslacht dientengevolge nauw verwant zal zijn aan *Copiapoa*, mede door de overeenkomst met de kleur der bloemen, die ook direct uit de wol, op een nauwelijks zichtbare buis, ontstaan.

In tegenstelling met *Copiapoa* zijn buis en vrucht van *Islaya* be-
haard. De bloemen komen met enkele tegelijk uit den wolligen top
te voorschijn. Zij zijn klein, ongeveer 3 à 4 cm en geel van kleur.
De zeer korte buis is breed en zooals reeds gezegd is kaal, evenals
de vrucht. Het zaad is groot, glanzend en zwart.

Het zijn sterke planten, welke droge koude zeer goed verdragen.
Gekweekt in de volle zon, hetgeen zij zeer op prijs stellen, worden
het mooie planten. Door hun langzame groeiwijze zijn zij voor den
liefhebber, die van opschieten houdt, ten eenenmale ongeschikt. Ook
voor de bloemen behoeft men, ze niet te kweken. Enten is dan ook
de aangewezen weg, mede, omdat ze slecht vocht verdragen. Naar
mijn ervaring kiemt het zaad van *Copiapoa* slecht. De zaailingen
verdragen geen vocht in den winter, zoodat wordt aangeraden ze,
indien mogelijk, vóór den winter te enten op jonge zaailingen van
Cereus of *Echinopsis*,

Copiapoa Malletiana (*Echinocactus Malletianus* Lem.) is een
'grauwgroene, eenigszins bruin-berijpte plant met een zwaar be-
doornen top. De doorns zijn in den nieuwen groei helbruin met
donkere punten, ze worden later zwart, Het is een nogal variee-
rende soort, die bovendien reeds tal van namen heeft gedragen. Zij
werd in '1844 in Bolivia gevonden en door B-r i d g e s ingevoerd.
Zij wordt thans bovendien gevonden in, de Provincie Antafagasta
in Chili.

Copiapoa Fiedleriana (*Echinocactus Fiedlerianus* K. Sch.) is in
den nieuwen groei lichtgroen, zij wordt echter spoedig grauw. De
plant wordt niet hoog en vormt meerdere stammen. Ook de bruine
doorns worden spoedig, grauw.

Copiapoa cinerea (Phil.) Br. & R. wordt tot 1 m hoog en is dan
prachtig krijtachtig wit, vooral het jonge gedeelte, Zij heeft een
grijswoelligen top. De doorns, in den nieuwen groei 5~6, zijn bruin
met zwarte punten: later worden zij geheel zwart en nog later ver-
dwijnen zij of er blijft slechts één doorn over.

Volgens B r i t t o n & R o s e is *C. cinerea* dezelfde als *C. mar-
ginata* of *C. streptocaulon*. Dat dit niet juist is, staat thans wel
vast. Zij deelen mede, dat zij van eerstgenoemde plant nimmer
levende exemplaren hebben gezien, doch slechts een klein her-
bariumexemplaar.

Copiapoa cinerascens (S. D.) Br. & R. is een hoog wordende
groene soort met groote tuberkels en zwartbruine kromme doorns.
Het is een sterk spruitende plant. Indertijd was zij beter bekend

als *Echinocactus ambiguus* Willd.

Copiapoa megarhiza Br. & R. heeft **veel weg** van *C. cinerascens*. De kleur is echter lichter groen: de ribben zijn eveneens van tuberkels voorzien, De doorns zijn aanvankelijk geelbruin, ze worden later grijsgrauw.

Copiapoa coquimbana (Rümpl.) Br. & K. is blauwachtig groen van kleur, De ribben zijn ook van tuberkels voorzien. Zij heeft zwarte doorns, die later grijs worden.

Copiapoa streptocaulon (*Echinocactus streptocaulon* Hook.) groeit aanvankelijk kogel-, later zuilvormig tot 4,5 dm hoog. Hoewel volgens Schumann *C. streptocaulon* dezelfde is als *C. marginafa*, is de plant, welke tegenwoordig onder den naam *C. marginatia* wordt ingevoerd, een andere dan *C. streptocaulon*, De doorns zijn in den nieuwen groei kastanjebruin', ze worden later wit met donkerbruine punten en nog later grauwwit. De ribben zijn schroefvormig gedraaid en door diepe dwarsgroeven verdeeld, waardoor een scherpe kin ontstaat. Een voorbeeld hoe kwistig er met beschrijvingen en dientengevolge met namen gestrooid werd en wordt: in den tijd van $\neq$ 8 jaar werd deze plant viermaal beschreven en ontving daarbij achtereenvolgens de namen ***Echinocactus marginafus***, ***columnaris***, ***streptocaulon*** en ***melanochnus***.

Copiapoa echinoides (Lem.) Br. & R. is reeds sedert jaren niet meer gevonden. Het is een grijsgroene plant met aanvankelijk zwarte, later grijze doorns.

Copiapoa giganfea Beckbg. wordt tot 1 m hoog, met talrijke zuilen van 20 cm dikte. Het is een, sterk spruitende soort, waarbij de spruiten aan den onderkant ontstaan; De top draagt bruingele wol. Zij is sterk bedoornd en als het ware krijtachtig bepoederd.

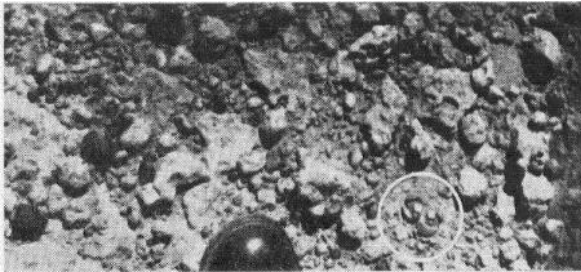
LITHOPS WEBERI Nel sp. nov.

Corpuscularia turbiniiformia; folia aequalia vel subaequalia, convexa vel subplana; fenestra magna et bene visa, pellucida, viridis vel griseo-viridis vel purpureo-viridis, insulis purpureis vel griseo-purpureis, paucis vel multis, elevatis notata; margine exteriori multo diviso, laciniae obtusae, irregulariter; margine interiore prope fissuram plana vel multo diviso. Capsula quinquelocularis. Flores lutei.

Calvinia-Ceres Karroo: In verweringsopening in kalkbanke; Nel Sept. 1939.

Die planteliggaam is 1, 1.5-2 cm. breed en die lengte van die spleet is circa 1.5 cm. Die boonste vlak is effens gewelfd of soms byna plat met soms 'n groot deursigtige venster, wat of liggroen, grys-groen, of selfs purpergroen gekleurde kan wees. In die venster is daar 'n aantal pers, gryspers gekleurde eilande, van verskillende vorm en grootte of soms ontbreek die eilande geheel en al en dan is daar 'n groot deursigtige venster. Hierdie eilande is effens verheve bôkant die oppervlakte van die venster en die gevolg is dan, dat die deursigtige deel van die venster beperk is tot 'n aantal nou strepe, wat tussen die eilande lê en wat met mekaar verbind is en in mekaar vloei. Hierdie deursigtige deel vorm dan hier 'n soort van deursigtige netwerk oor die boonste vlak. Die buitenste rand is sterk getand, die lobbe is stomp, van onreëlmatige vorm: Die binne- ste rand is of reguit of effens getand. Doosvrug 5-delig. Blomme geel.

Hierdie soort is na Mnr. Weber van Calvinia genoem aan wie

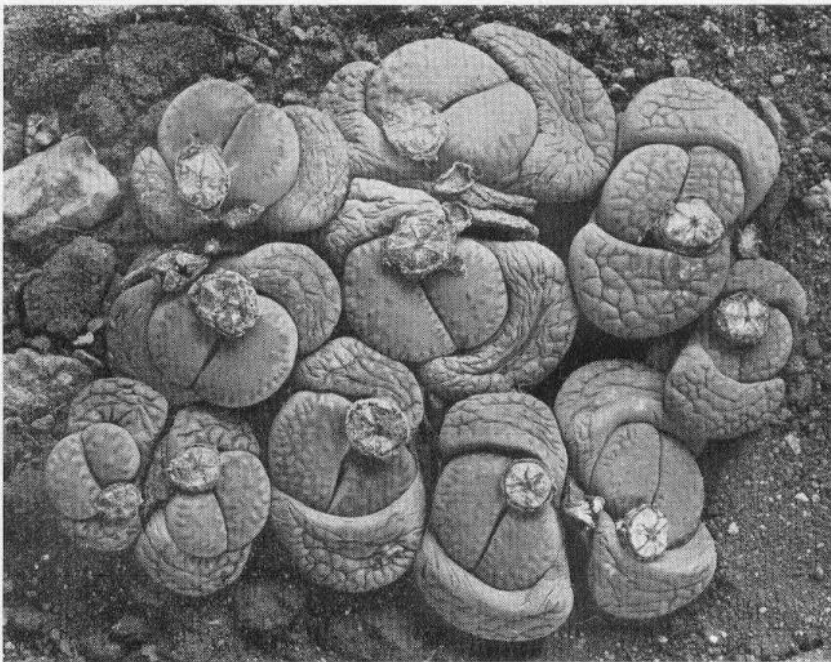
Lithops Weberi Nel. *Calvinia-Ceres* Karroo.

Foto Prof. G. C. Nel.

ek dit in de eerste plek te danke het. Ek het later die plant in sy natuurlike groeiplek gesien. In die kalkbanke is daar ronde openinge, wat deur die verwerking van die rots ontstaan het en hierdie soort groei meestal in hierdie openinge.

Hierdie soort is aan die een kant verwant aan *L. Ofzeniana* en aan die ander kant met *L. Comptonii*. Van *L. Otzeniana* verskil dit deur (1) die verheve eilande in die venster wat nie in sulke groot getalle in die geval van *L. Otzeniana* voorkom nie en by laasgenoemde soort ook groter is en (11) deur die aard van die buitenste rand, wat in die geval van *L. Ofzeniana* baie growwer is, By *L. Weberi* is die lobbe van die rand kleiner en in baie groter getalle as by *L. Otzeniana*,

Van *L. Comptonii* verskil hierdie soort deur die aard van (1) die eilande op die venster, wat in die geval van *L. Comptonii* 'n fyn netwerk vorm en dus nie verhewe is bokant die oppervlakte van die venster en verder in hierdie netwerk is daar 'n aantal wit stip-

Lithops Weberi Nel. sp. nov.

Foto Prof. G. C. Nel.

pels, wat afwesig is by *L. Weberi* en (II) die rand. In die geval van *L. Comptonii* is die rand fyn getand en die binneste rand is gewoonlik nie getand nie, terwyl die lobbe baie meer prominent is by *L. Weberi*,

G. C. NEL.

HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie, die op deze rubriek betrekking heeft s.v.p. zenden aan J. J. E. v a n d e n T h o o r n, Amalia van Solmsstraat 80, Den Haag.

NAAMPLAATJES.

In het Leekenhoekje werd reeds meermalen den raad gegeven 's winters de naamplaatjes bij de planten na te zien en zoo noodig

door nieuwe te vervangen, omdat in den zomer daartoe meestal de tijd en de lust ontbreekt.

In den loop der tijden hebben we verschillende soorten naamplaatjes versleten. De smalle geelgeverfde houten steeketiketten, waarop met potlood geschreven wordt, zijn zeer goedkoop, doch ze rotten spoedig op de plaats, waar het houtje in de aarde gestoken is en bovendien worden na eenigen tijd de letters onleesbaar. Metalen plaatjes, o.a. van aluminium, oxydeeren door het vocht en ook door den invloed van den inkt, zoodat de namen na eenigen tijd niet meer te lezen zijn. Toen we kennis maakten met de glazen buisjes, waarin een cartonnetje geschoven wordt, waarop met Oost-Indischen inkt de plantennamen geschreven staan, vonden we dit een grooten vooruitgang. De buisjes kan men sluiten met een kurkje en met lak of parafine, doch deze afsluiting is meestal onvoldoende; de papiertjes worden vochtig en dan verbleeken de letters. Steeketiketten van matglas zijn onverslijtbaar, men kan als de namen onduidelijk zijn geworden, het glas schoonmaken en opnieuw beschrijven, maar deze etiketten zijn grof en lomp en staan leelijk tusschen de planten.

Enkele jaren geleden vertelde de Heer S w u s te in Succulenta, dat hij celluloid, afkomstig van een oud zeepbakje of sponszakje, tot naamplaatjes verknipt had en dat men van deze afgedankte huishoudelijke artikelen heel wat naamplaatjes maken kan. Deze plaatjes, die den vorm van een langwerpigen driehoek hebben, waarvan de korte zijde ≈ 2.5 cm. bedraagt, worden met den top in de aarde gestoken: ze zijn klein en onopvallend en ze bieden voldoende ruimte voor de plantennamen, die op het witte celluloid goed leesbaar zijn. Celluloid is in den handel in alle kleuren en dikten: wanneer men een strook koopt voor ongeveer f 0.20 kan men daarvan een groot aantal naamplaatjes knippen.

De Heer v a n O o s t e n gaf mij een recept voor een inktsoort, waarmede celluloid goed beschreven kan worden, hij liet mij een plaatje zien, dat na twee jaar gebruikt te zijn er nog als nieuw uitzag. Het recept luidt als volgt. Men lost 5 gram nigrozine op in ≈ 40 gram azijnzuur, nadat de nigrozine opgelost is, voegt men e'en weinig water toe. Er bestaan twee soorten nigrozine n.l. brokken, die in 'olie moeten worden opgelost en nigrozine in poedervorm, die oplosbaar is in water; de laatste soort moet voor ons doel genomen worden. Het is bijtend goedje en het stinkt erg, maar het is niet te overtreffen voor het beschrijven van celluloid.

De allermooiste en de meest duurzame naamplaatjes, die ik ken, zijn reepjes geknipt uit zink, niet het zoogenaamde zink, waarvan teilen of emmers zijn gemaakt, doch zuiver zink, dat slechts 1 m.m. dik behoeft te zijn. Geschreven met goede Oost-Indischen inkt, blijven de namen op deze naamplaatjes onbepert duidelik leesbaar. Zink oxydeert niet door het vocht in de kas en ook niet door den inkt, plaatjes, die ik tien jaar heb gebruik, vertoonen nog geen spoor van slijtage. De grijze kleur van het zink maakt de plaatjes weinig opvallend.

DINTERANTHUS POLE-EVANSII (N. E. Br.) Schw.

Die Dinteranthus soorte is welbekend by die vetplanteversameelaars. Sonder twyfel verdien hulle die naam vetplante, want hulle twee blare is regtig dik en vet en kan nie beter heskrywe word nie as deur hierdie naam. Maar soos almal van hierdie geslag moet hulle as hulle gekweek word, baie goed opgepas word, sodat hulle nooit te baie water kry nie, want dit sal hulle nie kan staan nie veral gedurende hulle rustyd. Wat nou hierdie tyd aanbetref so is daar amper

Dinteranthus Pole-Evansii (N.E.B.) Schw. in sy natuurlike omgewing.

Photo Dr. G. C. Nel

meer rustyd as wat daar groeityd is, Min of meer-kry die plekke, waar hulle tuis is, gedurende die somer donderweerreens en daarna groei hulle mos. Maar dit gebeur ook baie jare, dat dit uitbly en hulle glad niks kry nie of eers later in die jaar miskien 'n bietjie winterreen, wat van die winterreenstreek, wat naby lê, oorgewaai word. Soos met die meeste vetplante is dit ook in hulle geval, maar die beste, om hulle meer na die droë kant toe te hou as om hulle te nat te maak. In elk geval is daar baie meer vetplante wat van te baie natgooi dood gaan in die kolleksies as van droogte. Veral die *Dinteranthus* soorte moet dit nooit te nat kry nie. Net as hulle nog jong is en dus van saad gekweek word, kan en moet hulle nooit heeltemal droog gehou word nie, veral gedurende die eerste jaar. Die saad van hulle is mos baie fyn en tog neem dit by ons hier in Suid Afrika omtrent drie weke, voordat hulle opkom, ook lê hulle nat en klam, terwyl ander soorte soos b.v. Lithops alreeds 'n paar daë, nadat hulle gesaai is, sal opkom. Die plant wil dus 'n goeie voorraad water in die grond hê, voordat dit ontkiem. Hulle groei dan ook nie te stadig nie en na omtrent 3 jare blom hulle hier in Suid Afrika.

Dinteranthus Pole-Evansii is daardeur besonder interessant, omdat hy die wit quartz klippies, waartussen dit groei, soos die meeste ander soorte van hierdie geslag ook, wel die beste naboots, Sy growe oppervlakte saam met die kleur van die plante is in die eerste plek verantwoordelik daarvoor. Ons prent laat dit duidelik sien hoe hy daar groei. Die wereld, waar hy sy tuiste het is alreeds die begin van die graswereld en dus kry 'n mens ook op ons prent die grasplantjies. Hierdie mooi soort is ' eerste gevind deur Dr. I. B. Pole Evans, na wie dit dan ook genoem is. Dit groei nie alleen in die buurte van Prieska, maar ook in die Pofadder distrik. Die blare word omtrent 5 cm lank, 3.5 cm breed en is amper 2.5 cm dik. Die bokant is min of meer plat en die onderkant amper rond en het ook 'n swak kiel, Die oppervlakte is grof, maar daar is nie hare en puntjies op te kry nie. Die blom is sittende en het amper 4 cm in deursnit. Dit is pragtig geel van kleur en lyk baie op die geel van 'n eier. Na die punte toe is die blomblare gewoonlik ligter van kleur, veral as die blomme alreeds oorgeblom het. Gewoonlik kry 'n mens net een plant aan een wortel en dis skaars, dat 'n mens twee plante aan een en dieselfde wortel kry. Hierdie soort is miskien die mooiste van die *Dinteranthus* soorte en seker die moeite ward om dit in die kolleksie te kry.

H. HERRE.

VERKORT JAARVERSLAG 1939.

Weer is onze Vereeniging een nieuw jaar ingegaan, nadat het twintigste vereenigingsjaar ten einde was. Wij zien terug op een somberen tijd, waarin oorlog de wereld teistert, waardoor veel leed doorworsteld moet worden en we durven, staande in de 'open deur van het nieuwe jaar, nog niet op vrede en op betere tijden hopen.

Wat onze Vereeniging evenwel betreft, kunnen we met voldoening op het afgelopen jaar terug zien. Ons ledental was niet groot, 330 contributiebetalingen mocht de penningmeester boeken, doch de Vereeniging slaagde er ten volle in de liefhebberij in het kweken en bestudeeren van vetplanten bij de werkelijke succulentieliefhebbers te bevorderen en de 21ste jaargang van Succulenta, al telt deze een aantal pagina's minder dan voorheen, behoort met de 55 afbeeldingen tot de beste, die de Vereeniging het licht deed zien.

Het stemt eveneens tot voldoening, dat de financiën van Succulenta gezond zijn; ondanks het verminderde aantal leden, sluit het jaar met een batig saldo groot f 110.- en is het clichéfonds er in geslaagd, behalve de noodige clichës voor 1939, nog een voorraad voor 1940 te bekostigen, zoodat 40 mooie clichës voor het volgende jaar gereed liggen.

Deze voorzorg is noodzakelijk, omdat we er rekening mede moeten houden, dat we in 1940 hoogstens 250 leden tellen zullen. Mag ik in verband hiermede er op wijzen, dat de penningmeester een kleine vrijwillige verhooging van het contributiebedrag zeer op 'prijs zal stellen en mag ik ook de aandacht vestigen op de aanbiedingen van planten en zaden ten behoeve van het clichéfonds. Zoowel degenen, die planten of zaden afstonden als zij, die in 1939 ten bate van het clichéfonds planten of zaden kochten, zeggen we hierbij hartelijk dank,

Ingevolge de opdracht, die het bestuur op de jaarvergadering van 1939 ontving, werd op 4 Febr. '39 aan het bestuur van de andere in ons land gevestigde vereeniging van vetplantenliefhebbers een schrijven gericht, waarin werd voorgesteld het gezamenlijk uitgeven van een maandblad mogelijk te maken met het verzoek, dat hiertoe de beide besturen met elkander overleg zouden plegen. Op 16 Maart 1939 werd een antwoord ontvangen, waarbij ons bestuur tot het voeren van onderhandelingen naar de fusiecommissie van de Vereen. v. Liefh. v. Cact. en Vetpl., werd verwezen. Aangezien reeds een jaar met die fusiecommissie was onderhandeld, meende ons bestuur er goed aan te doen, gezien de weinig tegemoetkomende houding van 'het bestuur, van de Vereen. v. Liefh. v. Cact. en Vetpl., de zaak als afgedaan te beschouwen.

Door het bedanken als lid van het bestuur door dén Heer J. M. van den Houten, hij verklaarde de laatste jaren niet meer in de gelegenheid geweest te zijn daadwerkelijk iets voor Succulenta te doen, ontstond een vacature, die door den Heer A. F. H. Bui n i n g te Hamersveld tijdelijk werd vervuld. Het doet ons genoegen te kunnen mededeelen, dat de Heer B u i n i n g zich bereid verklaarde een eventueele benoeming tot vast bestuurslid te willen aangaan.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

BOEKBESPREKING.

M. C. Karden. Carl Peter Thunberg.

In „The Journal of South African Botany” afl. Januari en Juli 1939 schreef Mej. K a r s t e n een uitvoerige beschrijving van het leven en werken van Carl Peter Thunberg „An early investigator of Cape botany”. Deze beschrijving, waarvan het derde gedeelte alsnog moet verschijnen, is echter méér dan een bloote levensbeschrijving. Het is een wetenschappelijke studie over den grooten leerling van den grooten Linnaeus. Zoo zelfs, dat Mej. K. zich de moeite getroost heeft hiervoor persoonlijk nasporingen te doen in de archieven van den botanischen tuin te Londen.

Carl Peter Thunberg werd in 1743, in de Zweedsche provincie Smaland geboren. Hij studeerde onder Linnaeus aan de universiteit te Upsala en ging daarna naar ons land, waar invloedrijke vrienden der wetenschap een studiereis naar Zuid-Afrika, Java en Japan mogelijk maakten. Na een zevenjarige afwezigheid, waaronder een tweejarig verblijf op Ceylon, keerde Thunberg in 1778 naar ons land terug. Na den dood van Carolus Linnaeus (10 Jan. 1778) en van diens zoon in 1783, werd Thunberg hun opvolger in de botanische wetenschappen te Upsala, waar hij in 1815 stierf. Het is vooral aan Thunberg te danken, dat de Zuid-Afrikaansche en Japansche flora in het middelpunt der belangstelling kwam te staan.

Zeer gedocumenteerd is Mej. Karsten in haar studie ten opzichte van de correspondentie door Thunberg met andere botanici gewisseld. Wij memoreeren slechts de, briefwisseling met Dr. N. L. Burman te Amsterdam, M. van Marum te Haarlem, Franc M a s s o n te Londen en P. J. B e r g i u s te Stockholm. Een vijftal mooie portretten (van C. P. Thunberg, Carolus Linnaeus, N. L. Burmannus, Abr. Back en P. J. Bergius) benevens een drietal facsimile's uit brieven van Burman, Thunberg en Linnaeus versieren den waardevollen tekst.

Voor de succulentenkunde heeft T h u n b e r g baanbrekend werk verricht. In zijn „Flora capensis, sist. plantas promontorii Bonae Afric.” (1823) werden verschillende succulenten beschreven, o.a. *Euphorbia coronata* Thunb., *Mesembr. angulatum* Thunb., *M. ciliatum* Thunb., *M. corallinum* Thunb., *M. decussatum* Thunb., *M. laeve* Thunb., *M. pruinatum* Thunb., *M. sabulosum* Thunb., *M. trichotomum* Thunb., *M. truncatum* Thunb., *M. veruculatum* Thunb. enz.

Het tot de Acanthaceae behoorend sierplanten geslacht *Thunbergia* dat een 70-tal, meest uit tropisch en Zuid-Afrika afkomstige soorten omvat, werd door Linnaeus ter eere van C. P. Thunberg ingesteld.

G, D. D.

Cactussen en hunne cultuur in Nederlandsch-Indië

door C. v a n W o e r d e n, Assistent-Hortulanus
's Lands-Plantentuin. Uitgave G. Kolff & Co., Batavia-
Amsterdam. 1939.

De ervaring heeft geleerd, dat in tropisch Indië zeer goed cactussen gekweekt kunnen worden. En het is ons bekend, dat vele Indische liefhebbers met hun planten veel succes hebben. 'Bij de bewerking der derde oplage van „Onze Cactussen” hebben wij hiermede dan ook rekening gehouden. Vooral wat het kweeken van Phyllocactussen, Rhipsalissen en slangcactussoorten betreft. De schrijver van bovenstaande handleiding, die in den botanischen tuin te Buitenzorg een groot aantal soorten kweekt, doet ons zien, dat behalve bovengenaamde „oerwoud-cactussen” ook de andere geslachten niet behoeven geweerd te worden. Daarom heeft de heer v a n W o e r d e n met het schrijven van zijn keurig geïllustreerde handleiding een goed werk gedaan. Zeker zal het verscheidene plantenliefhebbers in Indië er toe brengen hun krachten ook eens op cactussen en andere succulenten te beproeven. Een voordeel daarbij is, dat men niet, zooals bij ons, bang behoeft te zijn, voor gebrek aan ruimte, want het overwinteringsprobleem behoeft ginds geen zorg te baren. 'En wie zich in Indië 'een sortiment wenscht aan te schaffen, kan daar evengoed terecht als hier. De Cactusfarm „Batoetoelis” van den heer M e y e r te Buitenzorg is in staat volkomen bij het klimaat aangepaste planten te leveren. Wij 'maken hiervan opzettelijk melding, omdat het altijd nog al bezwaarlijk is planten uit Europa over te laten komen.

Zooals wij reeds opmerkten, ziet het boekje er keurig uit, de (39) afbeeldingen zijn vervaardigd naar foto's van in Ned.-Indië gekweekte planten, (afb. 6 geeft een kijkje op de Cactusfarm „Batoetoelis”) om daardoor te kunnen aantonen, dat met wat zorg ook in Indië inderdaad goede resultaten te bereiken zijn.

G. D. D.

INHOUD: Gymtianthi. — Lithops Weberi. — Het Leekenhoekje. — Dinteranthus Pole-Evansii. — Verkort Jaarverslag 1939. — Boekbespreking.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPIANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden voor den 15en
der maand aan

G. D. DUURSMA.
Achter de Haven 114 bis.
LEEWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.

Girorekening
No. 133550 DEN HAAG

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adm

Mej. J. J. E. v. D. THOORN.
Amalia van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

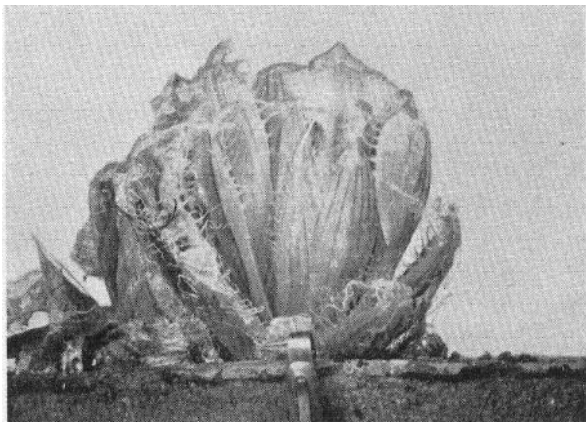
Bestuur: F. H. BUINING, Voorzitter. Hoorst. Hamersveld; Mej. J. J. E. v. D. THOORN
Secretaresse, den Haag; CHR. F. W. SLIJPER, Penningmeester, den Haag. Willem van
Outhoornstraat 2; G. D. DUURSMA, Leeuwarden. Achter de Hoven 114bis; M. W. B.
VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.

BIJDRAGE TOT DE KENNIS VAN HET GESLACHT HAWORTHIA Duval

door

Dr. Kar 1 von P o e l n i t z (Oberlödla.)

1) *Haworthia Bolusii* var. *semiviva* v. Poelln. in Fedde, Repert. XLIV (1938) 135 et 223. - De foto toont ons de typeplant, die door M a r a i s bij Beaufort West gevonden werd, ze wordt nu gekweekt in den botanischen tuin te Dahlem. - Blaadjes tot 4 c.m. lang, 9-14 m.m. breed, maar den top duidelijk door-

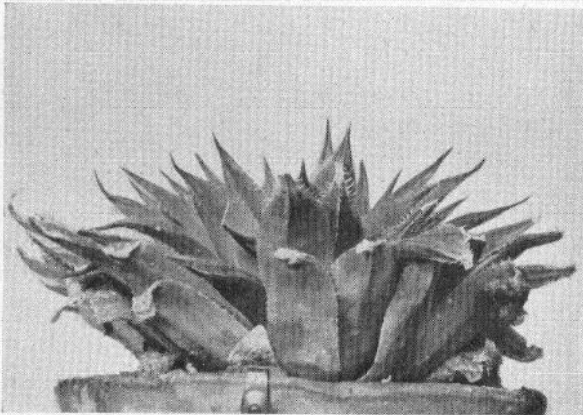

Haw. Bolusii var. *semiviva* v. Poelln.

Foto v. Poellnitz.

schijnend, in den rusttijd droogt de bovenste helft geheel in en sterft af: borsteltjes zeer fijn, tot 1 cm. lang of zelfs nog langer; de borsteltjes der afzonderlijke blaadjes door elkander gevlochten.

2) *Haworthia Isabellae* v. Poelln. in Fedde, Repert. XLIV (1938) 226. - Deze soort, waarvan de type-plant eveneens te Dahlem gekweekt wordt, werd door Mevr. Isabella King, naar wie ze genoemd is, bij Port Elisabeth verzameld. -- Ze komt *Haw. Helmae* v. P. nabij, heeft echter anders geteekende blaadjes en aan kiel en rand geen duidelijk uitgesproken tandjes. Blaadjes ongeveer smal-langwerpig omgekeerd-eivormig, toegespitst, 3x-4 c.m. lang, 8-10 m.m. breed, de oudere aan den top meestal duidelijk omgebogen, grijsgroen, mat, aan weerszijden met eenige iets donkerder overlangsche lijnen, naar den bladtop geleidelijk

Haw. Isabellae v. Poelln.

Foto v. Poellnitz.

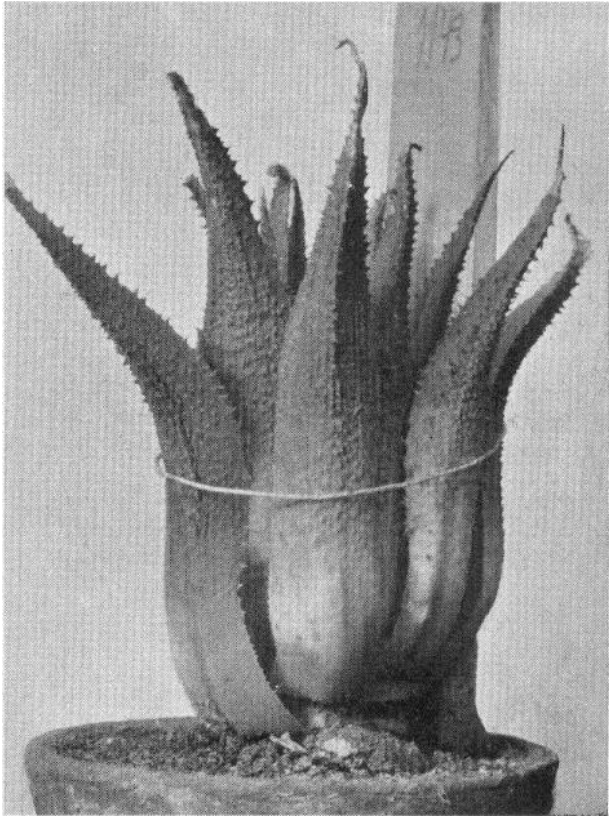
half doorschijnend aan beide zijden, hier op de bovenzijde met ongeveer 3 - 5 meestal eenigszins verbonden overlangsche lijnen, de onderzijde met eenige meerdere overlangsche lijnen; bladspits eindigend in een tot 3 m.m. lange, getande eindborstel; rand en kiel van nauwelijks 1 m.m. lange borsteltjes voorzien.

Bloemsteeltjes 2-4 m.m. lang; bracteën even lang of iets langer: bloemslipjes duidelijk 2-lippig gesteld.

3) *Haworthia Triebneriana* var. *rubrodentata* Triebn. et v. Poelln. in Fedde, Repert. XLVII (1939) 10.

Blaadjes 6-8 c.m. lang, ~~25~~ 1.5 c.m. breed, groen, op de onderzijde vaak roodachtig, aan den voet smaller, bovenzijde naar

den top bleekgroen, mat, halfdoorschijnend, met (1-)2 lichte of vaak bruine tot den top reikende lijnen, verder 2-4 iets kortere en 4-8 korte, niet samenvloeiende lichte lijnen doortrokken, deze overlansche lijnen vaak eenigszins verheven, glad of 'n weinig ruw. Tandjes aan bladrand en kiel roodbruin, 1-2 m.m. lang, met tot 1 m.m. lange witte borsteltjes. Rladonderzijde met talrijke wratjes, welke lichter of gelijk van kleur als de bladeren zijn, onregelmatig geordend of in overlansche rijen gesteld,

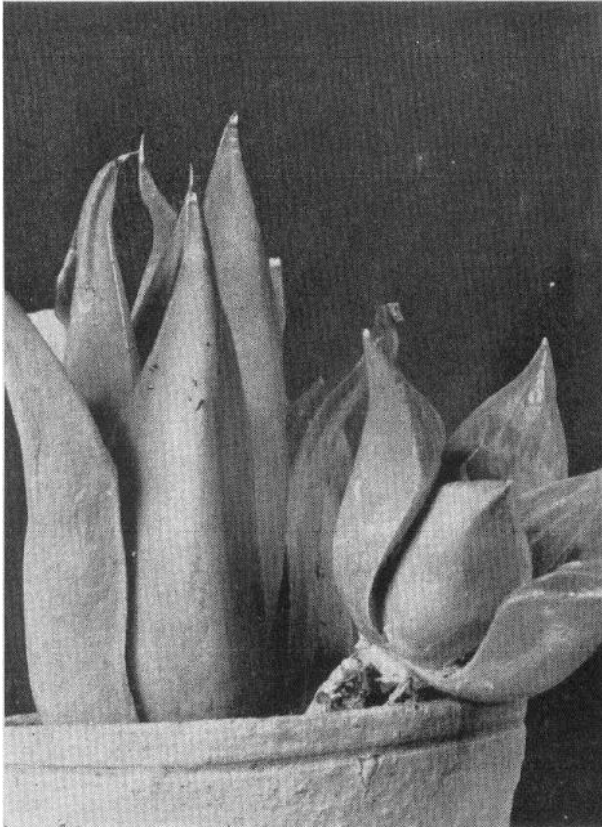
Haw. *Trichocriana* var. *rubrodentata* var. nov. Triebn. et v. Poelln.

Foto v. Poellnitz.

Kaapland: tusschen Villiers en Genadendal, tusschen boschjes groeiend, door den Heer G. J. P a i j n e gevonden (= Pajne 26 = Triebner 1143 = Long 682). - De type-plant is helaas, korten tijd, nadat ik de foto maakte, verloren gegaan. Eenige planten van

deze bijzonder opvallende variëteit worden door Long gekweekt, andere worden door Triebner in den handel gebracht.

4) *Haworthia Fouchei* v. Poelln. spec. nov. — Deze soort werd door den landbouwinspecteur F o u c h e, Pretoria, ter wiens eere ik deze plant benaam, op de farm „Grootvleij” 3 mijlen Noordelijk van Riversdale ontdekt. Ze groeit daar zowel in de schaduw van boschjes als in de volle zon. De in de beschrijving tuschen haakjes ( ) geplaatste opmerkingen gelden voor materiaal,

Haw. Fouchei von Poelln. sp. nov.

Foto v. Poellnitz.

dat in de zon groeide. De nieuwe soort komt *Haw. retusa* (L) *Haw.* nabij, de blaadjes zijn echter minder afgeplat, niet heelemaal glad en meer toegespitst.

Rosula acaulis, spiraliter foliata. Folia erecta, circ. oblongo-lanceolata, basin

versus subdilafafa, valde acuminata (acuminata), 7-8 (3) C.m. longa, 15 usque paene 20 m.m. lata, superne subincurvula, supra basin versus subconca, opaça, viridia, superne oblique (sub angulo circ. 30-45°C) refusa, subfus convexa, de infra medium carina subobliqua, superne subacuta instructa, viridia, laevia, subnifida, concoloria vel apicem versus maculis paucis, pallidioribus vel pallidis ornata. Facies triangularis 2.5-3 C.m. longa, 15 usque 20 m.m. lata (1.5 c.m. longa et lata), ovafo-delfoidea, valde acuminata (minus acuminata), superne saepe laferalifer subcurvata vel recta, non omnino laevis, sed elevationibus minutis, verruciformibus, semipellucens, nifida, inferne subfurgida, superne plana vel subconca, lineis cic. 6-9 percursa, quarum solum paucae paene apicem affingunt et. nonnullae perbreves sunt. Margines apicem versus subrubescens et carinae laeves vel elevationibus pellucidis, minimis, vix denfiouliformibus subrugosae. Seta terminalis simplex, circ. 3-4 m.m. longa. - Flores adhuc ignofi. -

Stamlooze rozet met spiraalvormig gestelde blaadjes. Blaadjes opgericht, ongeveer langwerpig-lancetvormig, aan den voet een weinig breeder, sterk (minder) toegespitst, spits een weinig naar binnen gebogen, 7-8 (3) c.m. lang, 15 tot bijna 20 m.m. breed, onder een hoek van ongeveer 30-45°C afgeplat, onderzijde glad, groen, eenigszins glanzend, effen gekleurd of naar den top met enkele lichtere vlekken, De driehoekige afgeplatte bovenzijde 2x-3 c.m. lang, 15 tot bijna 20 m.m. breed (1.5 C.m. lang en breed) eivormig-driehoekig, sterk (minder) toegespitst, bovenaan dikwijls eenigszins zijdelings gebogen: met uiterst kleine verhevenheden, halfdoorschijnend, glanzend, naar onder een weinig gezwollen, naar boven vlak of iets hol, met ongev. 6-9 lijnen, waarvan slechts enkele bijna tot aan den spits reiken en andere zeer kort zijn. Rand en kiel glad of met uiterst fijne verhevenheden. Eindborstel ongetand, ongev. 3-4 m.m. lang,

Den Heer U i t e w a a l dank ik hierbij zeer, daar hij zoo goed was, den Duitschen tekst in het Hollandsch te vertalen.

CONOPHYTUM WETTSTEINII (Bgr.) N. E. Br.

Voor diegenen onder de lezers, die den jaargang 1928 van ons orgaan niet in hun bezit hebben, herhalen we de beschrijving van *Con. Wettsteinii*, zooals die door Mej. M. C. Ka r s ten op pag. 63 gegeven is.

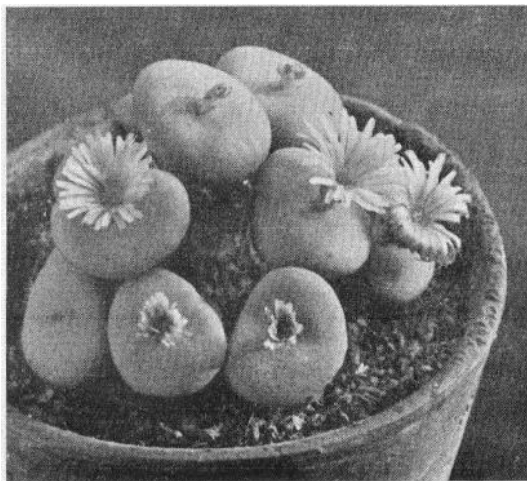
„Corpuscula 15-20 m.m. hoog en 20-30 m.m. in diameter, breed omgekeerd-kegelvormig, bovenzijde afgeplat, iets over de zijden heenhangend, bleek blauwachtig groen, soms meer blauw-groen, flauw donkergroen gestippeld. Bloemkroon 20-30 m.m. in

diameter, zich overdag ontplooiend, petalen schitterend magenta-rood, buis witachtig.

Klein-Namaqualand: juiste vindplaats onbekend, verzameld door Miss Phillimore.

C. Wettsteinii wordt gemakkelijk verwisseld met een andere species dezer groep, n.l. *C. Pearsonii* N.E.Br. De laatste is echter geheel ongestippeld en voorzien van een krans van gele staminodiën of valsche meeldraden aan den mond der kroonbuis."

De vindplaats van de typeplant is onzeker, maar de planten uit de verzameling van Miss Phillimore (N.B.G. 2252-17) zijn afkomstig uit de buurt van O'okiep. Typevormen van later datum zijn de planten van Mr. N. S. Pillans (5763) van de Copperberg en van Mr. L. E. L. Taylor (N. B. G. 208-35) van Klipfontein.

Conophytum Wettsteinii (Bgr) N. E. Br.

÷ helft ware grootte.

Foto L. Collette.

Over *C. Wettsteinii* is tamelijk veel geschreven: ik laat hier de literatuuropgave volgen, zooals H. **Jacobsen** die geeft: „The Gardeners Chronicle 1922, 1, idem 1923. 11, idem 1926. f. Mollers Deutsche Gärtnerzeitung 1926, Deutsche Kakteen Gesellschaft 1927-28, L. Bolus, Notes on Mesembryanthemum 1, South African Gardening and Country Life 1928, Succulenta 1928, *SUCCULENTA* 1930, Labarre, Mesembryanthema, pag. 200.

Het is mij niet bekend of in een dezer tijdschriften de bloem van *C. Wettsteinii* beschreven wordt. In ~~A~~Bergers *Mesembryanthemum* is de beschrijving niet volledig. Ik geef daarom de beschrijving, zooals ik die bij observatie van de bloemen van mijn planten heb opgesteld.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis ≈ 4 m.m. lang, uit de spleet komend, groenachtig wit. Kelkslippen 5 à 6, lang ≈ 2 m.m., donkerder groen met doorschijnende stippen en witte doorschijnende randen. Kelkbuis met slippen iets succulent. Kroonbuis iets boven de kelkbuis uitkomend, Bloemkroonblaadjes in 3 kransen, ≈ 50 in getal, lang 8.5 m.m., breed ≈ 1 m.m., de binnenste bloemblaadjes korter en smaller, stomp, soms de punten een weinig gekarteld, kleur lila rose, naar beneden toe witachtig. Meeldraden geel, naar beneden toe witachtig, lang ≈ 10 m.m. de binnenste wat korter, . boven de kroonbuis uitkomend; helmknoppen geel, geen staminodiën. Stijl licht groenachtig, doorschijnend, lang ≈ 7 m.m. Stempels 5 à 6, eenigszins draadvormig, lang 2 à 3 m.m., gelijk gekleurd als de stijl, iets spreidend, meestal boven de meeldraden uitkomend, aan de binnenzijde fijn papilleus,

Conophytum Wettsteinii is een sterk zodevormende plant, die gemakkelijk te kweken is en gemakkelijk bloeit. De bloeitijd valt in September of October tot begin November. Men geve voedzamen, niet te zandigen grond. De rustperiode begint ongeveer half April, waarbij valt op te merken, dat kleine planten, evenals bij andere Conophyten, spoediger hun rustperiode ingaan dan planten van grootere afmetingen. Het water geven wordt in den rusttijd geheel achterwege gelaten tot omstreeks de tweede helft van Juli of het begin van Augustus, wanneer de nieuwe bladparen door de oude droge huidjes heen breken. Gedurende de rustperiode in de zomermaanden verdient het aanbeveling de plant niet in de volle zon te plaatsen.

Het zaad kiemt gemakkelijk, doch een bezwaar is, welk bezwaar *Wettsteinii*-zaailingen met alle *Conophytum*zaailingen gemeen hebben, dat ze groeien moeten in de maanden, waarin de volwassen planten in rust zijn. We mogen daarom deze zaailingen niet geheel droog laten staan, omdat ze dan inschrimpelen. We moeten den grond matig vochtig houden, door besproeien met een bloemenspuitje, Wanneer de zaailingen van *C. Wettsteinii* een jaar oud zijn, kunnen ze de grootte hebben van een erwt en moeten ze

behandeld worden als volwassen planten.

De afbeelding geeft een zode te zien, op ongeveer de helft -van de ware grootte, waarvan alle hoofdjes hebben gebloeid.

Van *C. Wettsteinii*- bestaat een variëteit, nl. *C. Wettsteinii* (Bgr) N. E. Br. var. *oculatum*. L. Bol., door Louis E. B o l u s beschreven in Part 111 1937 ,van „Notes”; dezelfde beschrijving verscheen in The Cactus Journal, Sept. 1937. De plant werd in 1933 gevonden door H. H e r r e bij Noisabis in Richtersveld, Klein-Namaqualand. De bloemblaadjes van de variëteit hebben een bleek-rose kleur, welke naar beneden toe geheel wit wordt; daardoor wordt als het ware, in het midden van de bloem een oog gevormd. Het woord *oculatus* beteekent van oogen voorzien. Evenals bij de typevorm zijn de afmetingen van de hoofdjes verschillend,

Als verschil wordt opgegeven, behalve dan de kleur der bloem-bladeren, dat de lengte van de stijl 7-9 m.m. bedraagt en van de typeplant 10-14 m.m. Het lijkt mij twijfelachtig of dit een kenmerkend onderscheid genoemd kan worden.

Een der nieuwere soorten van de sectie *Wettsteinii* is *Conophytum Ruschii*, Schwant, een plant, die in 1936 door E r n s t , R u s c h aan Prof. S c h w a n t e s werd toegezonden. De vindplaats van deze plant is onbekend. *C. Ruschii* werd door Prof. S c h w a n t e s beschreven in *Beiträge zur Sukkulantenkunde* 1938 111.

Als kenmerkend onderscheid tusschen *C. Wettsteinii* en *C. Pearsonii* (L. Bol.) N. E. B r. wordt o.a. opgegeven: de afwezigheid van staminodiën bij *C. Wettsteinii* en de afwezigheid van stippen op het bovenzvlak. der plant bij *C. Pearsonii*. Her eerste verschil is een werkelijk verschil, doch het al of niet aanwezig zijn van stippen bij een Mesem mag niet als een kenmerkend onderscheid aangenomen worden. Bij *C. Pearsonii* zijn soms ook duidelijk stippen te zien.

F. SWÜSTE.

HET. LEEKENHOEKJE.

*Correspondentie, die op deze rubriek betrekking heeft
s.v.p. zenden aan J. J. E. van den Thoorn,
Amaliavan Solmsstraat 80, Den Haag.*

M A A R T 1 9 4 0 .

In normale jaren staat Februari bekend als de gevaarlijkste maand voor onze planten, omdat in deze maand veel planten onver-

wachts door rotting te gronde gaan. De eigenaar, die tot deze onaangename ontdekking komt als het te laat is, kan vaak niet begrijpen, waarom planten, die den vorigen zomer nog goed groeiden en bloeiden, eensklaps vreemde vlekken of een' vreemde kleur vertoonen en niet meer te redden zijn. De oorzaak moet men zoeken in cultuurfouten, die in den vorigen zomer of herfst of in de wintermaanden zijn begaan. Verkeerd. gekweekte planten, planten, -die te snel gegroeid zijn, planten met een fijn, gevoelig wortelgestel, die eigenlijk geënt hadden moeten worden, importen, die nog niet aan den groei waren of slechts enkele zwakke wortels hadden gevormd, zij alle leggen het loodje, zoodra een warm zonnetje en wat meer licht in Februari de levensfuncties wakker roept en de liefhebber dit door eens flink te gieten bevorderen wil.

In dit jaar, nu we het twijfelachtige genoeg en smaakten een grooten winter te beleven, staat ons in Maart in verhoogde mate te wachten; wat anders in Februari gebeurt. De lange donkere winter, de vele malen dat de temperatuur in huis of in de kas tot dicht bij het vriespunt daalde, het sterke dekken van de ruiten om zooveel mogelijk, warmte binnen te houden, dit alles zal tengevolge hebben, dat de planten eerst laat weer aan den groei zullen komen. We moeten dus extra voorzichtig zijn en niet ongeduldig worden. Spaarzaam water geven en zeer matig stoken, als de vorst voorbij is, zijn de twee geboden, die we in Maart moeten opvolgen. In een goede, droge kas kan men op zonnige dagen een hoeveelheid warm water met een groote bloemenspuit zoo fijn mogelijk verstuiven, nadat men eerst met een zacht kwastje het stof van de planten heeft verwijderd. Wanneer men bij dit besproeien bijzonder voorzichtig te werk wil gaan, moet men het water meer tegen de ruiten en de wanden van de kas dan op de planten spuiten.

Ondanks den kouden winter en het weinige licht in mijn kas, de ruiten waren vanbinnen en van buiten met een dikke laag courantenpapier bedekt, zag ik bij verschillende planten omstreeks 15 Februari reeds knoppen. Als altijd was *Mam. sinistromata* met een dubbele krans van knoppen de eerste, op den voet gevolgd door *Reb. minuscula*, *Mam. Schiedeana* en door een geënt zoowel als door een niet geënt exemplaar van *Gymn. lafaldense*, terwijl in de kamer de *Phyllo's* en *Cereus speciosus* en natuurlijk *Euphorbia Bojeri* de lente inluiden. Men doet goed al deze planten droog te houden, totdat de knoppen werkelijk knoppen geworden zijn. Zeer kleine knoppen loopen vaak terug als men de plant veel water geeft. In het

algemeen kan men zeggen, dat planten, die vroeg in het voorjaar bloeien, droog gehouden moeten worden, totdat de knoppen beginnen te kleuren en dat daarna pas de tijd gekomen is om eens flink te gieten.

Ten slotte wil ik nog eens herhalen: hoe strenger de winter en hoe slechter de 'standplaats van de' plantenwas, des te gevaarlijker is het door warmte en door water geven, in het vroege voorjaar succulenten tot snellen groei aan te zetten.

BUITENLANDSCHE LITERATUUR.

Op de in Januari gehouden algemeene vergadering is verzocht voortaan een bespreking te geven van buitenlandsche publicaties op het gebied, der Succulenten. Voor zoover mogelijk zal aan dezen wensch worden voldaan en zullen korte beschouwingen worden gegeven over artikelen, die ons belangrijk toeschijnen.

„K a k t e e n k u n d e” 1940, le aflevering.

W a l t e r H e i n r i c h -wijdte een uitvoerig artikel met foto's aan een nieuwen vorm van *Eriocephala Lenninghausii* (K. Sch.) Bckbg., n.l. forma *Apelii* Walter Heinrich, die zich in hoofdzaak van het type onderscheidt door de zwakkere bedoorning^{den} afgeplatten bolvorm en de meer roodachtig gekleurde epidermis. De mogelijkheid wordt verondersteld, dat deze afwijkingen veroorzaakt worden, door het slecht ontwikkelde wortelgestel, dat dezen vorm kenmerkt.' Hij is ontstaan uit zaaiproeven met zaad, afkomstig van een normale plant..

Dr. E. W e r m a n n publiceert foto's van zeldzaam materiaal uit het botanisch museum te Dahlgm van *Cereus apiciflorus* Vaupel en *Cereus tarijensis* Vaupel, welke planten door hem respectievelijk worden benoemd als *Erdisia apiciflora* (Vpl.) Werd. en *Trichocereus tarijensis* (Vpl.) Werd.

C u r t B a c k e b e r g brengt een mooie foto van *Mediolobivia rubriflora* Bckbg. en betoogt waarom, naar zijn opvatting, zijn in-deelingsysteem ten aanzien van *Rebutia*, *Aylosteria*, *Mediolobivia* en het subgenus *Pygmaeolobivia*, voorrang boven andere pogingen heeft en daarom het juiste zou zijn, Op onderhoudende wijze vertelt E r n e s t o uit Buenos-Aires over zijn reis naar de cactusprovincies Salta en Los Andes in Noord Argentinië;

Dr. K a r l v o n P o e n i t z beschrijft *Cotyledon rotundifolia* Haw., die door hem wordt benoemd als *Adromischus rotundifolius* (Haw.) v. P.

Dr. F. B u c h s b a u m bespreekt de moeilijkheden der systematiek en soortbeschrijving en de wenschelijkheid, dat de liefhebbers zich tot taak stellen deze moeilijkheden te verminderen 'door de uiterst belangrijke studie der variatiebreedte ter hand te nemen. Deze studie zou te splitsen zijn in het onderzoek van den invloed van verschillende kweekwijzen op de planten en de constantheid der zaden. Het behoeft geen betoog, dat deze studie,' die voor iederen liefhebber uitvoerbaar is, zeer belangrijk is en door verschillende seriease liefhebbers van „S u c c u l e n t a" reeds enkele jaren wordt beoefend. Een uitbreiding van deze studie ware bij ons ook zeer gewenscht.

B. D o l z geeft een critische beschouwing over het nieuwe geslacht *Hymenorebutia* Fric ex Buining (Succulenta Sept. 1939) en de hiermede in verband staande artikelenreeks van F r i c e n K r e u z i n g e r over de groep „Rebutiae" (Succulenta 1938). Hij meent, dat dit geslacht ten onrechte is opgesteld, o.a. omdat het verschil tusschen de „Rebutiae" en de „Lobivieae" met weekvleezige en hardvleezige structuur niet van voldoende belang is. Hierbij zij opgemerkt, dat bij zorgvuldige bestudeering van genoemde artikelenreeks en het bijbehorende schema blijkt, dat de innerlijke lichaamsstructuur één van de onderdeelen is, waarop de zienswijze van F r i c e n K r e u z i n g e r is gebaseerd. 'Volgens Dölz zou consequent geredeneerd, naast het geslacht *Hymenorebutia* ook een geslacht *Hymenolobivia* onder de „Lobivieae" opgesteld moeten worden,' daar onder de *Lobivia*'s ook planten voorkomen met een uitgesproken hymen. Dit is inderdaad het geval, hetgeen ook blijkt uit genoemde studie, die Trouwens de hoofdgroep der „*Echinopsioidae*" beschouwt als „*Hymenocactae*", dus cactussen, waarbij in meerdere of mindere mate een hymen voorkomt. Onder het geslacht *Hymenorebutia* zijn de planten gebracht, die „natuurlijk" bij elkaar hooren. De z.g. „*Famatimenses*"-groep, waarbij *Kreuzingerii*, *densisipina* en *leucomalla* volgens de indeeling van Backeberg zouden hooren, zijn door hem gerangschikt onder het subgenus *Eulobivia*, terwijl *Nealeana*, *rebutioides*, *pseudocachensis* en *sublimiflora*, die onmiddellijk verwant zijn aan eerstgenoemde soorten, onder het subgenus *Pygmaeolobivia* zijn gebracht. Deze soorten hooren echter ongetwijfeld bij elkaar onder het nieuwe geslacht *Hymenorebutia*. Een verdere bespreking van dit artikel valt buiten het 'karakter dezer literatuurbespreking.

A. F. H. BUINING.

BOEKBESPREKING.

Het raadsel van het ontstaan van monstrositeiten en cristaties bij de succulenten door J. J. Verbeek Wolthuys met 14 illustraties, verschenen bij Joh. Enschede en Zonen Grafische Inrichting N.V. te Haarlem. Prijs f 0.80.

Bovengemeld werkje, op fraai papier gedrukt, dat kortelings het licht zag, is in twee talen geschreven: de even pagina's - het geheel telt 73 bladzijden - zijn door den Heer Verbeek Wolthuys in het Hollandsch geschreven: op de oneven pagina's vindt men de Engelsche vertaling door den Heer J. A. Schuurman, Consul Generaal der Nederlanden, vroeger te Montreal, thans te New-York. De veertien afbeeldingen, waarbij enkele bekende voorkomen, zijn bijzonder mooi.

Reeds jaren geleden stelde de Heer Verbeek Wolthuys belang in cristaatvorming; zijn artikelen in *Succulenta* gaven daarvan blijk, zijn boek bewijst, dat deze belangstelling nog niet is verminderd, al tast men over het ontstaan van het verschijnsel nog steeds in het duister. Het werk lost het raadsel der cristatievorming niet op, doch het geeft een schat van gegevens en wetenswaardigheden Over het verschijnsel bij succulenten en zal, daar vele cactusliefhebbers zich tot cristaten aangetrokken gevoelen, bij hen een goed onthaal vinden.

Na een inleiding is het werk in drie deelen verdeeld: 1. Wat men al zoo schreef over cristaten en de vermeende oorzaken van hun ontstaan; 11. Wat de wetenschap ten aanzien van de cristaten ontdekte en 111: *Conclusies*. In het derde deel geeft de schrijver met zaden van cristateh steeds een groot aantal cristaten ontstonden en merkt daarbij op, dat de proeven, die hij genomen heeft om cristaatvorming kunstmatig op te wekken steeds faalden, doch dat uit zaden van cristaten steeds een flink aantal cristaten ontstonden en naar zijn meening de aanleg tot cristaatvorming evenals bij monstrositeit en bandvorming erfelijk is. Neemt men de erfelijkheid van het verschijnsel aan dan heeft men den sleutel in handen, die het mogelijk maakt gesloten gebieden te betreden, Verder staat vast, dat cristaties ontstaan door samengroeiing van een aantal vegetatiepunten, waardoor de normale orde van den groei verbroken wordt. De oorzaak van deze onderbreking of de aanleiding die niet rechtstreeks de oorzaak is, doch de mogelijkheid tot cristaties openstelt, laat het werk van den Heer Verbeek Wolthuys, waarvoor we alle waardeering hebben, onopgehelderd.

J. J. E. v. d. THOORN.

Stukken voor de Redactie
te zenden de den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA.
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.

Girorekening
No. 133550 · DEN HAAG

alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adres:
Mej. J. J. E.V.D. THOORN.
Amalia van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

Bestuuf : A. F. H. BUINING. Voorzitter. Hohorst, Hamesveld: Mej. J. J. E.v. d. THOORN,
Secretaresse. den Haag: CHR. F.W. SLIJPER. Penningmeester. den Haag. Willem van
Outhoornstraat 2: G. D. DUURSMA. Leeuwarden. Achter de Hoven 114bis: M. W. B.
VAN OOSTEN. Den Haag. de Ruyterstraat 18.

HAWORTHIA TESSELLATA var. ELONGATA

v. W o e r d. var. nov.

C a u l c s c e n s, soboles e radicibus 3-5. *C a u l e s* elongati, 10-12 cm alti et 7-8 cm diam., stricte vel parum spiraliter quinquefarie, laxe foliati. *F o l i a* lanceolato-deltaidea, apicem versus concava et subcarinata, recurvato-papenfia. 4-5 cm longa et basi 13-18 mm lata, supra subplana, laevia, lucida, subpellucida, nervis opacis 2 anastomosantibus fessellatim picta, subfus valde concava, incanoviridia ad brunneo-rubra, tuberculis minutis concoloribus irregulariter vel transverse subseriatis aspera: carina et margines minute albido-dentatae.

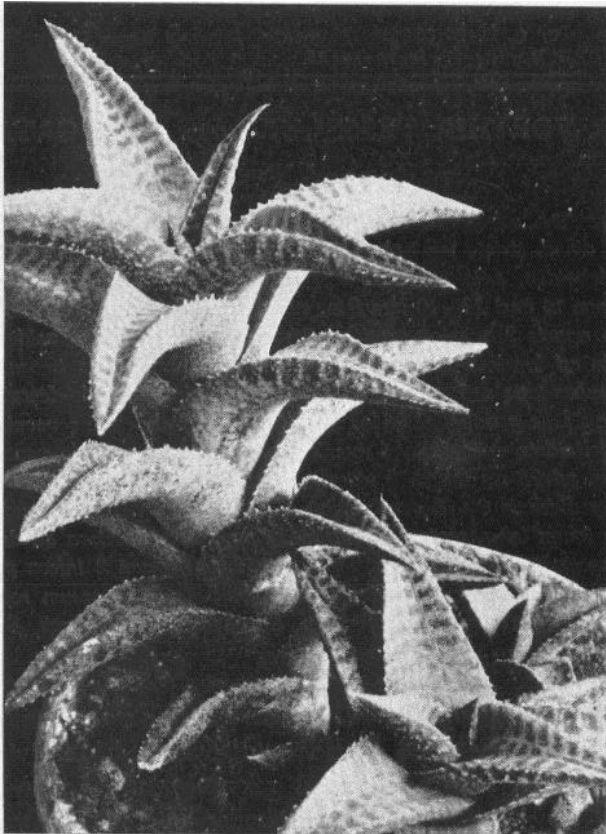
P e d u n c u l u s gracilis, simplex, 35-40 cm longus; bracteis vacuis 5, memeb ranaceis, deltoideis, cuspidatis, 4 mm longis, racemo subsecundo paucifloro, ca. 12-15 floro, ad 25 cm longo, bracteolis deltoideis, membranaceis, cuspidatis, 4 mm longis; pedicellum 8-10 mm longum. *P e r i g o n i u m* 18 mm longum; tubus supra basin 3 mm latus, reclus, cylindraceus; segmenta exferiora albida, viridule 3.nervia, superiora recta, parum reflexa, obtusa, interiorum 2 infera paulum recurvata, marginibus involutis crispulis, crystallino-albida, superum rectum, planum, viride. *Ovarium* 3 mm longum, *Stylus* 4 mm longus. *Stamina* 7-8 mm longa. *C a p s u l a* ignota.

Zuidwest-Afrika: Zonder nadere gegevens betreffende de vindplaats, in 1938 door R. G r a e s s n e r te Perleberg bij Dresden ingevoerd. Beschrijving naar levend materiaal gekweekt in 's Lands-Plantentuin, Bergtuin Tjibodas No. 2205. Type.

Nota, *H. tessellatae* var. *Engleri* (Dtr.) v. *P. affinis* sed caulibus elongatis et foliis numerosioribus, ad ca. 20, differt.

Plant met Worteluitloopers, zodevormig groeiend. *Stengels* los bebladerd, tot 12 cm hoog, 7-8 cm in doorsnede, bladeren in 5 rechte, of een weinig gedraaide rijen geplaatst tot 20 per rozet.

Bladeren lancetvormig-driehoekig, naar den top eenigszins gekield. 4-5 cm lang, aan den voet 13-18mm breed, opgericht, naar den top teruggebogen en deze horizontaal afstaand, aan de bovenzijde vrij vlak, naar den top gootvormig, glad, glanzend, half-doorschijnend met 2 overlangsche, witachtige nerven, welke door golvende dwarse nerven onderling en met de bladranden verbonden zijn, aan de onderzijde sterk gebogen, grijsgroen tot roodbruin, ruw door kleine wratjes van gelijke kleur, welke onregelmatig verspreid liggen of tot dwarse rijen vereenigd zijn; kiel- en bladranden bezet met kleine witte tandjes.

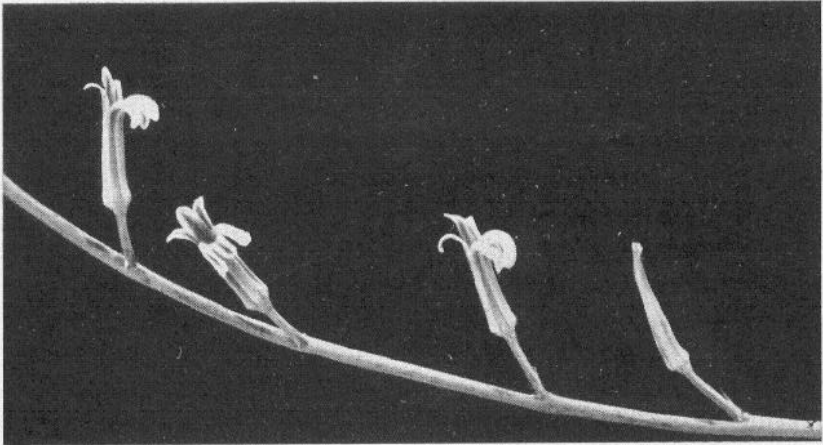
Haworthia tessellata Haw. var. *elongata* v. W .

Foto C. v. Woerden.

Bloemstengel dun, enkelvoudig, 35-40 cm lang met 5 wijd uit elkaar geplaatste, vliezige, driehoekige, spitse, steriele schubben:

bloemsteel 12-15 bloemen dragend, tot 25 cm lang, schubben gelijk aan de steriele: bloemsteeltje 8-10 mm lang. Bloemdek 18 mm lang, buis aan den voet 3 mm breed, cilindrisch, recht, buitenste segmenten wit met 3 groenachtige nerven, de bovenste recht, stomp, slechts weinig teruggebogen, van de binnenste zijn de onderste twee een weinig teruggerold en aan de randen naar binnengeslagen, gekroesd en glinsterend wit, de bovenste recht, vlak en groen. *Vruchtbeginself* 3 mm lang. *Stijl* 4 mm lang. *Meeldraden* 7-8 mm lang, *Vrucht* onbekend.

Dit juweeltje onder de *Haworthia's* munt uit door kleur en teekening: het werd ontdekt bij een bezoek aan de Cactusfarm „Batoetoelis” te Buitenzorg, waar 5 exemplaren uit zaad waren opgekweekt. Deze zaden waren in 1938 ontvangen uit de Cactuskweekerij van R. Graessner te Perleberg bij Dresden onder den

Haworthia tessellata Haw. var. *elongata* v. W.

Foto C. v. Woerden.

naam *Haworthia tessellata* Haw, Het was mij echter niet mogelijk de origineele herkomst van deze zaden op te sporen, doch met vrij groote zekerheid kan worden aangenomen, dat zij uit voormalig Duitsch-Zuidwest-Afrika werden geïmporteerd. Alle 5 exemplaren waren volkomen aan elkaar gelijk: de kans, dat men hier met een hybride te doen heeft, is vrijwel uitgesloten, De Heer U i t e w a a l te Amsterdam meldde mij reeds, een dergelijke plant te Haarlem gezien te hebben, doch omtrent de herkomst van deze plant is mij ook niets bekend.

Vergelijken wij onze nieuwe variëteit met de soort en haar overige variëteiten, dan blijkt, dat zij zeer dicht bij de var, *Engleri* (Dtr.) v. P, staat, daar ook deze slechts 2 overlansche nerven bezit. Het aantal bladeren per rozet bedraagt echter 20 in plaats van 5-9 bij *Engleri* of 10- 15 bij de soort. Het aantal bloemen is gelijk aan dat der soort, de bloemdeklenge ligt tusschen beide in, de bloemsteeltjes zijn langer. De bladeren zijn weer smaller dan bij beide en de stengels 3- tot 4-maal zoo lang, ondanks het feit, dat zij in de volle zon gekweekt worden. De vorm der bladeren komt eenigszins overeen met die van de variëteiten *tuberculata* v. P. en *inflexa* B a k., doch deze dragen op den rand grovere tanden,

De korte blaadjes der jonge uitloopers staan aanvankelijk in 3 rijen, hetgeen ook bij andere meerrijige *Haworthia's* bij jonge planten is waargenomen., De stolonen varieeren in lengte van 1-9 cm en zijn wit, doch nemen, zoodra zij boven den grond komen, de kleur der, plant 'aan;

Voor den liefhebber van kleine succulenten is het een bijzonder mooie aanwinst, De plant zal haar weg in de collecties wel spoedig vinden, daar zij niet lastig te kweken is en vrij vlug uitstoelt.

T j i b o d a s , 15-II-'39. , .C. VAN WOERDEN.

STUDIES OVER REBUTIA, LOBIVIA EN ECHINOPSIS.1)

II

Het geslacht *Mediolobivia* Bckbg,

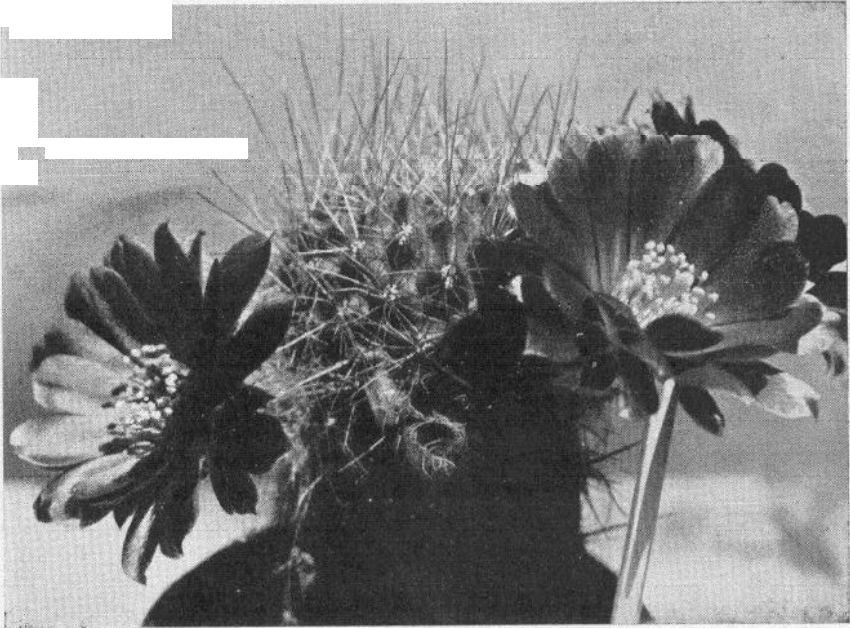
Genus planfarum parvarum, proliferantium. Cosfae plus minus in parvas mammillas dissolutae. Flores submangi, colore *luteo, allogamei. Tubus procerus. pilosus. Ovarium setosum. Semina. opaca, brunneo-nigra. Genus inter Rebutiam e f Lobiviam;*

Backeberg in Blatter fir Kakfeenforschung 1934-12.

Voor dit geslacht moet als typ u s gene r i s worden beschouwd *Rebutia aureiflora* Bckbg. Volgens. B a c k e b e r g onderscheidt *Mediolobivia* zich van *Rebutia* in hoofdzaak door haar geel

1) In mijn artikel „Het geslacht *Rebutia* K. Sch.” in Succulenta 1939, pp. 89 t/m,91, heb ik de toezegging gedaan een volgende keer geslachten te behandelen, waarin planten opgenomen zijn, die nog veelvuldig onder den geslachtsnaam *Rebutia* in de verzamelingen voorkomen. De artikelenserie Studies over *Rebutia*, *Lobivia* en *Echinopsis*” moet als het toegezegde vervolg beschouwd worden.

getinte en zelfsteriele bloemen (die veel gelijken op die van *Lobivia*), de slanke, behaarde en geschubde bloembuis en het beborsteld vruchtbeginsel. Bij het opstellen van een nieuw geslacht mag de kleur der bloem niet als een hoofdmotief gelden. Dit blijkt in het onderhavige geval uit de gele bloemen van *Rebutia Marsoneri* Werd. Afgezien van de vraag of zelfsteriliteit als geslachtskenmerk mag gelden, is deze eigenschap bij *Mediolobivia* betrekkelijk, daar reeds vele gevallen van zelffertiliteit zijn geconstateerd. De aanduiding, dat het geslacht tusschen *Rebutia* en *Lobivia* ligt, is te vaag. Het onderscheid tusschen deze beide geslachten is zeer groot.

Mediolobivia sarothroides (Werd.) Buining nov. comb.

Foto Buining.

Om een juist overzicht te verkrijgen over de vele planten, die tusschen deze beide geslachten voorkomen, moet men hen rond bepaalde kernen groepeeren. Het blijkt dan weldra, dat het geslacht *Mediolobivia*, met als „kern”-type *aureiflora* Bckbg., zeer nauw ‘grenst aan dat van *Rebutia*, met als „kern”-type *minuscula* K, Sch. en aan dat van *Aylostera* met als „kern”-type *deminuta* (Web.), doch ver verwijderd is van *Lobivia*, waarvan, volgens de opstellers, het „kern”-type *Pentlandii* (Hook) is. Het is daarom te betreuren,

'dat de onderhavige plantengroep den naam van *Medioblobivia* gekregen heeft, welke beslist misleidend werkt.

Fric en **Kreuzinger** hebben in **Succulenta** 1938, XX, p. 53, kort en krachtig de juiste kenmerken van het geslacht *Medioblobivia* aangegeven. Pericarp en bloembuis behaard en beborsteld; vrucht week, bezet met wol- en borstelharen; rondachtige doffe zaden. Hun naam voor dit geslacht „Setirebutia” (zie „Verzeichnis... . . . Sukkulenten mit Revision... . . .” Kreuzinger 1935) is' echter ongeldig.

Zooals zij aangeven, is de lichaamsvorm gelijk aan die van *Rebutia*. De vorm van de bloem neigt eveneens sterk naar die van *Rebutia*. Beide bloemsoorten hebben weinig meeldraden, Opmerkelijk is de verwantschap tot het geslacht *Aylostera* Speg. Als verbindingsplant kan o.a. genoemd worden *Aylostera Spegazziniana* Bckbg. Deze plant heeft n.l., evenals verschillende *Medioblobivias*, een borstelharig pericarp en bloembuis. *Aylostera* heeft verder, evenals *Medioblobivia*, een bloembuis bezet met schubjes, waaruit zich haren ontwikkelen.

Medioblobivia staat dus dicht bij de verwante geslachten *Rebutia* en *Aylostera*. Feitelijk staat zij dichter bij *Rebutia* dan *Aylostera* dat doet, welk geslacht oorspronkelijk tot *Rebutia* behoorde.' .

De geelgetinte kleur van de bloem kan voor het geslacht niet als kenmerk worden beschouwd, daar nu o.a. ook roodkleurige bloemen bekend zijn.

Resumeerende kan men zeggen, dat *Medioblobivia* zich in hoofdzaak van *Rebutia* onderscheidt door de haren en borstels in de oksels van de schubjes van de bloembuis, de krachtiger ontwikkeling van haren en borstels in de oksels van de schubjes van het vruchtbeginsel en door de met wol- en borstelharen bezette vrucht. Van *Aylostera* onderscheidt zij zich in hoofdzaak door de niet vergroeide bloembuis en de vrucht, die bij *Aylostera* bezet is met doornareolen.

De volgende, mij bekende,, geldige soorten kunnen onder het geslacht gerangschikt worden:

Medioblobivia aureiflora Bckbg. in Blätter für Kakteenforschung 1934-2 (lat. .diagn.) met fig. = *Rebutia aureiflora* Bckbg. in Der Kakteenfreund 1932, p. 124, fig. p. 124 '(zonder lat., diagn.) ;

Medioblobivia aureiflora Bckbg: var. *albisetata* Bckbg. in Blätter für Kakteenforschung, 1934-2; .

- Mediolobivia Boedekeriana* Bckbg. in Blätter für Kakteenforschung 1934-2 met fig.;
- Mediolobivia elegans* Bckbg. in Blätter für Kakteenforschung 1934-9 met fig.;
- Mediolobivia Duursmaiana* Bckbg. in Blätter für Kakteenforschung 1934-9' met fig.;
- Mediolobivia longiseta* Bckbg. in Kaktus-ABC 1936, p. 247 = *Mediolobivia aureiflora* Bckbg. var. *longiseta* Bckbg. in Blätter für Kakteenforschung 1934-2 met fig.;
- Mediolobivia longiseta* Bckbg. var. *albilongiseta* Bckbg. in Kaktus-ABC 1936 p. 247 = *Mediolobivia aureiflora* Bckbg. var. *albilongiseta* Bckbg. in Blätter für Kakteenforschung 1934-2;
- Mediolobivia rubelliflora* Bckbg. in Kaktus-ABC 1936, p. 415;
- Mediolobivia rubriflora* Bckbg. in Kaktus-ABC 1936, p. 415;
- Mediolobivia sarothroides* (Werd.) Buin. nov. comb. = *Rebutia sarothroides* Werd. in Fedde Repertorium Bd. XXXIX (1936) 'pp. 272/273;
- Mediolobivia Blossfeldii* (Werd.) Buin. nov. comb. = *Rebutia Blossfeldii* Werd. in Fedde Repertorium Bd. XXXIX (1936), p. 273.

A. F. H. BUINING.

CONOPHYTUM PEARSONII (L. Bol) N. E. Br.

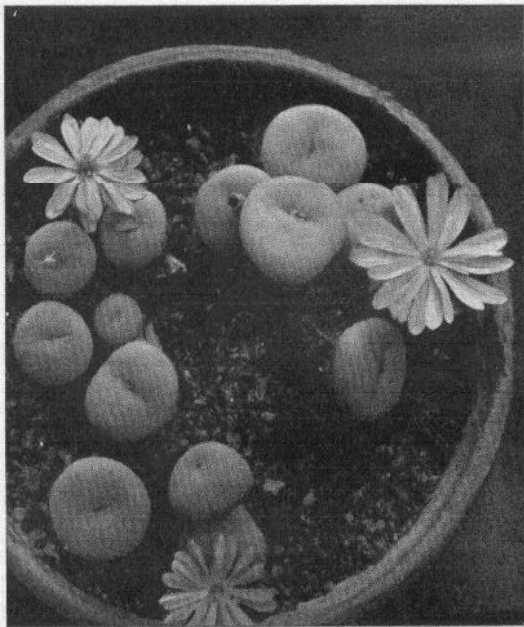
De eerste beschrijving van *Conophytum Pearsonii* werd gepubliceerd in *The Gardeners Chronicle* 1925, II, 484. De plant werd gevonden door Pearson in het Van Rhynsdorp District bij Bakhuis. Over het algemeen zijn de hoofdjes kleiner dan die van *Con. Wettsteinii* N. E.Br. waarmede ze verwant is. Als kenmerkende verschillen tusschen deze twee *Conophytum*-soorten worden genoemd, de totale afwezigheid van stippen bij *Con. Pearsonii* en de aanwezigheid van een krans van gele staminodiën of valsche meeldraden aan den mond van de kroonbuis bij deze plant. Overigens komt *Con. Pearsonii* in vorm en grootte vrijwel overeen met *Con. percrassum* Schick. et Tisch., echter zijn, behalve andere verschillen de corpuscula van deze laatste wat langer en wat meer spits kegelvormig. Andere verwanten zijn: *Con. tubatum* Tisch. en *Con. minutum* N. E. Br.

Ik laat hier eerst de oude beschrijving volgen:

Corpuscula 12-20 mm hoog, 12-27 mm diameter, breed kegel-

vormig, bovenzijde afgeplat, glad onbehaard, effen bleek blauwachtig groen of meer blauwgroen, ongestippeld. Bloem 16-22 mm diam., overdag geopend, kroonbuis dof oranjerose, kroonbladeren helder magentarood, dezelfde kleur als van *Con. Wetfsteinii*.

Sinds eenige jaren bezit ik een in drieën gedeelde zode van *Con. Pearsonii* met in totaal 16 hoofdjes, die in het laatst van Augustus en in het begin van September van 1938 prijkte met een 13-tal bloemen. Sommige hoofdjes hebben een zwakke donkere zone rond de spleet, andere weer niet. Bij mijn plant doet zich het verschijnsel voor, dat op een drietal hoofdjes geen stippen zichtbaar zijn, zelfs niet met behulp van een loupe, die driemaal vergroot: en dat op de overige 13 hoofdjes de stippen met het bloote oog zeer goed te

Conophytum Pearsonii.

Iets minder dan ware grootte.

Foto L. Collette.

zien zijn. De tamelijk dikke, stevige, perkamentachtige huidjes van de oude bladparen (aten bij alle hoofdjes aan de binnenzijde duidelijk stippen zien. Wij mogen hieruit de conclusie trekken, dat bij planten, die gekweekt worden in ons vochtige klimaat de opperhuid doorschijnender of dunner wordt, waardoor de stippen beter

zichtbaar zijn. Het als een kenmerkend onderscheid opgegeven verschil, nl. het al of niet aanwezig zijn van stippen bij *Con. Pearsonii* en *Con. Weftsteinii* moet mijns inziens vervallen. Overigens is *Con. Pearsonii* goed te onderscheiden van *Con. Weftsteinii* daar de buitenomtrek van deze laatste niet cirkelrond, doch eenigszins hoekig is en verder door het verschil in den bouw der bloem.

Voor zoover mij bekend is, werd de bloem van *Con. Pearsonii* nog niet beschreven.

Descriptio floris. *Flos diurnus, inodoratus, 18-25 mm. diametro. Calycis fubus partim inclusus, in flore senecto accrescens ad longitudinem 6 mm.; segmentis 4, plus minusve ad 2,5 mm. longis, ad 1,5 mm. latis, membranaceis, albescentibus.*

Tubus corollae ca 8 mm. longus, basi inclusus, pallide luteo-albus, a basi albus. Pefala ca 20-24, laxa, 2 seriatim, lanceolata, ad 11 mm. longa, ad 2 mm. lata, apicem versus obtusa, saepe lilacino-rosea, a basi angustata, luteo-alba. Staminiodia ca 16, lutea. Stamina in tubo inclusa, ad 4 mm. longa, lutea.

Filamentis inferne pallidis, superne cum antheris pollineque saturate luteis. Silylus haud bene visus. Stigmata 4; lutescentia, ad 4 mm; longa, filiformia. Ovarium inclusum, compressum; globosum; supra planum, medio vero leviter convexum.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten, bolvormig, op de bovenzijde vlak, in het midden iets gewelfd. Kelkbuis lang 6 mm, gedeeltelijk uit de spleet komend, met 4 kelkbladeren, elk ongeveer 2.5 mm lang en 1.5 mm breed, -dun vliezig, -witachtig doorschijnend met in het midden der slippen hier en daar een donkere vlek of stip. Kroonbuis lang ~~16~~ mm, gedeeltelijk 'uit de spleet komend, geelachtig wit, van boven naar onder toe wit. Bloemkroonblaadjes in 2 kransen, los uit elkaar staande, 20-24 in getal, lancetvormig, lang 11 mm, bij den top- bijna 2 -mm breed, met stompe punten, helder magentarood of lila-rose, naar de basis toe geelachtig wit wordend en smaller, Enkele van de binnenste bloemblaadjes korter, smaller en meer spits, soms staminodiaal, In de kroonbuis een krans van ~~16~~ heldergele staminodiën, welke de breedte van de bloembuis geheel vult, ongeveer 3 mm boven de spleet uitkomend en evenals de kroonbladeren aan de bovenzijde naar buiten gebogen. Helmdraden aan den top geel, naar de basis toe witachtig, meeldraden boven de spleet uitkomend, de buitenste ongeveer 4 mm lang, niet boven de kroonbuis uitkomend, de binnenste korter. Helmknoppen langwerpig, heldergeel. Stijl zeer kort of niet te zien. Stempels draadvormig, aantal 4, lang ongeveer 4 mm, geel. Bloem 18-25 mm.

De bloem werd beschreven, nadat ze drie dagen was geopend. Tijdens het uitbloeien worden kelk- en kroonbuis langer en de

bloem grooter in doorsnede; De bloem is overdag geopend reeds vroeg in den morgen +/- uur., ook al schijnt de zon niet, De plant behoort tot de vroeg bloeiende soorten onder de Conophyten en is niet moeilijk in cultuur.

Er bestaat een variëteit n.l. *Con. Pearsonii* (L. Bol.) N. E. Br. var. *minor* N.E. Br, die wel eens genoemd wordt *Con. Braunsii* Schwant. De eerstgenoemde naam heeft de prioriteit.

F. SWÜSTE.

UIT DE PRAKTIJK.

Wanneer de planten een voorjaarsbeurt hebben gehad en schoone potten met nieuwe aarde hebben gekregen, blijft er meestal een groot aantal vuile potten over, die wachten, moeten, totdat we genoeg moed, verzameld hebben 'om ze schoon te maken. Men kan deze potten eenigen tijd in sodawater, laten staan en ze dan met een harden borstel bewerken: men kan ze ook onder een goot zetten en ze door het stroomende regenwater laten schoonspoelen. Wanneer men daartoe niet in de gelegenheid is, kan de volgende methode worden toegepast, die weinig arbeid vereischt. Men begraaft de 'potten in den grond en laat ze daar eenige maanden liggen. Haalt men ze daarna te voorschijn; dan kunnen 'de meeste potten vlug en zonder moeite worden schoongeborsteld.

v.d. Th.

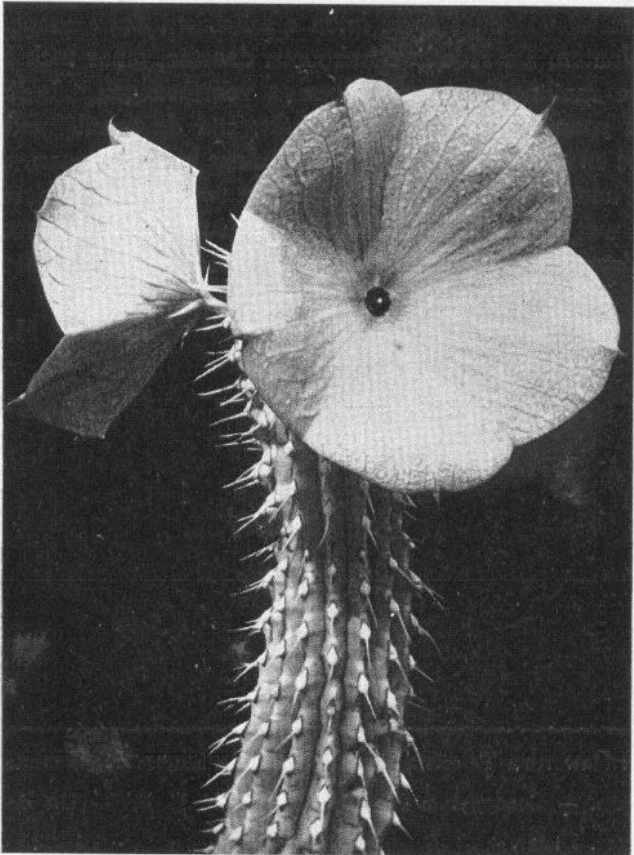

HOODIA JUTTAE Dinter.

Twee jaar-geleden ontving ik van den Heer S w ü s t é eenige twee en eën. half jaar' oude zaailingen van een Hoodiasoort. De Heer S W ü s t e. had het zaad. uit Zuid-Afrika ontvangen. Een. der zaailingen heb ik geënt, de andere niet. Deze laatste maakten verschillende- stekken, doch bloeiden niet; de geënte maakte geen stek, maar bracht een vijftalbloemen voort; waardoor het mij mogelijk werd de plant als *Hoodia, Juttae* Dinter te determineeren,

Hoodia Juttae spruit gewillig en maakt stammen van 20 tot 25 cm hoogte en 3 tot 5 cm dikte.- De stammen hebben 14- 16 ribben, de tuberkels van deze ribben dragen witte doorntjes van ongeveer 1 cm lengte. De plant heeft een doffe witte kleur, terwijl de nieuwe

groei blauwviolet is. De bloemen ontstaan van 1 tot 4 bij den top uit de groeven tusschen de ribben. De steel is 1 cm lang en onbehaard. De schutblaadjes zijn zeer puntig driehoekig en 2-5 mm lang, De bloemkroon is, als deze geheel geopend is rond en vlak, 2.5 tot 5.5 cm in doorsnede, de ondiepe bochten tusschen de slippen en de 2 mm lange doorntjes niet mede gerekend. Zoowel de binnenzijde als de buitenzijde van de bloemkroon is onbehaard. De binnenkant is met papillen bezet, uitgezonderd een rand om de corona. De kleur van de bloem is aan de buitenzijde licht geelbruin en aan de binnenzijde groenachtig geelbruin wanneer de bloem pas geopend is; later is zij donker roodbruin, de nerven zijn duidelijk donkerder gekleurd. De buitencorona telt 5 geschulpte, zakvor-

Hoodia juttae.

Foto v. Oosten.

migc lobben, ze zijn dof zwartbruin" van kleur, De binnencorona heeft, 5 tepelvormige lobben, welke op de helmknoppen rusten en elkaar zijdelings. bedekken: de kleur is dof zwartbruin,

De plant werd tot heden slechts gevonden in de Kleine Karasbergen en wel voor het eerst in 1913 door Jutta Dinter, de vrouw van Prof. D in ter en door dezen naar haar genoemd.

Hoodia Juttae behoort met *Hoodia Triebneri* en *Hoodia Pillansii* tot de kleinste Hoodiasoorten; de bloem is -bij de natuurlijke groeiwijze ook betrekkelijk klein n.l. 2.5 tot 5.5 cm in doorsnede, doch in cultuur wordt zij wel tweemaal zoo groot. De hierbij afgebeelde bloemen waren 6 en 8 cm in doorsnede. De verschillende kenmerken zijn op de fraaie afbeelding duidelijk te onderscheiden.

Tenslotte zou ik nogmaals willen zeggen, dat men zich ook in dit geval niet bij voorbaat moet laten afschrikken door zoogenaamde lastige planten. De Hoodia's behooren daartoe, maar toch kan een driejarige zaailing reeds vijf bloemen voortbrengen. Indien men over een zonnige standplaats beschikt, zijn de moeilijkheden niet zoo groot en al mocht het eerste exemplaar verloren gaan, dan zou ik willen aanraden probeert het voor een tweede of een derde maal tot men wat ondervinding heeft opgedaan, want' het succes met niet alledaagsche planten zal onze liefhebberij in hooge mate stimuleeren.

TH, DE HAAS.

INHOUD: Haworthia Tesselata var. Elongata, — Studies over Rebutia, Lobivia en Echinopsis, — Conophytum Pearsonii (L. Bol) N. E. Br. — Uit de praktijk. Hoodia Juttae. Dinter.

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VERENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS

OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSM,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSM.

Girorekening

No. 133550 - DEN HAAG

Alle correspondentie
richten aan het Secretariaat:

Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalla van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

Bestuur: A. F. H. BUINING, Voorzitter, Hohorst, Hamersveld; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Secretaresse, den Haag; CHR. F. W. SLIJPER, Penningmeester, den Haag, Willem van Outhoornstraat 2; G. D. DUURSM, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.

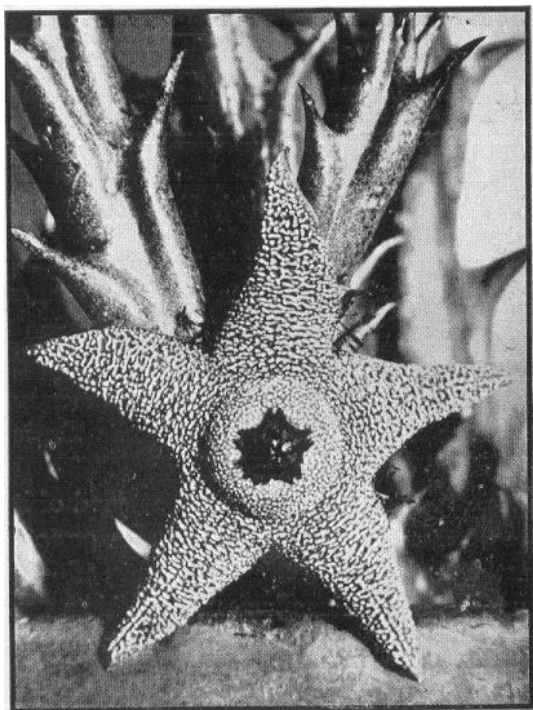
STULTITIA COOPERI (N. E. Brown) Phillips.

In 1932 stelde Dr. E. P. Phillips voor *Stapelia Cooperi* N. E. Brown een nieuw geslacht op, genaamd *Stultitia*, omdat de corona van *Sfapelia Cooperi* geheel afwijkt van die van het geslacht *Stapelia*, en de stevige opliggende ring of annulus de plant ook doet afwijken van de *Caralluma*'s. In 1927 had men nog een plant met dezelfde kenmerken gevonden, n.l., *Stapelia Tapscottii*, zoodat het geslacht *Stultitia* twee soorten telde.

De stammen van *Stultitia Cooperi* zijn opstaand of liggend, 4~5 cm lang en 8-10 mm breed, zonder de tanden gemeten, de ribben zijn stomp met uitstaande puntige tanden van 5--6 mm lengte, welke in het midden aan iederen kant van een klein tandje voorzien zijn. De stammen zijn onbehaard en groen of grijsgroen van kleur met chocoladekleurige vlekken en strepen.

De bloemen openen zich met 1 tot 3 tegelijk uit een groep van 10 of meer bloemen aan de basis van den stam. De bloemsteel is 6--12 mm lang en glad. De kelkblaadjes zijn 4~4.5 mm lang, ovaal lancetvormig, puntig en onbehaard. De bloemkroon is ongeveer 3.5 cm in doorsnede met stervormig uitgespreide en gebogen slippen en met een duidelijken annulus in het midden van de bloem. De achterzijde van de bloem is onbehaard, glad en olijkleurig met purpere vlekken en strepen: de voorzijde van de bloemkroon is ruw: de annulus is dicht bezet met kleine tuberkels: de bloemkroonslippen hebben dwarse rimpels, welke aan de basis der slippen enkele purpere haren dragen.

De kleur van de bloemkroon is licht purper: al de verhevenheden zijn geel. De slippen zijn 10- 14 mm lang en 9- 10 mm breed, ovaal, puntig, soms wat bolvormig door de licht gebogen randen. De annulus is 8-9 mm in doorsnede en ligt als een stevig kussen in het midden van de bloemschijf; de randen zijn wat aflopend en in het midden is een holte, waarin de corona is geplaatst. De buitencorona rust in de holte van den annulus en is iets komvormig met 10 ongelijke slippen of met 5 korte slippen, welke aan den top

Stultitia Cooperi Phil.

éénmaal vergroot.

Foto White en Sloane.

in tweeën gespleten of gekarteld zijn, 1 mm breed en 1.5 mm lang, voorzien van stompe, driehoekige tandjes en van elkander gescheiden door een breede driehoekige spleet. De binnencoronaslippen zijn 2,5--3 mm lang met het breede gedeelte gebogen over de helmknoppen en rugsgewijze verbonden met de buitencorona, breed ovaal, gaaf of met 1-2 tanden aan iedere zijde, bovenste deel puntig of draadvormig, bleek geel van kleur met weinig purpere vlekken.

De lobben van de zaaddoos wijken weinig uit elkaar en zijn 8 à 9 cm lang en 8 mm dik, spiraalvormig, puntig, onbehaard, met donkere purpere strepen op een bleeke grondkleur.

De plant werd voor het eerst door Thomas Cooper in 1860 gevonden in het Cradock distr., later ook in Rhijnsdorp distr., Middelburg distr., Hopetown distr., Prieska distr., enz. en door N. E. Brown tot *Stapelia* gerekend, tot Phillips in 1932 voor haar het *geslacht *Stultitia* instelde.

Het meest typische van de bloem is de kussenvormige, annulus, welke een deel vormt van de bloemschijf en er dus mede vergroeid is, in tegenstelling met de annulus van *D. ciliata*, welke een deel is van de corona 'en als één zelfstandige' buis in de bloembuis staat.

De corona van *Stultitia* vormt een combinatie van de corona's van *Caralluma* en *Piaranthus*, terwijl de bloem lijkt op die van *Stapelia Woodii*, maar met een ring in het midden.'

In het orgaan van de Amerikaansche Cactus and Succulent Society van November 1938 beschrijven White en Sloane een nieuwe *Stultitia* en wel *S. conjuncta*, waarbij de bloem bekervormig is met slechts zeer korte bloemkroonslippen en die: dus aanmerkelijk verschilt met de twee vroeger beschreven soorten.

TH, DE HAAS.

STUDIES over REBUTIA; LOBIVIA EN ECHINOPSIS.

III

Digitorebutia Fric et Kreuzinger nov. gen.

Caulis plerumque unicapitatus, interdum pluricapitatus, capitibus singulis usque ad 2,5 cm diamètro, usque ad 4 cm longis, globularibus vel breviter cylindricis, canis, cano-viridibus, vel saturate viridibus, saepe aeneis. Radix fusiformis. Costae 7-14, verticales vel spiras arduas dextrorsas vel sinistrorsas formantes, mox appanatae, sulculis transversalibus satis conspicue sinuosae. Spinae tenues hispidae, flexibiles hyalinae, cauli magis vel minus appressae; 'marginales pectinatim vel radiatim dispositae, centrales plerumque deficientes, aliter saepe e parte apicali areolarum oblongarum erumpentes. Alabastra plerumque nigrescentia. Florès anguste infundibulariformes. Squamae receptaculi densae, tubi floralis sparsae; in axillis pilos ex areolis enatos foveantes. Tubus floralis et squamae parce succulenta. Hymen non bene evolutum. Pistillum et stamina supra ovarium cum floris tubo connata sed solvabilia.

Longitudo partis connatae tubi floralis 1.5-3 X crassitudinem metitur. Fructus baccatus, mollescens, sordide fusco-viridis, transverse descendens. Semina griseo-brunnea sub-orbicularia opaca.

Habitat: Argentiniam borealem et Boliviam in planitiebus aridis regionis alpinae. 3000-5000 m.

Typus generis: Digitorebutia Haagei (Fric et Schelle) Fric.

Nomen generis sine descriptione dedit Fric, 1936, in „Verzeichnis Rebutioideae” (Blaue Liste) ed. Fric, Praha et cum descriptione lingua barbara: dederunt Fric et Kreuzinger, 1938, in Succulentata XX, p. 54.

Ad hoc genus Digiforebutia pertinent:

Digiforebutia Haagei (Fric et Schelle) Fric nov. comb. = *Rebutia Haagei* Fric et Schelle in Kaktusar 1930, 1, pp. 88,89,fig. p. 88,

Digiforebutia Haagei.

(Fric et Schelle) Fric.

cum varietate *flavovirens* Backbg. in Kaktus-ABC 1936, p. 415, ed. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, Kopenhagen.

Digiforebutia atrovirens (Backbg.) Buin, nov. comb. = *Lobivia* (subg. *Pygmaeolobivia*) *atrovirens* Backbg. in Kaktus-ABC 1936, p. 414.

Digiforebutia digitiformis (Backbg.) Buin, nov. comb. = *Lobivia* (subg. *Pygmaeolobivia*) *digitiformis* Backbg. in Kaktus-ABC 1936, p. 414.

Digiforebutia orurensis (Backbg.) Buin. nov. comb. = *Lobivia* (subg. *Pygmaeolobivia*) *orurensis* Backbg. in Kaktus-ABC 1936, p. 415.

Digiforebutia pectinata (Backbg.) Buin, nov. comb. = *Lobivia* (subg. *Pygmaeolobivia*) *pectinata* Backbg. in Kaktus-ABC 1936, p. 415.

Digitorebutia brachyanthà (Wessner) Buin. nov. comb. = *Lobivia* (subg. *Pygmaeolobivia*) *brachyantha* Wessner in Kakteen und andere Sukkulente 1937 p. 207.

Digitorebutia Ritteri (Wessner) Buin. nov. comb. = *Lobivia* (subg. *Pygmaeolobivia*) *Ritteri* Wessner in Beiträge zur Sukkulente tenkunde und -pflege 1938, pp. 3/4, fig. p. 4.

Digitorebutia costata (Werd.) Buin. nov. comb. = *Rebutia costata* Werd., 1934 in Notizblatt des Botanischen Gartens und Museums zu Berlin Dahlem, nr. 112, Bd. XII, p. 225.

Of *Lobivia* (subg. *Pygmaeolobivia*) *eucaliptana* Backbg. tot *Digitorebutia* behoort, moet blijken uit de bloem, die mij niet bekend is.

Digitorebutia Fric et Kreuzinger nov. gen.

Stam gewoonlijk eenhoofdig, ook wel meerhoofdig, elk hoofd ongeveer tot 2.5 cm in doorsnede en tot 4 cm lang, bolvormig tot kort cilindervormig, grijs, grijs-groen tot donkergroen, dikwijls gebronsd. Penwortel. Ribben 7-14, loodrecht of stijl spiraalvormig links of rechts opstijgend, spoedig vervlakkend, door dwarse groefjes tamelijk sterk gebocheld. Doorns dun, borstelharig, buigzaam, hyaline, min of meer tegen den stam gedrukt, gewoonlijk kamvormig 'of straalvormig gestelde randdoorns. Middendoorns gewoonlijk niet aanwezig: indien aanwezig dan gewoonlijk uit de bovenzijde van de langwerpige areolen verschijnend,

Bloemknoppen gewoonlijk bruin-zwart. Bloemen slank trechtervormig, hoofdzakelijk bloedrood, oranje, lakkleurig, blauw-rose en rose. Vruchtwand dicht en bloembuis spaarzaam bezet met schubjes: in de oksels der schubjes groeien haren, die uit areolen ontstaan. Bloembuis en schubjes weinig succulent. Hymen vrij weinig ontwikkeld. Stamper, meeldraden en bloembuis boven het vruchtbegin-sel met elkaar afscheidbaar vergroeid. Lengte van het vergroeide deel van de bloembuis 1.5-3 maal de dikte metend. Vrucht sappig, week wordend, vuil bruin-groen, overdwars openspringend. Zaden grijs-bruin, rondachtig, dof.

Groeiplaats: Noord-Argentinië en Bolivia op droge hoogvlakten aan den voet tot op het hooggebergte, tusschen 3000 en 5000 m.

T y p u s generis: *Digitorebutia Haagei* (Fric et Schelle) Fric.

Tot het genus *Digitorebutia* behooren eveneens de planten, die in den handel gebracht worden onder den naam *Lobivia* (*Pygmaeolobivia*) *pygmaea* (Fries) Backbg. en *Lobioia* (*Pygmaeolobivia*) *Steinmannii* (Solms-Laub) Backbg. Deze beide planten hebben met

Echinopsis pygmaea Fries en *Echinocactus Steinmannii* Solms-Laub niets te maken en moeten als nieuwe soorten beschreven worden.

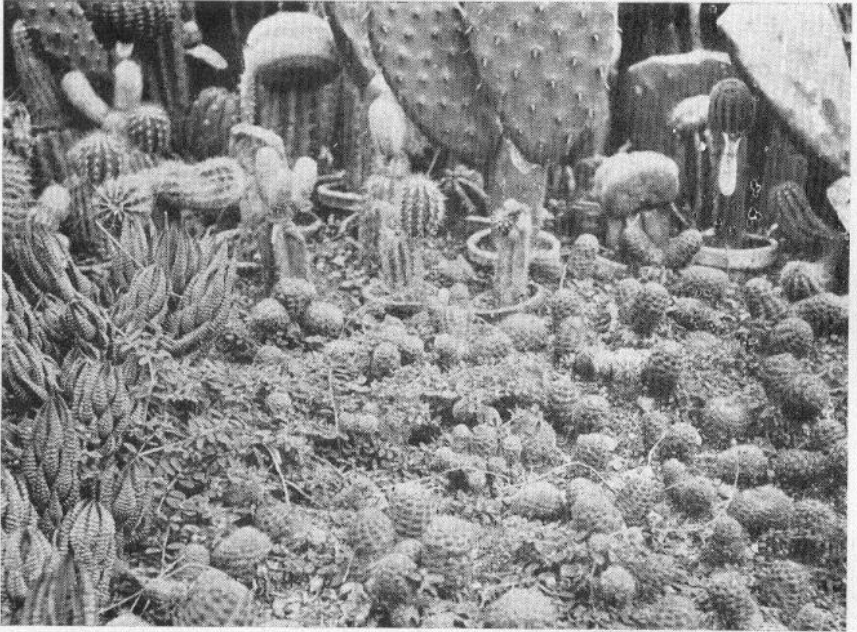
Digitorebutia Waagei (Fric et Schelle) Fric is in het Tschechisch beschreven in het tijdschrift *K a k t u s a r*, Brunn 1930, pp. 88/89.

De auteurs zijn Fric en Schelle,

Deze beschrijving luidt vertaald:

Rebutia Haagei Fric et Schelle sp. n.

Miniatuurplantje, 1-2 cm in doorsnede, 2-3 cm hoog, de wortel is veel groter, peenachtig, duimvormig; de in de jeugd thelogonisch gevormde tepeltjes gaan later in vierkantigen vorm over; deze knob-

Digitorebutia Haagei, door Fric gevonden op den vulkaan Cachi, en reeds vele jaren in zijn kweekery in den vollen grond gekweekt.

Foto Buining.

beltjes vormen 12 ribben, die dikwijls loodrecht, soms links of rechts schroefvormig opstijgen, De ribben zijn door glanzende naden van elkaar gescheiden, Lichaamskleur grijs, huid mat, De 2 mm lange en 1 mm breede areolen zijn ellipsvormig en dragen aan elke zijde 5 straalvormig gestelde kleurloze, aanliggende doorntjes en bovendien een naar onderen gericht doorntje. Geen middendoorns. De knoppen spruiten uit de oude areolen bij de wortels. ze zijn zwart-

glanzend, behaard en dikwijls grooter dan de plant zelf. In de-volle zon opent de bloem zich tot 4 cm in doorsnede. Bloembuis van buiten behaard; de binnenste bloemblaadjes zijn lak-rose, aan de spits oranje en overlans onregelmatig violet gestreept. Meeldraden diep-geel, stamper gewoonlijk wit, rood of groen. De vrucht is behaard en wordt week, glanzend en zwart. De zaden zijn grooter dan bij de verwante *Rebutia minuscula*.

Vindplaats: Op de hoogste bergwanden van de Noord-Argentijnse Cordilleras, vanaf 4500 m. De plant is genoemd naar Walter Haage.

Tot zoover deze beschrijving,

Fric vond de plant op den vulkaan Cachi, ten westen van Salta.

Deze beschrijving voldoet aan de internationaal geldende nomenclatuurregels; daar zij vóór 1 Jan., 1935 is gepubliceerd.

Het is daarom onjuist dat Backeberg in Kaktus-ABC, 1936 op pagina 415 met een Latijnsche diagnose beschrijft *Lobivia neo-haageana* Backbg. en op pagina 243 deze plant-identificeert met *Rebutia Haagei* Fric onder toevoeging van n o m e n u d. Zie ook Blätter für Kakteenforschung 1936-4.

Deze naamsverandering' van *Rebutia Haagei* is in strijd met de nomenclatuurregels en derhalve ongeldig, ook al is zij in het Latijn geschied;

De geldige naam is *Rebutia Haagei* Fric et Schelle, terwijl de geslachtsnaam thans geworden is *Digitorebutia*.

A. F. H. BUINING.

NEOPORTERIA NIGRICANS (L i n k e) Br. en R.

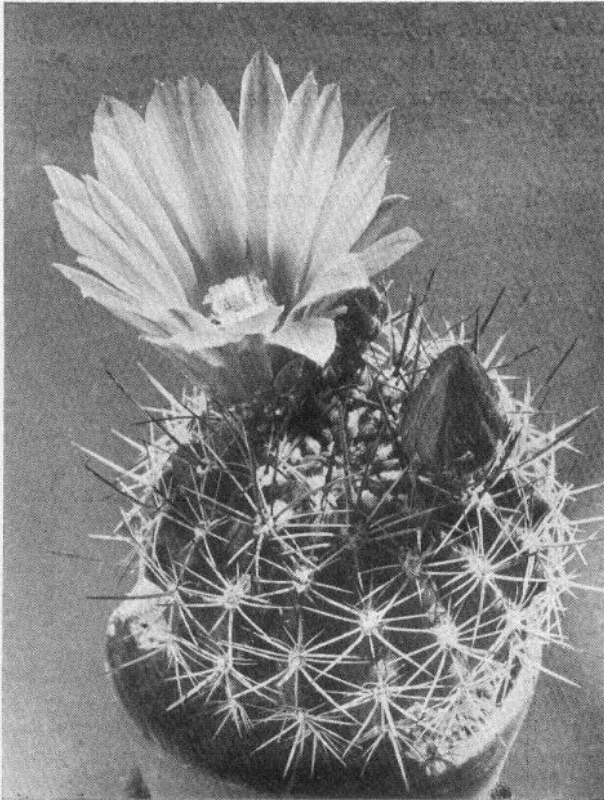
Een mooie plant, welke in den laatsten tijd weder vrij veel in de verzamelingen wordt aangetroffen, daar zij goed uit zaad is te kweken.

De plant blijft enkelvoudig en is kort cilindrisch, aan de basis iets smaller dan aan den top. De 15 ribben zijn met duidelijke tuberkels bezet, De 8-9 iets gebogen randdoorns zijn 7 m.M. lang, de 1-2 centrale doorns tot 1,5 c.M. lang, allen zwart, terwijl de kleur van het plantenlichaam donker bruingroen is.

De bloemen ontstaan uit de jonge areolen. Zij zijn geel en ong. 5 c.M. groot, de binnenste bloemblaadjes gespreid, puntig en van boven getand.

De schubben op vruchtbeginsel en bloembuis zijn puntig, terwijl de axillen weinig wol en zwarte stijve haren dragen.

De plant schijnt nog al variabel te zijn, daar ook exemplaren, zooals de hierbij afgebeelde, voorkomen, waarbij de bedorning forscher is, terwijl de randdoorns niet zwart doch grijs zijn. De habitus van deze plant is meer kogelvormig dan cilindrisch, de kleur der bloem is donker roodbruin, inplaats van geel.

Neoporferia nigricans.

Foto v. Oosten.

Neoporferia nigricans is inheemsch in de bergen van Noord-Chili. In cultuur groeit zij wortelecht langzaam, geënt daarentegen zeer willig.

TH. DE HAAS.

Naschrift,

In het door B r i t t o n en R o s e ingestelde geslacht *Neoporferia* kan men twee groepen van planten onderscheiden en wel planten, waarbij de bloemen geheel geopend zijn en planten met meer trechtervormige bloemen, welke zich niet geheel openen en

gewoonlijk karmijnrood van kleur zijn. Voor deze laatste groep stelde Back e b e r g het geslacht *Chilenia* in.

Als typeplant voor het geslacht *Neoporteria* namen B r i t t o n en R o s e *Neop. subgibbosa*, waarvan de bloem zich niet geheel opent. De Zentralforschungsstelle van de D. K. G. besloot op 7 Juli 1939, dat planten met niet geheel zich openende bloemen tot het geslacht *Neoporteria* worden gerekend en planten met zich geheel openende bloemen tot het geslacht *Chilenia*. Het komt er feitelijk op neer, dat de vroegere *Chilenia*'s nu *Neoporteria* heeten, dus *Neop. nidus*, *Neop. senilis*, *Neop. subgibbosa*, *Neop. mamillarioides*, *Neop. castaneoides*, *Neop. clavata*, *Neop. villosa*, *Neop. atrispinosa*, *Neop. nigrihorrida*, *Neop. cephalophora*.

De afgebeelde plant heet dus volgens het besluit der D. K. G. *Chilenia nigricans*, terwijl verder tot) het geslacht *Chilenia* behoren *Chil. ebenacantha*; *Chil. fusca*, *Chil. Fobeana*, *Chil. rostrata*, *Chil. ambigua*, *Chil. Reichei*, *Chil. napina*, *Chil. Kunzei*.

d. H.

CONOPHYTUM MUSCOSIPAPILLATUM Lavis,

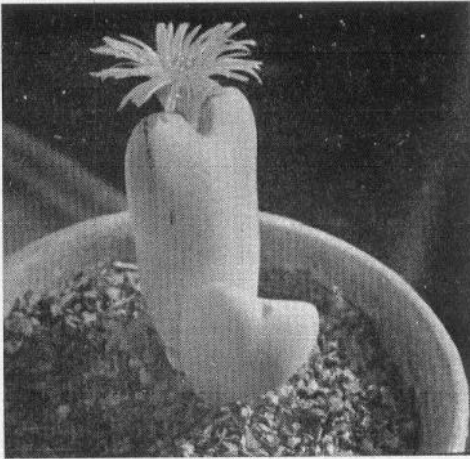
De Latijnsche beschrijving van deze plant komt voor in L. Bolus, Notes on Mesembryanthemum, deel 11, pag. 379. Een gekleurde afbeelding met een korte toelichting in het Engelsch vinden we in hetzelfde tijdschrift deel 111, pag. 119.

In het voorjaar van 1938 ontving ik van Dr. A. T i s c h e r te Keulen een jonge stek van *Conophyfum muscosipapillafum*, die in den loop van dat jaar bewortelde. In 1939 vormden zich na de rustperiode een tweetal bladparen, waarvan het grootste in de tweede helft van October met een gele bloem gebloeid heeft.

Het geheele plantenlichaam is bedekt met een aantal verspreide, in onze cultuur met het bloote oog niet of nauwelijks zichtbare, donkere stippen. Op de randen van de kiel aan de bovenzijde zijn deze stippen sterk samengedrongen, waardoor ze als het ware een doorlopende lijn vormen. Onder den invloed van het zonlicht is de kiel op die plaatsen rood gekleurd. Op het breede gedeelte van het plantenlichaam, ter weerszijde van den onderkant van de spleet bevindt zich een donkere zone (venster?) gedeeltelijk begrensd door dicht op elkaar staande stippen. Op de bovenzijde van de kiel vertoont zich een indeuking, eindigende in een mucro of tandje. Deze indeuking komt slechts voor bij enkele exemplaren' van de bilobagroep en kan soms een aanwijzing zijn om de juiste soort uit een beperkt aantal soorten te determineeren. Een doorslaggevende aanwijzing is het niet: bij *Con. difforme*'L. Bol. b.v. ziet men bladparen met en zonder indeuking. De naam *difforme* werd

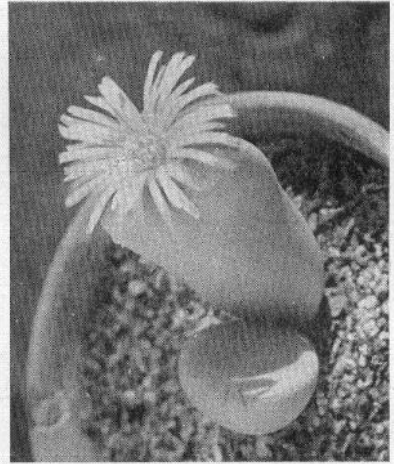
gekozen, omdat deze plant verschillend gevormde bladparen heeft.

De typeplant van *Con. muscosipapillatum* werd in 1929 tegelijk met *Con. ramosum* Lavis door den Heer H. H e r r e gevonden op de Santbergen bij Komaggas in Klein-Namaqualand. De plant was in 1937 nog steeds in cultuur in den botanischen tuin van de universiteit van Stellenbosch. De plant ontving den naam muscopapillatum (mucosus beteekent mosachtig of op mos gelijkend) wegens de mosachtige beharing van het plantenlichaam, welke de plant een eenigszins grijsachtige leikleur geeft. In cultuur, zowel hier als in Zuid-Afrika verdwijnt het mosachtige uiterlijk, de plant neemt dezelfde groenachtige kleur aan als andere conophyten van de bilobasectie. Wanneer de bladeren in de rustperiode beginnen te verwelken krijgen ze een grauwbrowne kleur, de stippen zijn dan zeer goed te zien.

Con. muscosipapillatum Lavis.

Foto L. Collette.

Con. muscosipapillatum Lavis.

Foto L. Collette.

Wanneer de plant volwassen is, kan ze een hoogte bereiken van 40 mm bij een breedte van 25 mm en een dikte van 18 mm. Als ze ouder wordt komt de plant op een dun stammetje te staan, bestaande uit de resten van de oude bladparen. Op lateren leeftijd varieert het aantal bladparen volgens H. H e r r e van 5 tot 10. De mooie goudgele bloem verscheen bij mij op 8 October 1939, ze had een middellijn van 25 mm. De hierbij gevoegde afbeeldingen geven de plant weer op ongeveer ware grootte.

Con. muscosipapillatum groeit snel, het is in onze verzamelingen een dankbare en sterke plant. Wanneer zij in de wintermaanden in de huiskamer geplaatst moet worden, waar de lucht altijd droog is, dan heeft ze evenals vele andere Conophyten neiging om te gaan rimpelen. We moeten de plant dan voorzichtig wat lauw water geven, zonder het lichaam nat te maken. Als de aarde weer opgedroogd is, wordt de plant koel en zoo licht mogelijk gezet: het rimpelen is dan na eenige dagen weer verdwenen. In een kas, waar de lucht altijd vrij vochtig is, heeft men van het rimpelen geen last.

Mevr. L. B o l u s zegt in haar beschrijving van Con. **muscosipapillatum**, dat de plant verwant is aan Con. **albescens** N. E. Br. Ik bezit ook deze soort, doch ik heb geen kenmerken van verwantschap kunnen ontdekken.

F. SWUSTE.

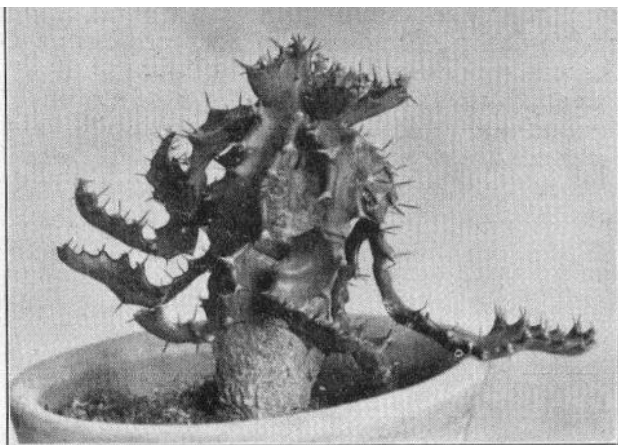
HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie. die op deze rubriek betrekking heeft s.v.p. zenden **aan**
J. J. E. v a n d e n T h o o r n, Amalia van Solmsstraat 80, Den Haag.

EUPHORBI A STELLATA?

Vraagj, men aan eenige liefhebbers hoe de hierbij afgebeelde Euphorbia heet, dan zal een aantal verschillende namen genoemd worden. Deze namen zijn Euph. uncinata, Euph. squarrosa, Euph. stellata, Euph. scolopendria, Euph. Gilbertii en Euph. micracantha.

Toen ik de plant als een armzalig ding, bestaande uit eenige verschrompelde takjes boven op een. naar het mij toeleek eveneens

Euphorbia stellata?

Foto C. L. Harders.

verschrompelden dikken penwortel, in een bloemenwinkeltje kocht, stond op het naamhoutje: *Euphorbia squarrosa*. De naam squarrosa beteekent feitelijk schurftig en als botanische term rappig; dat is 'bezet met naar alle zijden uitstaande organen als bladeren, schutbladeren of bloemen en vestigt dus hier de aandacht op de uitstaande takken, -doch. maakte mij overigens niets wijzer.

Zoodra ik *Euph. squarrosa* in A, Berger, Sukkulente Euphorbien had opgezocht, ontstond twijfel aan de juistheid van de benaming van mijn nieuwe aanwinst, omdat in bovengemeld werk te lezen staat, dat *Euph. stellata*, zoowel als *Euph. squarrosa*, niet meer voorkomen.

Tot de zoogenaamde Scolopendriae, (het Grieksche woord skolopendra beteekent duizendpoot) behooren behalve *Euph. stellata* Boiss en *Euph. squarrosa* Boiss, *Euph. uncinata* Boiss en, *Euph. Gilbertii* Berger. Het zijn kleine, lage planten met een eigenaardigen habitus, ze hebben een korten dikken stam, uit welks top een aantal straalsgewijs uitgaande takken ontspruiten. Ze behooren volgens Berger tot de merkwaardigste, doch ook tot de zeldzaamste succulente Euphorbia's. Bij de Medusagroep treft men eveneens planten aan met uit den top rozetvormig spruitende takken: de bekendste zijn: *Euph. caput-medusae* L. en *Euph. viperina* Berger. Zij hebben een bolvormigen stam en niet een stam, die er uit ziet als een raapwortel,

Euph. scolopendria is een synoniem van *Euph. uncinata*. Deze plant heeft een korten, dikken, kegelvormigen stam met één of meer koppen, die bestaan uit bijna rozetvormig gerangschikte dunne tweekantige takken, voorzien van 2 tot 3 mm lange uitstaande doorns. De takken zijn aan de bovenzijde hol en aan den onderkant bol, ze kunnen 30 cm lang worden: ze vormen jaarlijks leden van $\pm$ 4 tot 5 cm lengte. *Euph. Gilbertii* Berger is gelijk gevormd, doch deze plant maakt takken, die vierhoekig zijn met naar beneden gerichte doorns, De takken maken geen leden. De naam Gilbertii kunnen we dus van ons lijstje schrappen.

Toen ik den Heer A L a i n W h i t e om raad vroeg en hem de foto toezond, schreef hij, dat de plant „waarschijnlijk” *Euph. stellata* is, omdat ze takken heeft voorzien van twee gedoornde randen. Hij schreef ook, dat *Euph. squarrosa* driehoekige takken heeft en dat *Euph. micracantha* vierkantige takken vertoont.

Wanneer een der leden mij nadere bijzonderheden 'over *Euph. stellata* kan geven en vertellen, wat het verschil is tusschen deze plant en *Euph. uncinata* zal ik dat zeer op prijs stellen. En hoe moeten we een plant noemen, die hoewel overigens geheel gelijk aan de afgebeelde Euphorbia bij haar tweekantige takken zoo nu en dan een driekantigen tak fabriceert?

INHOUD: Stultitia Cooperi. — Studies over Rebutia, Lobivia en Echinopsis.
— Neoporteria nigricans. — Conophytum muscostapillatum Lavis. — Het Leekcnhoekje.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan

G. D. DUURSMA.
Achter de Hoven 114 bis.
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.

Girorekening
n o. 133550. OEN HAAG

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

Bestuur: A. F. H. BUINING, Voorzitter. Hoorst. Hamersveld, Mej. J. J. E. v. D. THOORN.
Secretaresse. den Hang, CHR. F. W. SLIJPER. Penningmeester, den Haag, Willem van
Outhoornstraat 2; G. D. DUURSMA. Leeuwarden. Achter de Hoven 114bis; M. W. B.
VAN OOSTEN. Den Haag, de Ruyterstraat 18.

EEN NIEUW GESLACHT DER ALOINEAE

door

A . J. A . Uitewaal,

Peel in zit | a Uitew. ,gen. nov. — Perigonium laete rubrum. satis longum (ad 2.5 C.m.), tubo cylindrico supra medium subinflato, apice leviter constricto subdecurvatoque, segmentis brevibus, conniventibus, exterioribus reduplicato-valvatis; flores adscendentes, subsecundi. - Caulis elongatis, foliis spiraliter quinquefarie seriatis, succulentis, rigidis instructis.

Differt flocibus generis Apicrae Haw. Suppl. perigonio longiore, tubo segmentis non patentibus exterioribus reduplicato-valvatis et floribus subsecundis.

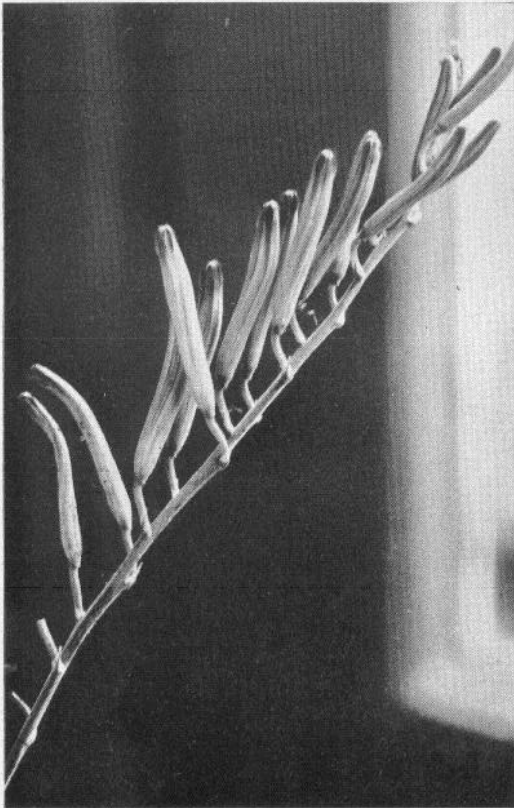
Species unica:

Poellnitzia rubriflora (L, Bol.) Uitew. comb. nov. [= Apicra rubriflora L. Bolus, Ann. Bolus Herb. Vol. 111 (1920) p. 13; Uitewaal, Cact. e. Vetpl. Vol. 11 (1936) pp. 64, 65 et Succulenta Vol. XXI (1939) pp. 28,29.]

Sinds verscheidene jaren was de, hiermede in een nieuw geslacht overgeplaatste soort, in vele onzer collecties een bekende en opvallende verschijning. In 1920 werd ze door Mrs. Bolus in The Annals of the Bolus Herbarium als *Apicra rubriflora* beschreven, waarbij werd opgemerkt, dat men hier met een zeer afzonderlijke soort te doen had, opvallend vooral door de kleur van de bloem-

buis en den vorm der buitenste bloemslipjes. De eerste maal, dat deze soort bij mij bloeide, vermoedde ik al dadelijk met een afzonderlijk geslacht te doen te hebben, (zie Succ. Mrt '39) welk vermoeden een vasten vorm aannam. Alvorens echter tot publicatie hiervan over te gaan, meende ik goed te doen eerst de meening van verschillende bekende specialisten in te winnen. Deze meering nu luidde onverdeeld gunstig, zoodat de opstelling van een apart geslacht alleszins gerechtvaardigd bleek.

Het mag als algemeen bekend verondersteld worden, dat het kenmerkend onderscheid tusschen de meeste geslachten der Aloineae voornamelijk berust op den uiterlijken vorm van de bloembuis. De wezenlijke bestanddeelen der vruchtvorming geven slechts

Poellnitzia rubriflora (L. Bol.) Uitew. comb. nov.

Ongeveer ware grootte.

Foto Uitewaal.

weinig of geen onderscheid te zien: dit verklaart grootendeels de gemakkelijke hybridisering van vele geslachten onderling. (zie noot.)

De redenen waarom tot ópstelling van een nieuw geslacht, dus afscheiding uit 't genus *Apicra*, werd overgegaan zijn de volgende:

- 1) Als voornaamste reden de bijzondere stand en vorm der bloemslippen. In afwijking met 't genus *Apicra* (overigens met alle mij bekende soorten der Aloë-geslachten) zijn de buitenste bloemslippen tot aan hun uiterste punt naar elkander toegebogen. Verder zijn ze aan de randen teruggebogen-gegolfd, en wel zóó, dat als 't ware kleine klepvormige openingen ontstaan. Daar de slipjes aan den top hoegenaamd niet wijken of ombuigen gaf deze uitzonderlijke positie mij eerst den indruk alsof de bloem, b.v. ten gevolge van geringe lichtsterkte of anderszins, niet tot volle ontplooiing was gekomen. Het blijkt evenwel, dat de bloem in het vaderland (Z-Afr.) dezelfde groeiwijze vertoont.
- 2) Lengte en kleur van de bloembuis. De lengte bedraagt namelijk bijna het dubbele van die der overige *Apicra*'s, terwijl ook de roode kleur in dit geslacht in 't geheel niet voorkwam. *Rubriflora* = met roode bloemen: liever zou ik deze kleur, zooals ze zich althans hier 'aan ons vertoont, oranje-rood willen noemen.
- 3) De rangschikking van de bloemen aan den bloemstengel. Hierop vestigde ik al eerder de opmerkzaamheid. (Succ. '39 p. 29.) De opgerichte bloemen wenden zich alle naar één zijde, nl. de lichtzijde, zoodat het schijnt'alsof ze alle op één zijde van den bloemstengel zijn ingeplant.
- 4) Samenvattend zijn voornoemde kenmerken van minstens evenveel (zoo niet van méér!) belang als die waardoor zich b.v. de geslachten *Apicra* en *Haworthia* van elkander onderscheiden.

Wat nu de stelling van het nieuwe geslacht binnen de Aloineae betreft, komt deze m.i. het genus *Gasteria* wel het meest nabij. Vooral wat betreft lengte, kleur en rangschikking van de bloemen. In afwijking van *Gasteria* missen de bloemen echter o.m. de sterk „buik”-vormige zwelling om. het ovarium terwijl ze een opwaarts gerichten stand innemen.

Met algemeene instemming heb ik dit nieuwe geslacht benoemd

naar den HoogWelgeb. Hr. Dr. Karl von P oellnitz (Duitschland), die zich door verschillende publicaties, vooral op succulentengebied, in 't bijzonder van eenige geslachten der Aloineaz, bijzonder verdienstelijk maakte: naar Mrs. Bolus „. . . . a most suitable and happily chosen name.”

Noot: Tweeslachtige hybriden der Aloineae zijn reeds langen tijd bekend. Met de Orchideeën-hybriden ten voorbeeld gaf men deze hybriden nieuwe geslachtsnamen.

Deze nieuwe namen zijn een zoo gunstig mogelijk „welluidende” combinatie van de namen der geslachten, of gedeelten daarvan, waaruit deze hybriden gewonnen werden, zooals:

Gast r o l e a E. Walther, voor hybriden tusschee Gasteria en Aloë.

L o m a t e r i a Guillaumin voor hybriden tusschen Lomatophyllum en Gasteria.

Gaste r h a w o r t h i a Guill. voor hybriden tusschen Gasteria en Haworthia.

Interessante uitvoerige gegevens hierover vindt *men* in artikelen van Eric Walther in Cact. a. Succ. Journ. Vol. II (1930) nr. 3 en Vol. V (1933) nr. 5; prof. M. A. Guillaumin in: Bulletin du Mus. Nat. d' Hist. Naturelle, Mrt. 1931.

MAMILLARIA Haw.

door

J. H. B. Feldbrugge.

1. Inleiding.

Dit geslacht telt ~~4~~300 soorten, waarvan er vele tot de echte liefhebberscactussen behoren. In het standaardwerk van B r i t t o n en R o s e wordt echter maar de helft beschreven, waarschijnlijk tengevolge van het feit, dat ten tijde, dat deze geleerden dit geslacht bewerkten, Mexico politiek niet geheel rustig en derhalve voor wetenschappelijke exploratie minder toegankelijk was. De Mamillaria's vertonen veel variatie in bedorning en gestalte: zij munten uit door zo grote bloeiwilligheid, dat het, zelfs min of meer moet verwonderen, dat niet meer verzamelaars zich speciaal met dit geslacht bezig houden. Om nu deze mooie en dankbare cactussen nog eens extra onder de aandacht der liefhebbers te brengen, stellen we ons voor in een reeks artikelen het geslacht enigszins uitvoerig te behandelen. We zullen de meest gangbare indeling volgen en van elke reeks de meest typische en dankbaarste soorten noemen, waarbij — zo nodig — korte raadgevingen omtrent de cultuur zullen worden gevoegd.

2. Algemeen gedeelte.

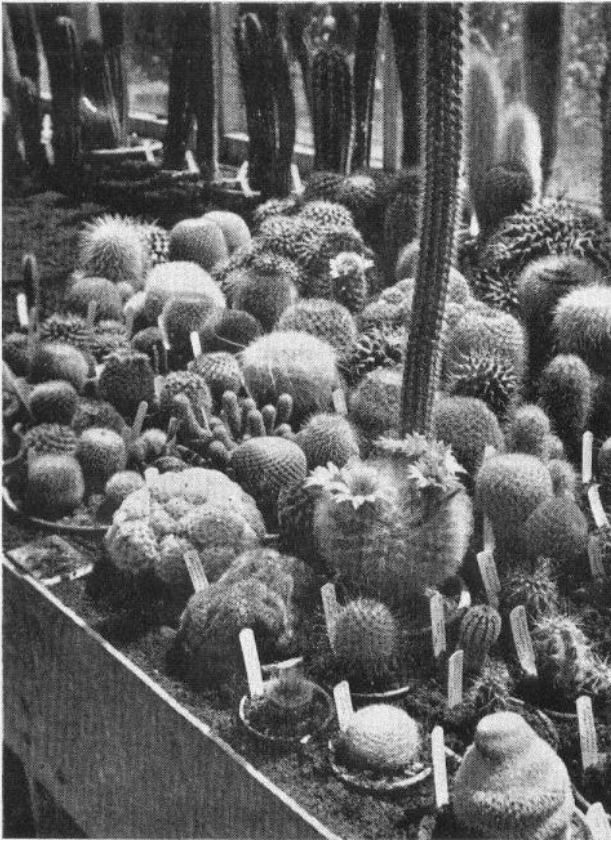
De meestal kleine bloemen der Mamillaria's verschijnen doorgaans in een krans nabij het groeipunt. Door zelfbestuiving zetten vele soorten overvloedig vrucht; de min of meer rode bessen vormen een nieuw sieraad voor de plant. Ook kruisbestuiving komt veel voor, zelfs tussen verschillende soorten. Verreweg de meeste

Fr. Boedcker Mamillaria's bestudeerend.

Mamillaria's zijn weinig eisend wat hun cultuur betreft, al bestaan er ook enige zeer lastige soorten, wat juist naar 't hart van den echten liefhebber is. Hoofdzaak is veel licht, doch dat wil niet zeggen steeds felle zon. Mooie Mamillaria's kweekt men dicht onder het glas, bijvoorbeeld onder z.g. plat glas. Het is nodig de planten des winters beslist aan de droge kant te houden en vooral niet van boven af te begieten. Het beste overwinteren zij bij gemiddeld 8:

C, en het hindert volstrekt niet dat de temperatuur zo nu en dan nog een paar graden daalt, mits de planten maar droog zijn. Wel moet men bij zo'n behandeling de onderstammen van geënte exemplaren goed in de gaten houden. Over 't algemeen komt een koele en droge winterstand de bedoorning ten goede. Mamillaria's, die

Groep Mamillaria's in de verzameling Feldbrugge.

Foto Feldbrugge.

men 's winters aan de groei poogt te houden, deformeren gemakkelijk, 's Zomers, wanneer de planten in volle groei zijn, kunnen ze er wel tegen met de gieter te worden bewerkt. Wie de Mamillaria's alleen kent van kleine plantjes, moet eens zien wat pracht-exemplaren er te kweken zijn bij voortgezette teelt; reuze-stukken en imposante groepen. Een groot voordeel van dit geslacht

is, dat slechts betrekkelijk weinig soorten geënt moeten worden. Door beroepskwekers wordt wel eens te veel geënt: de meeste soorten groeien voortreffelijk op eigen wortel. Het spreekt vanzelf, dat een goed grondmengsel daar veel aan kan doen. Overt algemeen moeten Mamillaria's niet te lichte grond hebben, wel zeer doorlatende. Wat klei (loss) door 't grondmengsel is aan te bevelen. Er zijn ook soorten - en dit zijn de z.g. „moeilijke” - die eerst goed gedijen, wanneer de potgrond vermengd is met fijn geklopte oude baksteen (geen roetsteen), o.a. M. Grahamii (syn. M. microcarpa), M. napina, M. guerreroensis, M. Sheldonii, M. Zeyeriana, M. denudata, M. Zahniana e.a. (ook Mamillopsis senilis). Dit mengsel is ook buitengewoon geschikt voor het bewortelen, van importen.

Vele Mamillaria's hebben niet-giftig melksap. Men moet er bij die soorten voor oppassen de planten niet te beschadigen, omdat het uitvloeiende en stollende sap de planten ontsiert en de wonde soms moeilijk sluit. Wil men dergelijke Mamillaria's enten, dan doet men goed de grootste „bloeding” te laten voorbij gaan en eerst dan de ent op de onderstam te brengen, wanneer de uitvloeiing ophoudt. Soms treedt de, gelukkig zeldzame, spontane „bloeding” op. Dit is een vrijwel ongeneeslijke ziekte:

Het kweken van Mamillaria's uit zaad gaat niet zo vlug 'als men wel eens aangeeft. Vooral onder de „betere” soorten zijn „slechte” groeiers. Wil men toch snel grote planten kweken 'van zaailingen, dan kan men, tweejarige plantjes enten op Cereus Martinii, C. tortuosus, C. Bonplandii en na een of twee jaar weer overenten op C. Spachianus, C. Pachanoi, C. peruvianus e.d. Toch' gaat dit meestal ten koste van de vorm en van de typische bedooring, vooral bij z.g. „witte” Mamillaria's. Ook bij deze soorten kweekt men met geduld de mooiste en krachtigste planten.

In een volgend artikel zullen wij de systematische indeling van dit geslacht in een korte beschrijving trachten duidelijk te maken,

(Wordt vervolgd.)

NASCHRIFT.

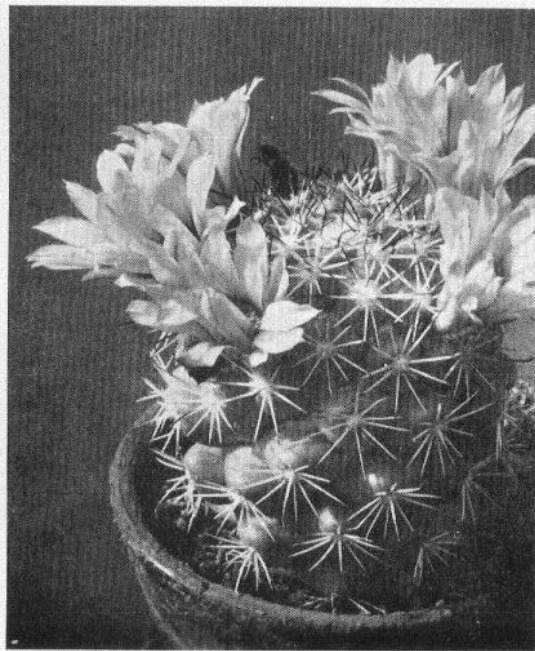
Wij meenen goed te doen bij dit artikel -een foto te plaatsen van den Heer B o e d e k e r, die met zijn uitgebreide kennis der Mamillaria's onze liefhebberij zeer groote diensten heeft bewezen. Als eenvoudig liefhebber begonnen, bracht hij het tot een der beste cactuskenneren en wel in het bijzonder van het geslacht Mamillaria.

Van een groot aantal Mamillaria's is hij de auteur. In 1933 verscheen van zijn hand Ein Mammillarien-Vergleichs-Schlüssel. In 1937 overleed hij op 70-jarigen leeftijd. Men ziet hem hier Mamillaria's bestudeeren op de voormalige kweekkerij van D e L a e t t e Contich bij Antwerpen.

REDACTIE.

BARTSCHELLA SCHUMANNII (Hildm.) Br. & R.

Een gewoonlijk zodevormig groeiende plant, welke gemakkelijk spruit en tot ~~40~~ 40 cm hoog wordt. De dikke, tegen elkaar geperste tepels zijn onderaan plomp vierkant en van boven rond en breed. Het aantal, stralend gestelde, randdoorns varieert van 9--15, terwijl gewoonlijk 1 middendoorn aanwezig is, die van een haak

Bartschella Schumannii (Hildm.) Br. en R.

Foto van Oosten.

is voorzien. De randdoorns zijn wit met een bruinen top, terwijl de middendoorn bruin is met een witte basis. De mooie licht purper gekleurde bloemen zijn tot 4 cm groot en verschijnen in groot aan-

tal, uit de oksels, voornamelijk nabij den top van de plant en -duren enkele dagen.

Ongeent behoort zij, evenals vrijwel alle Neder-Californische Mamillaria's, tot de moeilijk te kweeken soorten. Geënt, doet zij het echter uitstekend en behoort met haar vele fraai gekleurde, groote bloemen tot een van de mooiste cactussen. Het is jammer dat zij nog zoo zelden in de verzamelingen voorkomt.

Door B r i t t o n en R o s e werd voor Mamillaria Schumannii Hildm. het geslacht Bartschella opgesteld, welk geslacht tot op heden niet is uitgebreid. De afscheiding van Mamillaria werd gewenscht geacht omdat de buitengewoon grooté bloemen eerder aan een Coryphantha deden denken dan aan een Mamillaria. In tegenstelling met dat van Coryphantha, is het zaad echter zwart en netvormig geteekend, Ook zijn de tuberkels niet als bij Coryphantha van een groef voorzien, Een andere reden voor de afscheiding was de afwijkende vrucht, die rondom aan de basis is gespleten, zoodat het zaad daaruit valt en de leege vrucht afvalt op een kleine kom' na, waarin nog wat zaad achterblijft.

B a c k e b e r g nam het geslacht Bartschella in zijn systeem over en bracht het onder bij de Pseudomamillariae, waartoe ook de geslachten Krainzia Bckbg., Phellosperma Br. & R. en Mamillopsis Web. behooren.

In 1938 werd door de Nomenclatuurcommissie van de Cactus and Succulent Society of America geadviseerd het geslacht Bartschella op te heffen en B. Schumannii weer onder te brengen bij de gewone Mamillaria's. Dit besluit werd genomen op grond van de overweging dat verscheidene, uitgesproken Mamillaria's groote bloemen en zwarte zaden hebben en bovendien de gewoonte hebben hun zaad te verliezen door een opening aan de *basis, van de vrucht,

Vanzelfsprekend is het zeer moeilijk normen vast te stellen voor de eigenschappen, die de afscheiding van een plant van een geslacht en instelling van een nieuw geslacht, gewettigd doen zijn.

De verzuchting van vele liefhebbers, dat we eenmaal voor elke plant een anderen geslachtsnaam zullen hebben, moge overdreven zijn, maar een feit is het, dat het aantal geslachten zich steeds uitbreidt, Indien we echter eenmaal het doel willen bereiken om aan de hand van een behoorlijk duidelijk schema een goed inzicht te krijgen in de verschillende geleidelijke overgangen van geslacht in

geslacht, dan mogen ook de geringste afwijkingen niet worden verwaarloosd, omdat daardoor vaak de schakels worden gevonden tusschen de grootere groepen. Velen die *Bartschella Schumannii* kennen zal het niet voldoen deze plant weer tot de gewone *Mamillaria's* te moeten rekenen en zij lijkt mij zeker een van die schakels, die van voldoende belang zijn om als geslacht te blijven bestaan, met evenveel recht als o.a. *Mamillopsis*, *Phellosperma* enz., waarvan de reden van afscheiding wellicht wat belangrijker is. N.m.m. zal het geslacht *Mamillaria* in de toekomst nog wel meer splitsingen ondergaan.

M. W. B. VAN OOSTEN.

DUVALIA CORDEROYI (Hooker fil.) N. E. Brown.

Het geslacht *Duvalia* werd in 1812 ingesteld door *Haworth*, entomoloog en plantkundige, ter eere van *Henri Auguste Duval* (1777-1814), een Fransch botanist en bestudeerder van succulenten. Dit geschiedde als dank, daar *Duval* in 1809 het geslacht *Haworthia* ter eere van *Haworth* had ingesteld.

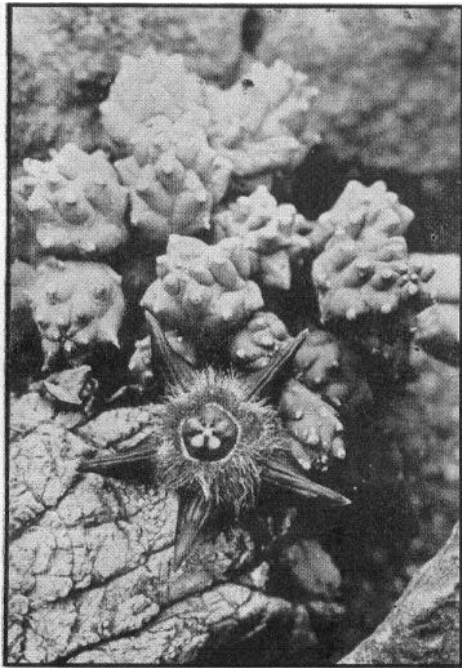
De bloemen van dit geslacht verschillen van die der andere *Stapeliageslachten*, doordat de buitencorona tot een schijf is vergroeid en onmiddellijk aansluit aan een annulus of ringvormige verdikking van de bloemkroon, Bij de meeste soorten van het geslacht *Duvalia* rust deze coronaschijf juist op den rand van den annulus en sluit de bloembuis geheel af, bij *Duvalia maculata* rust de schijf niet op den rand, maar komt tegen den onderrand van den annulus. Bij *Duvalia elegans* var. *magnicorona* is de schijf niet rond, doch eenigszins gelobd,

Een eigenaardigheid van dit geslacht is ook, dat bij de meeste soorten de slippen van de bloemkroon sterk omgekruld of ingerold zijn, soms tot aan de basis, soms is alleen, de top omgekruld en blijft de basis vlak: slechts in enkele gevallen zijn de slippen geheel vlak.

Duvalia Corderoyi heeft stammen, welke 1.5-3 cm lang zijn en ongeveer 2 cm dik: ze zijn rond of langwerpig met 6 zeer stompe of onduidelijk tuberkelachtig getande ribben, dofgroen gekleurd, in de zon purperkleurig.

De bloemen ontstaan ten getale van 2 tot 4 in het midden Óf bij

de basis van de nieuwe stammen. De steel is 1-2 cm lang en 2 mm dik, De kelkblaadjes zijn 4-5 mm lang, lancetvormig, puntig en onbehaard. De bloemkroon is 3-5 cm in diameter, slippen uitstaand en ong. 2 cm lang, soms is het bovenste $\frac{2}{3}$ gedeelte dicht omgekruld en het onderste deel vlak, soms zijn alleen de toppen gekruld en de rest vlak, glad, helder of dof olijfgroen, naar den top met donker- of dof roodbruine, soms bleekgroene tint. De annulus is 10-12 mm in doorsnede, onduidelijk vijfhoekig en dicht bedekt met lange zachte, purperen haren. De buitencorona is 6-7 mm in diameter, vijfhoekig, dof steenrood, bleeker aan de hoeken. De

Divalia Corderoyi (Hooker fil.) N. E. Brown.

Foto G. W. Reynolds, Johannesburg.

Cliché White & Sloane.

binnencorona-lobben zijn eivormig, aan de rugzijde stomp en aan den binnenkant van den top versmallend tot een korte rechte punt, leverkleurig.

De plant werd voor het eerst ontdekt door J a m e s B u r k e op

zijn reis met C arl Zeyher naar de Oranjerivier in 1840-'41, en door J. D. Ho o k e r beschreven en genoemd naar 'J u s t u s C o r d e r o y D i d c o t, een bekend kweeker van succulenten in Engeland. Later werd zij nog gevonden in de Kaapprovincie evenals in Uitenhage, distr. Middelburg, distr. Steinsburg, distr. Maraisburg, distr. Cradock en Prieska distr.

De bloem van *Duvalia .Corderoyi* is de grootste van alle *Duvalia*'s en gemakkelijk te herkennen aan de dof olijfgroene kleur en de purperen haren, waarmede de annulus dicht bezet is. De bloem is echter zeer variabel in de details der kleur, de lengte der purperen haren op den annulus evenals in de mate van het omkrullen der bloemkroonslippen.

TH. DE HAAS.

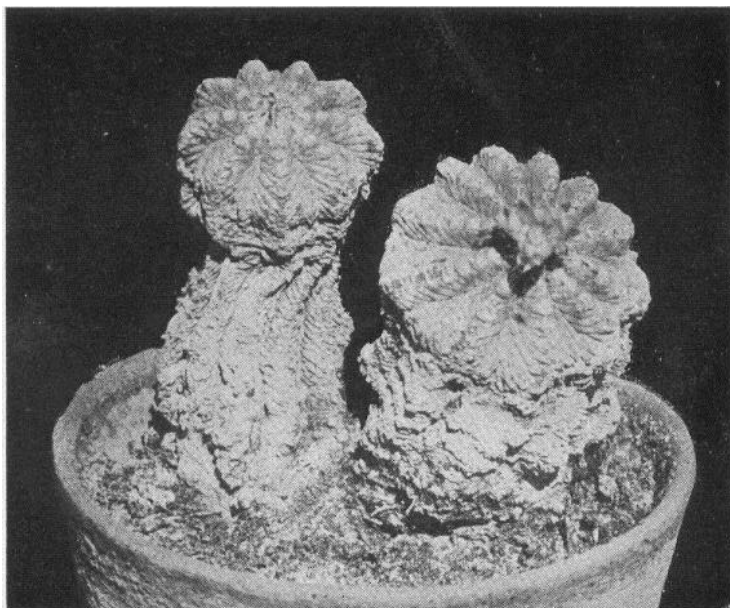

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand an	Redactie: G. D. DUURSMA.	Alle corresp ondentie te richten aan het secretariaat
G. D. DUURSMA. Achter de Hoven 114 bis. LEE .UWARDEN	Girorekening No HAAG	Adres: Mej. J. J.E.v.D.THOORN, Amalia van-Solmsstraat 80. DEN HAAG
Bestuur A. P. H. BUINING, Secretaresse. den Hang: CHR F. W. SLIJPER. Outhoomstraat 2; G. D. DUURSMA. Leeuwarden. VAN OOSTEN. Den Haag. de Ruyterstraat 18.	Voorzitter. Hohorst. Hamersveld: Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Penningmeester. den Haag. Willem van	

AZTEKIUM RITTERI Boed.

Dit geslacht werd in 1929 door B o e d e k e r ingesteld voor *Echinocactus Ritteri*, welke plant door F r i e d r. R i t t e r in Mexico in den staat Nuevo Leon op loodrechte leisteenrotsen werd gevonden. Het telt tot heden slechts één soort, maar deze is dan ook een uitzonderlijke verschijning. De plant heeft 9-11 ribben welke ongeveer 1 cm hoog zijn en een sterk gerimpeld en gevouwen voorkomen hebben. Hierdoor liggen de areolen dicht bij elkaar en wordt de indruk gewekt, dat een viltige band over de ribben loopt. Alleen de jongste areolen dragen 1-3 zachte korte doorns. De top is een weinig ingezonken en eenigszins wollig. Tusschen de ribben staan kleine, eveneens gerimpelde, nevenribben, welke geen areolen dragen. Deze eigenaardige gerimpelde bouw der ribben kan niet als een normale ribbenvorming beschouwd worden; men kan haar ontstaan het beste nagaan bij een spruit. Prof. Dr. B u x b a u m geeft hierover in Cactaceae een duidelijke uiteenzetting. De spruit groeit, evenals de plant, buitengewoon langzaam, doch laat in het begin geen spoor van ribbenvorming zien, integendeel bestaat zij dan uit scheeve conische tepels met betrekkelijk groote areolen, welke in het midden een kort doorntje dragen. Deze spruit moet zich een weg banen door de harde huid van de oude plant, waarbij zij zooveel tegenstand ontmoet, dat de tepels eenigszins platgedrukt worden in de lengteas. Bij betrekkelijk jonge tepels ontstaat aan den top naast de areolen een hoornachtig plaatje en bij oudere spruiten van ongeveer 3 jaar zijn de tepels reeds

eenigszins tegen elkaar platgedrukt, maar staan nog los van elkaar. De hoornachtige plaatjes aan de tepels worden tenslotte zoo hard, dat daardoor voor de daarna komende tepels de tegenstand zoo groot wordt, dat de tepels als gevouwen naast elkaar komen te liggen, doch door dezen druk ook zijwaarts uitzetten. Daar deze zijwaartsche druk vanzelf sprekend ook den druk van de

Aztekium Ritteri Boed.

Foto Voisin.

naastliggende rib ontmoet, ontstaan de nevenribben. Deze nevenribben zijn dus eigenlijk niets anders dan de door druk naar boven geperste onder-einden der hoofdribben. Vandaar dan ook, dat zij geen areolen hebben.

Ofschoon de plant langzaam groeit, bloeit zij toch gemakkelijk. De bloemen ontstaan aan den top en tellen slechts weinig bloemblaadjes, welke wit of rozeachtig zijn. De kelkblaadjes zijn in verhouding groot. De vrucht is fleschvormig, zij ontstaat en springt als zij rijp geworden is open in de schedelwol. De zaden worden dus niet naar buiten gestooten. De zaden zijn klein en donker van kleur. De oppervlakte der huid is grof en bobbelig, terwijl de navel een arilles draagt, welke lichter van kleur is.

Aztekium Ritteri kan men goed enten, zij groeit dan veel sneller. doch verliest haar grijsgroene kleur en haar typisch, gerimpeld en gevouwen uiterlijk. waaraan zij haar geslachtsnaam te danken heeft.

TH. DE HAAS.

NOTOCACTUS MULLER-MELCHERSII (Fric) Bckbg.

De plant werd in 1928 door F r i c ontdekt en beschreven, echter zonder Latijnsche diagnose, zoodat de beschrijving niet als geldig erkend werd. Onder denzelfden naam werd zij daarna in het in 1935 verschenen Kaktus-ABC van C. Back e b e r g en F. M. K n u t h in het Latijn beschreven, echter zoo beknopt, dat men zich aan de hand van die beschrijving geen behoorlijke voorstelling

Notocactus Müller-Melchersii (Fric) Bckbg.

Foto Van Oosten.

van de plant kan maken. Hieronder volgen daarom nog eenige nadere bijzonderheden.

Lichtgroen van kleur en kogelvormig groeiend met ongeveer 20 ribben, die eenigszins spiraalvormig loopen. Een tamelijk dichte bedoorning bedekt vrijwel het geheele plantenlichaam, in het bij-

zonder aan den top. De areolen op den top zijn rijk voorzien van witte wol, evenals het ingezonken centrum, Deze wol komt bij de oudere areolen niet meer voor. Het aantal randdoorns bedraagt $\neq 17$, waarvan 'de bovenste dun en kort en een 'weinig naar de plant toegebogen zijn; de overige randdoorns zijn recht en langer (tot $\neq 8$ mm). Het aantal middendoorns varieert van 2~3, waarvan 1 of 2 schuin omhoog en 1 schuin omlaag gericht is. De onderste, de langste, middendoorn is ruim 1 cm. De randdoorns zijn geel, in den nieuwen groei roodbruin gekleurd, terwijl de middendoorns bij sommige planten bruin zijn, bij andere geel met een bruinen voet. De bloemen verschijnen nabij den top en komen overeen met die van andere Notocactussen. Zij zijn $\neq 5$ cm in doorsnede en hebben een lila stempel. De knoppen zijn 'bedekt met witte of bruine wol en bruinroode haartjes, Als plaats van herkomst wordt opgegeven: onbekend, waarschijnlijk Paraguay.

Tot voor eenigen tijd behoorde *N. Muller-Melchersii* tot de groote zeldzaamheden. Alleen bij de Tsjechische liefhebbers kwam ze veel in de verzamelingen voor, later ook in Duitschland en thans ziet men haar ook hier en daar bij onze liefhebbers. Het is een mooie soort, behorende tot een mooi geslacht. Zij brengt in cultuur geen moeilijkheden mede. Geënte zaailingen, in de volle zon gekweekt, groeien binnen enkele jaren op tot fraaie bloeibare planten. Het in 1939 door mij gewonnen en in dit voorjaar uitgezaaide zaad kiemde voor 100 %

M. W. B. VAN OOSTEN.

MAMILLARIA.

door

J. H. B. Feldbrugge.

II. Indeling van het geslacht,

Dit wordt een vrij droog artikel, maar toch moeten degenen, die zich voor het geslacht Mamillaria interesseren het maar 'doorlezen. Het komt naar ik hoop hun kennis van deze merkwaardige planten ten goede.

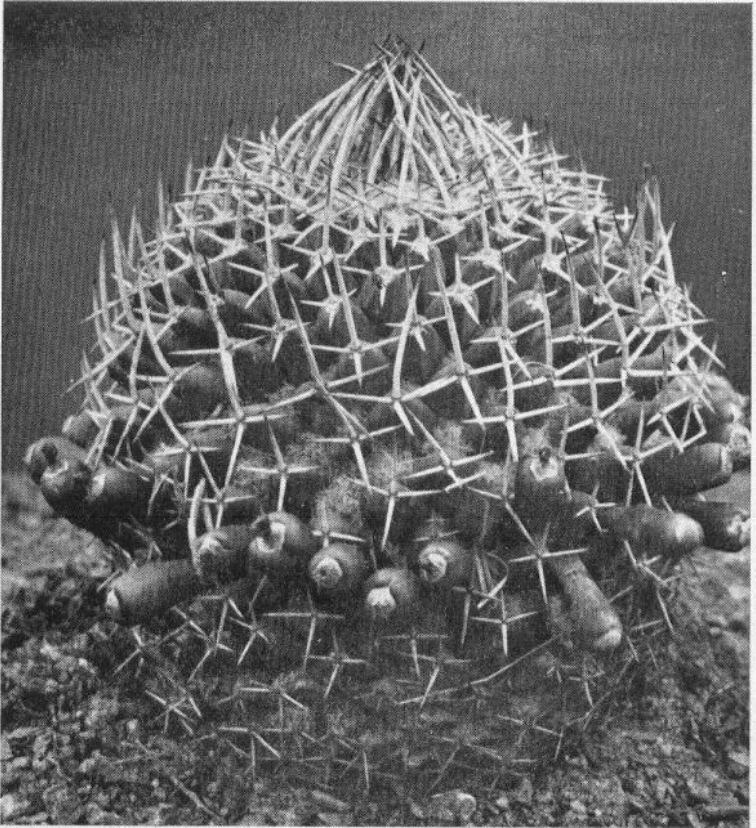
Wij zullen niet de allernieuwste indeling volgen. Het is nog niet mogelijk de grenzen hier helemaal goed te trekken en de verschillende soorten precies onder te brengen waar ze behoren.

B a c k e b e r g heeft de planten, die wij gewoon zijn Mamillaria's te noemen in zijn nieuw systeem ondergebracht in Serie 11 van de

Mamillariae: de Eu-Mamillariae Bckbg., onder Serie 2: Euthelae Bckbg. Hij heeft ze verdeeld in 3 secties nl.:

1. Galactochylus K. Sch. met 4 reeksen,
2. Subhydrochylus Bckbg. met 2 reeksen en
3. Hydrochylus K. Sch. met 9 reeksen.

M a m . canea Zucc., importplant.

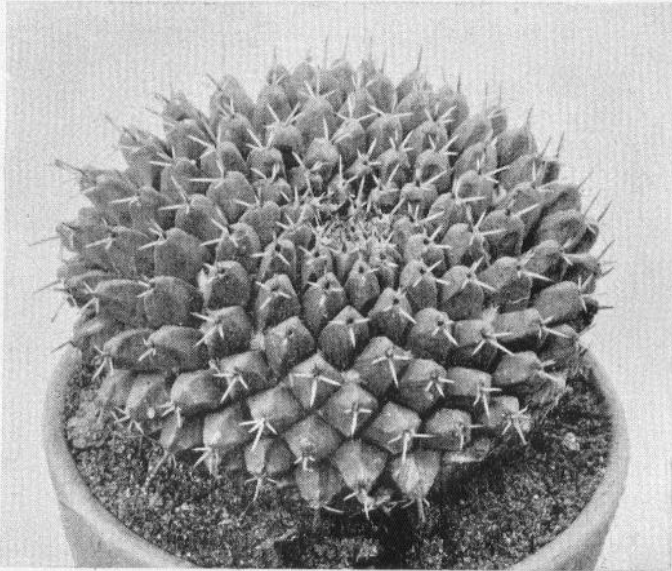
Foto de Laet.

Onder Galactochylus worden die planten gerekend, die in alle delen melksap hebben. Tot Subhydrochylus behoren de soorten, die slechts in enkele vaten melksap hebben, terwijl de Hydrochyli waterig celsap voeren.

Bij een oudere indeling van B a c k e b e r g, die wij zullen volgen, onderscheiden we slechts 2 secties, nl. Hydrochylus (waterig sap) en Galactochylus (met melksap in min of meerdere mate),

De eerste groep omvat 7 reeksen n.l.:

1. Leptocladodae Lem. (cilindrisch, zodevormend), b.v. *M. elongata*.
2. Candidae K. Sch. (wit-doornia). b.v. *M. candida*. *M. plumosa*.
M. Schiedeana.
3. Stylothelae Pfeiff. (met zuilvormige tepels)
  - a. Tortispinae Berg. (krom-doornig) b.v. *M. campotricha*.
  - b. Rectispinae Berg. (recht-doornig) b.v. *M. Viereckii*, *M. decipiens*, *M. pusilla*.

Mam. Lloydii (Br. en R.) Berg.

Foto de Laet.

4. Hamatispinae Berg. (met minstens één haakvormige midden-doorn, haar in de axillen, Spruitende planten) b.v. *M. bocasana*, *M. Wildii*, *M. glochidiata*.
5. Ancistracanthae K. Sch. (haakdoornig en zelden spruitend, gen haar, doch borstels in de axillen) b.v. *M. mazatlanensis*, *M. bombycina*, *M. Moelleriana*.
6. Polyacanthae K. Sch. (veel-doornig) b.v. *M. spinosissima*,
7. Heterochlorae S.-D. (verschillend gekleurd, feitelijk alle met waterig sap, die niet tot de eerste 6 reeksen behooren) b.v. *M. gracilis*, *M. rhodantha*, *M. coronaria*, *M. densispina*.

De tweede groep omvat:

8. *Elegantes* K. Sch. (de sierlijke) b.v. *M. elegans*, *M. perbella*, *M. Haageana*.
9. *Leucocephalae* Lem. (de witkoppige) b.v. *M. Klissingiana*, *M. Parkinsonii*, *M. bicolor*.
10. *Macrothelae* S.-D. (de groot-tepelige) b.v. *M. Heyderi*, *M. camea*, *M. Lloydii*, *M. centricirrha*.
11. *Polyedrae* Pfeiff. (met veelkantige tepels) b.v. *M. chionocephala*, *M. mystax*, *M. angularis*,

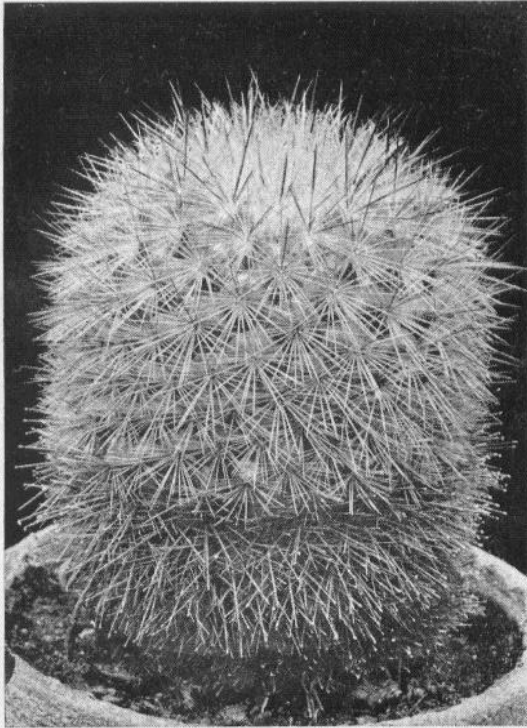
Deze indeeling werd ook gevolgd door Berger en gepubliceerd in 1929 in „Kakteen”. Door sommige auteurs worden de reeksen 4 en 5 wel samengevoegd tot één, nl. *Ancistracanthae*. Ook werd de volgorde der reeksen wel anders genomen. Zoals we zagen neemt *Backebereg* eerst *Galactochylus* en daarna *Hydrochylus*. Het voorkomen van haakdoorns bij de laatste sectie zou op een hogere ontwikkeling wijzen. Een zelfde verschijnsel vindt men in het geslacht *Parodia*, dat ook rechtdóornige en haakdoornige soorten omvat.

Tot de *Eu-mamillariae* rekt *Backebereg* in zijn nieuwste indeling eveneens de geslachten *Porfiria* Bod. en *Dolichothele* (K. Sch.) Br. & R., terwijl *Krainzia* Bckbg. (= *Mam. longiflora*), *Phelölösperma* Br. & R., *Bartschella* Br. & R. en *Mamillopsis* Web. een nieuwe serie-vormen, nl. *Pseudomamillariae*. Op de top van de „ontwikkelingslijn” troont het geslacht *Cochemia* (K. Brand.) Walt., dat eenzaam de laatste serie vormt en voorlopig als de kroon beschouwd kan worden van de koninklijke familie der *Cactaceae*.

Vanzelfsprekend is deze indeeling, waarbij tot in de kleinste bijzonderheden getreden wordt, in de eerste plaats van belang voor botanici, doch misschien' toch ook wel voor hen, die zich speciaal toeleggen op het verzamelen van *Mamillaria*'s. Over, de indeling van sommige soorten is men het echter nog niet geheel eens en het zal vooreerst nog wel niet uitgemaakt zijn, welke hun definitieve plaats in het systeem zal zijn. Voor den gewonen liefhebber is er geen enkel bezwaar om de oude naam *Mamillaria* te blijven gebruiken: ieder zal weten welke plant men bedoelt, ook al betreft het verwante, thans afgescheiden geslachten. Zou men de *Mamillariae* in volle omvang willen verzamelen dan zou men zijn aandacht ook nog moeten schenken aan de geslachten *Neolloydia* Br. & R., *Neobesseya* Br. & R., *Escobaria* Br. & R., *Coryphantha* Lem., *Roseocactus* Berg., *Encephalocarpus* Berg., *Peleciphora*

Ehrha.. Solisia Br. E R. en Ariocarpus Scheidw, Deze geslachten, die slechts lagere trappen van ontwikkeling bereikten, vormen overgangen naar Echinocactus. Heel eigenaardig lijkt het, dat de bekende „Mamillaria micromeris Eng.” als Epithelantha micromeris Weh in het geheel niet tot de groepMamillariae behoort. maar tot de Bor.eochinocacti gerekend moet worden.

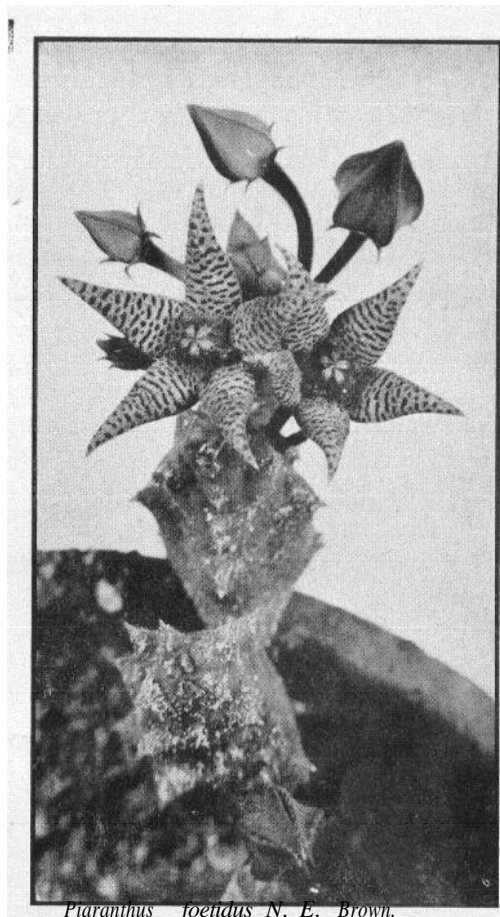
M a m . pseudofuscata Qncl. syn. dcnsispina Berger.

Foto de Laet.

Wij zullen bij de bespreking van de afzonderlijke soorten ons in hoofdzaak beperken tot de „echte” Mamillaria's (de Neo-mamillaria's van Britton en Rose), behorende tot een van de elf reeksen in de aanvang van dit artikel genoemd. Als toegift zullen we nog iets over de hoger ontwikkelde vormen vermelden.

PIARANTHUS FOETIDUS N. E. B r o w n.

De naam *Piaranthus* is afkomstig van twee Grieksche woorden en beteekent „vette bloem”. Hij werd voor het eerst gebruikt door **Robbert Brown** in 1809 in een artikel, dat deze in 1811 publiceerde. **B r o w n** stelde dit geslacht op voor de Massonsche *Stapelia punctata* en *S. pulla*: later bleek, dat laatstgenoemde een

Piaranthus foetidus N. E. Brown.

2 X vergroot.

Cliché White en Sloane.

Caralluma was (*C. mammilaris*). **H a w o r t h** stelde echter voor deze planten het geslacht *Obesia* in, terwijl **B e n t h a m** en **H o o k e r** *Piaranthus* als een synoniem beschouwden van het door **H a w o r t h** ingestelde geslacht *Podanthus*. Tenslotte voegde Dr.

S l e c h t e r het geslacht *Piaranthus* samen met *Caralluma*, Ón-danks al deze veranderingen kon de naam *Piaranthus* zich handhaven en wordt nu algemeen erkend.

Dit geslacht telt thans een 15-tal soorten, waarbij enkele moeilijk van elkaar zijn te onderscheiden. Het voorhanden zijnde levende materiaal bleek niet voldoende te zijn om alle soorten, die in de Flora Capensis beschreven zijn, te herkennen. *Piaranthus* heeft het typische kenmerk, dat de corona enkelvoudig is en tot een soort ring is vergroeid. De bloemkroonslippen zijn meestal sterk omgekruld, doch dit is geen vast kenmerk, daar er ook soorten zijn, waarbij dit slechts voor een deel of in het geheel niet het geval is.

Het geslacht *Piaranthus* wordt gevonden in de Kaapprovincie en in Z.W. Afrika. Bij *P. foetidus* ontwikkelen de stammen zich in bosjes: ze zijn 1-3.5 cm, in cultuur tot 6 cm lang en 1-2 cm breed, langwerpig eirond of rond, stomp, soms onduidelijk 4 of 5 hoekig, tuberkelachtig getand, de tuberkels bezet met een scherpe spits, welke een klein tandje aan iedere zijde van de basis heeft. Zij zijn onbehaard, groen tot grijsgroen, in de zon dof purper wordend. De bloemen ontstaan van 1 tot 6 (dikwijls 2) bij den top of in het midden van den stam: soms zijn er 2 tegelijk geopend. De steel is 0.5-2 m lang, onbehaard en opstaand. De kelkblaadjes zijn 3-4 mm lang, ovaal lancetvormig, puntig, aan den top omgebogen, onbehaard. De bloemkroon is in knop eivormig tot rond, wanneer ze geopend is 1.5-2.5 cm in doorsnede, zonder 'duidelijke buis. Aan de rugzijde onbehaard en groen of purper gekleurd, aan de voorzijde een weinig behaard en regelmatig geteekend met korte dwarslopende purperroode lijntjes (of lijnen en punten), op een gele grondkleur; soms zijn de toppen geheel purperrood. De slippen zijn 7-9 mm lang en 2.5-5 mm breed, ovaal lancetvormig, puntig, bol boven en hol onder de gebogen randen, meestal zonder, soms spaarzaam bedekt met fijne trillende haren. De corona is enkelvoudig en de slippen zijn 2-2.5 mm lang, dicht gebogen over de rugzijde der helmknoppen en even lang of er iets boven uitstekend, recht of stomp lancetvormig, gaaf of weinig getand aan den top met verhoogde lijnen en kleine tuberkels aan de rugzijde. De rugzijde is aan de basis uitgezet tot een vierkantigen kam, afgeknot en aan den top van tandvormige tuberkels' voorzien, diep oranjegeel van kleur, terwijl de randen, de verhoogde lijntjes aan de rugzijde en de tuberkels van den kam bruinpurper zijn. De plant werd voor het eerst in 1878 door Dr. H a r r y B o l u s naar

Kew Gardens gezonden, doch pas in 1909 beschreven in de Flora Capensis. De bloem heeft een sterke aasgeur en vertoont nogal verschillen in kleur, zoodat N. E. Brown dan ook 4 variëteiten erkent.

Bij *P. foetidus* var. *multipunctatus* zijn de bloemkroonslippen overal bedekt met kleine ronde donker purperroode vlekjes,

Bij *P. foetidus* var. *Pallidus* zijn de bloemkroonslippen bleek purper met crème-witte dwarse lijntjes en vlekjes aan het onderste $\frac{2}{3}$ deel.

Bij *P. foetidus* var. *purpureus* zijn de slippen helder purperrood met een bleek doffe dwarse gele teekening aan de onderste helft.

Bij *P. foetidus* var. *diversus* zijn de slippen donker purperrood met crème-gele dwarse lijntjes en vlekjes aan het onderste $\frac{2}{3}$ deel en bezet met korte grauwe haren: het bovenste $\frac{1}{3}$ deel is bedekt met fijne langere donkerpurpere haren,

TH. DE HAAS.

BOEKBESPREKING.

Een onzer oudste leden, hij werd lid bij de oprichting van Succulenta, de Heer C. L. H a r d e r s, promoveerde op 30 Mei j.l. aan de Rijksuniversiteit te Leiden tot Doctor in de wis- en natuurkunde; Zijn proefschrift is getiteld: „Bijdrage tot de kennis van de Curaçao-Aloë en van hare opsporing”, Hoewel wij zouden kunnen volstaan met den Heer H a r d e r s onze gelukwensen aan te bieden, willen wij daarbij tevens onze groote waardeering uitspreken voor de wijze waarop de Heer H a r d e r s zijn liefhebberij dienstbaar heeft gemaakt aan zijn arbeid. Wij weten, dat in de liefhebberij van den Heer H a r d e r s voor het kweeken van succulenten, voor het geslacht Aloë steeds een belangrijke plaats was ingeruimd en hoewel in zijn proefschrift uitsluitend de geleerde en niet de liefhebber aan het woord is, mogen wij toch veronderstellen, dat hij bij zijn arbeid veel steun zal hebben ondervonden van zijn kennismaking met de 'levende Aloë's en van de ervaringen, welke hij heeft opgedaan bij het kweeken van verschillende Aloë-soorten.

Zooals de titel doet vermoeden, is het proefschrift gewijd aan het aloë-sap als geneesmiddel. Een eenigszins uitvoerige bespreking ervan is in dit bestek niet doenlijk. Het algemeene gedeelte, dat voor ons buitengewoon interessant is, handelt over het verspreidingsgebied van de Aloë-soorten en over de geschiedenis en het gebruik van aloë. Het blijkt, dat het sap van *gekweekte* planten bijna uitsluitend op de Nederlandsche Antillen wordt gewonnen, waar de cultuur, ondanks het droge klimaat, met succes beoefend kan worden. De plant, die daar gekweekt wordt, is een der vormen van *Aloë Vera*. De verkregen aloë(sap) van Curaçao heeft een

zeer goeden roep en evenaart dien van haar belangrijkste concurrent, de Kaap-aloë. Reeds in de middeleeuwen werd de aloë als geneesmiddel gebruikt en thans wordt, voor zoover bekend is, het sap van een 5-tal soorten van het geslacht Aloë tot drogerij verwerkt.

Vervolgens wordt de cultuur van de Aloëplant besproken, de winning van het sap en de verdere bewerking daarvan. Vroeger werden de bladeren, na het afsnijden, in stukken gesneden en zo lang gestampt, tot al het sap er uit verwijderd was. Dit sap liet men daarna eenigen tijd rustig staan, waarna het schuim werd verwijderd en de bovenste laag van wat overbleef door zonnewarmte werd gedroogd. Thans wordt in Wëst-Indië, en het schijnt ook in andere landen, de volgende methode toegepast. De bladeren worden afgesneden, waarna men ze laat uitlekken. Het sap laat men door de zon drogen of het wordt gekookt, totdat een bepaalde consistentie verkregen is, die van groot belang is voor de bepaling van de handelswaarde.

Voor het gewest Curaçao is aloë verreweg het belangrijkste landbouw-exportproduct. De uitvoer van aloë uit Curaçao, Aruba en Bonaire bedroeg in de jaren 1933 t/m 1937 resp. 332100 kg, 554000 kg, 369000 kg, 479000 kg en 209212 kg met een totale waarde van resp. f 72.225,-, f 163.375,-, f 137.938,-, f 202.765.2 en f 111.433,-. De aloë-export der Nederl. Antillen voorziet voor ongeveer de helft in de vraag naar de droging op de wereldmarkt.

De toepassing van aloë als geneesmiddel varieert nog al. Zoo lezen wij, dat het sap van **Aloë** ferox in N.O.-Indië inwendig wordt toegepast tegen waterzucht en wormen, uitwendig als haargroei-middel. Verder in Afrika ter genezing van wonden, tegen huidaandoeningen en als wormmiddel. In de Westersche landen vindt aloë bijna uitsluitend toepassing als laxans, Vermeld wordt, dat de bereiding uit de in Curaçao-aloë voorkomende stof „aloïne” zeker loonend moet worden geacht en het onbegrijpelijk is, waarom deze bereiding niet ter hand genomen is.

Vervolgens wordt de anatomische bouw van het aloë-blad uitvoerig behandeld. Zeer vele gegevens zijn uit eigen onderzoek verkregen. Het blijkt, dat het aloësap gelocaliseerd is in bijzondere cellen, die slechts worden aangetroffen bij die vaatbundels, welke in de lengterichting van het blad, op de grens van het assimileerende weefsel in het waterweefsel verlopen.

Tenslotte volgt dan het chemische gedeelte dat, hoewel zeer interessant, meer geschikt is voor vakmensen.

Het werk, dat voorzien is van eenige fraaie afbeeldingen, is opgenomen in de bibliotheek van Succulenta”.

M. W: B. VAN OOSTEN.

Stukken voor de Redactie
zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.

Girorekening

No. 133550 . DEN HAAG

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adres :

Mej. J. J. E. V. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

Bestuur: A. F. H. BUINING, voorzitter, Hoorst, Hamersveld: Mej. J. J. E. V. d. THOORN,
Secretaresse, den Haag: CHR. F. W. SLIJPER, p enningmeester. den Hang, Willem van
Outhoornstraat 2; G. D. DUURSMA, Leeuwarden. Achter de Hoven 114bis; M. W. B.
VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.

PROMOTIE P. WAGENAAR HUMMELINCK,

Op 8 Juli j.l. promoveerde ons zeer geachte medelid, de heer P. W a g e n a a r H u m m e l i n c k, tot doctor in de wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, op proefschrift „Studies on the Fauna of Curaçao, Aruba, Bonaire and the Venezuelan Islands”, Van de door hem verdedigde stellingen zijn voor ons van belang:

VI. De Agaven van de Benedenwindsche Eilanden vertoonen geen bijzondere verwantschap met die van de overige Antillen.

VII. Alle cactussoorten, welke voorkomen op het eiland Curaçao, met uitzondering van die van het geslacht *Melocactus*, waren vóór Linnaeus' tijd al in wetenschappelijke kringen bekend.

Wij wenschen den heer W a g e n a a r H u m m e l i n c k van deze plaats hartelijk geluk met zijn promotie en hopen, dat hij later nog eens gelegenheid zal vinden in ons orgaan iets over de bovengenoemde door hem verdedigde stellingen mede te deelen.

De heer W a g e n a a r H u m m e l i n c k schreef in vorige jaargangen van Succulenta vele artikelen over de op Curaçao, Aruba en Bonaire voorkomende cactussen, welke ook in buitenlandse wetenschappelijke kringen de aandacht trokken.

G. D. DUURSMA.

NIEUWE EN WEINIG BEKENDE NOTOCACTUSSEN

door

K. G. Kreuzinger, Eger.

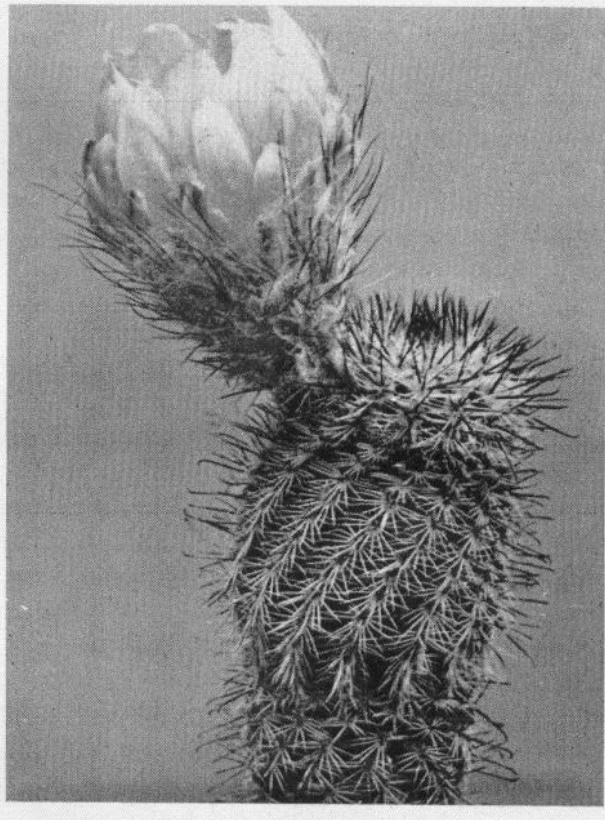
Notocactus minimus Fric et Kreuzinger sp.n.

Bepaalde jeugdvormen buiten beschouwing gelaten (zaailing: habitus);, komen onder de Zuid-Amerikaansche cactussen 'in verhouding weinig soorten voor met haakvormige doorns, 'Slechts twee vormengroepen, eventueel geslachten, n.l. *Parodia* (*Hickenia*, *Microspermia*) en *Austrocactus* hebben doorgaans. haakvormige doorns; ook, één *Frailea*-soort vormt uitgesproken' haakvormige doorns. Thans wordt ook een vertegenwoordiger van het geslacht *Notocactus* beschreven, die haakvormige doorns heeft en die tevens de kleinste 'mij bekende *Notocactus* is. De importplanten waren ongeveer 1 cm breed en met den dikken, half-peenvormigen wortel mee gerekend ongeveer. 1.5 cm hoog,, dicht met borstelige doorns bedekt; uit ieder areool staken 1 -2 haakvormigé doortntjes. De algemeene indruk was als die van sterk geschrompelde *Frailea*'s. terwijl bovendien de importen tusschen 'echte, *Frailea*'s ingevoerd werden. Het was- niet mogelijk een nauwkeurige beschrijving op te nemen, daar de dichte bedoorning zeer beschadigd en met een leemkorst bedekt, was.

De volgende beschrijving is van hard gekweekte: goed uitgegroeide cultuurplanten.

Lichaam kort cilindervormig, 2 - 4 cm in doorsnede, op lateren leeftijd zuilvormig; eenhoofdig, zeer zelden enkele spruiten aan den voet vormend. Epidermis glanzend, donker loofgroen, soms violet-rood gebronsd. Top iets ingezonken, zonder doorns, met witte wol bedekt en door de doorns, uit, de, jonge arealen overgroeid. (12-) 15 (-18) rechte of iets spiraalvormig afloopende ribben met plat-driehoekige doorsnede, ongeveer 2-3 mm hoog en 5-7 'mm breed. Ribkanten afgerond, onder ieder areool een kinachtig knobbeltje vertoonend, dat van het dieper gelegen areool door een ondiep dwarsgroefje gescheiden is., Areolen 4 mm van elkaar, ellipsvormig, 1 mm lang en 0.7 mm breed, met witte wol, later kaal. Randdoorns dun, bros, recht, aan 'den voet iets verdikt en daar geelachtig, overigens krijtwit, tegen -het plantenlichaam gedrukt of iets naar buiten spreidend: waaivormig naar beneden gericht zijn (4-)5(-6) doorns van 3-4 mm lengte; de, bovenste - d.w.z. de uiterste - van deze groep zijn daarbij het langst en het dikst, aan

elken kant links en rechts elk 4 (-6) boorsteldoorns, 4-6 mm lang, alle vrijwel horizontaal staand: naar boven 4 (-8) borsteldoorns, 2-4 mm lang, soms iets onregelmatig gebogen. Tezamen dus (16-) 17 (-26) randdoorns, 4 loodrecht kruisvormig staande, ongeveer radiaal naar buiten gespreide middendoorns; de onderste het sterkst ontwikkeld, radiaal of schuin naar beneden afstaand, 6 (-10) mm lang en 0.2-0.3 mm in doorsnede, doorschijnend donkerroodbruin, recht, met scherp haakvormig omgebogen lichtere punt; de beide aan den kant staande middendoorns (die soms ontbreken)

Notocactus minimus F. et K.

Foto Buining.

vormen een hoek van ongeveer 60 graden met elkaar, ze zijn 5 (-9) mm lang, 0.2 mm dik, recht, met naar buiten afgebogen donkere punt (halve haakdoorn), licht reebruin, naar den voet donkerder: de bovenste middendoorn (meestal ontbrekend) wijst schuin naar

boven, is 5 (-7) mm lang, recht, bruingeel doorschijnend, tegen het einde lichter, met donkerder punt, die bovenaan slechts iets afgebogen of geheel recht is. Bloem uit de jonge areolen terzijde van den top in Juli tot September. Gedurende verscheidene dagen 's middags in de zon zich openend en zich in den namiddag sluitend. Totale lengte ongeveer 27 mm, doorsnede 40 mm, Vruchtbeginsel rondachtig, ongeveer 9 mm in doorsnede, glanzend, lichtgeelgroen. Buis zeer kort, licht groenachtig geel, direct in den breeden bloemtrechter overgaand. Schubben klein, vleezig, aan het vruchtbeginsel groen, aan de buis rose, 3-6 mm van elkaar. Uit de oksels der schubben lange witte watachtige -viltige wol, die vruchtbeginsel en buis dicht als een pels omhult. Achter de vruchtbeginselschubben groeien 4- 8 afstaande, stekende lichtroodbruine borstelharen. Achter de bovenste buisschubben groeien - behalve de witte wattige wol - 2~5 naar boven aanliggende tot 15 mm lange bruine borstelharen, wier einde evenals de drie bovenste middendoorns een weinig gebogen is. Buitenste bloembladen lancetvormig, geel met roode eindpunt. Binnenste bloembladen zijdeachtig glanzend zwavelgeel, lancetvormig, 6-7 mm breed, het bovenste gedeelte afgerond en getand, met meer of minder roode tandjes. Meeldraden diep chroomgeel; helmknopjes ovaal, zwavelgeel. Stijl geelachtig rose, gedrongen, 14 mm lang en 2 mm in doorsnede, duidelijk met verticale groefjes (het aantal dier groefjes en stempels is gelijk), (10-) 13 (-16) stempels, kogelvormig, naar elkaar gebogen, 2 mm lang, dof donkerrood. Zelffertil: de bestuiving met eigen pollen geeft kiemkrachtig zaad. Vrucht rijp zijnde droog, onrijp vleezig, eivormig, ongeveer 10 mm in doorsnede, met witte, wattige wol en bruine (5-) 10(-13) mm lange borstels, de droge bloemresten dicht omhullend. Ongeveer'2 maanden na de bevruchting rijpend. Zaden donkerroodbruin, dof zijdeachtig, de vorm van een halve spitse ellips (mutsvormig), 0.7-0.9 mm lang en 0.6-0.7 mm dik: navel groot, vlak, grijsbruin, 0.9 mm in doorsnede: zaadschaal rondwrigt gekorrelt, rond den navelrand fijner korrelig, donkerbruin en meer glanzend dan de overige schaal.

Zonder twijfel behoort de soort tot het geslacht *Notocactus* en wel tot het in 1935 door F r i c e n mij opgestelde ondergeslacht "*Sefacei*"; in dit ondergeslacht, dat twee vormgroepen omvat, staat *N. tninitus* het dichtst bij *Notocactus scopae* (Sprengel 1825) ; beide soorten hebben vele eigenschappen gemeen. In het bijzonder vanwege haar haakdoorns is *Notocactus minimus* van *scopae* en alle

overige *Notocactussen* goed- te onderscheiden, De soortnaam „*minimus*” heeft betrekking op de grootte der plant. Voor het eerst heb ik de soort kort beschreven en afgebeeld in mijn „Verzeichnis amerikanischer und anderer Sukkulenten. Eger, 1935”, pp. 21 en 22; zij behoort echter niet, zooals daar foutief wordt aangegeven. tot het ondergeslacht „*Mammulosi*”. De vindplaats is Uruguay, zonder nadere aanduiding.

Notocactus minimus werd in Uruguay verzameld en in 1931 met verschillende *Frailea's* in 2 exemplaren door W. K o l i S c h e r naar A. V. F r i c gezonden. Slechts één plant kon zich herstellen. Sedert 1935 geschiedt vegetatieve vermeerdering van dit exemplaar. Door zaden vond geen verspreiding plaats. Naar mijn weten is de soort sedert dien niet meer levend in Europa ingevoerd. Prof. W e r d e r m a n n zond mij in April 1939 een droog herbarium-exemplaar, dat van H a r r y B l o s s f e l d uit Uruguay afkomstig was en dat *Notocactus minimus* zijn kan. *Notocactus minimus* is geen synoniem van *Notocactus caespitosus* (Speg. 1905), zooals B a c k e b e r g meende te kunnen vaststellen (o.a. in: Backeberg und Knuth, Kaktus ABC, Kopenhagen 1936, p. 253). In cultuur geeft de soort geen moeilijkheden, indien men haar ent. Daarbij kan men opmerken, dat de bedoorning der op *Piptanthocereus*, zooals *peruvianus* etc., geënte stukken verreweg het beste gevormd wordt, indien men op de volle inwerking der zon let en de planten niet te veel jaagt. Verwekelijkte en getrokken planten toonen dit het eerst door het ontbreken der haakvormige uiteinden bij de middendoorns, waarbij het haakje aan 'de onderste middendoorns het laatst verdwijnt. Dergelijke planten bloeien zeer zelden. De aandacht wordt nog gevestigd op den voor een *Notocactus* langen bloeitijd (tot 11 dagen) van dezelfde bloem en haar grootte in verhouding tot den lichaamsomvang, want de bloem is dikwijls dubbel zoo groot als de plant. Resumeerende kan worden geconstateerd, dat een nieuwe *Notocactus* uit de nauwere verwantschap van *Notocactus scopa* (Sprengel 1825) wordt beschreven. De nieuwe soort onderscheidt zich vooral door het kleine lichaam en de vorming van haakdoorns. Verder wordt bewezen, dat *Notocactus minimus* F. et K. geen synoniem is van *Notocactus caespitosus* (Speg. 1905) Bckbg.

Noot van den vertaler, A. F. H. Buining:

Ter voldoening aan de internationaal geldende nomenclatuurregels wordt door

mij, als vertaler van bovenstaand geschrift, de volgende Latijnsche diagnose opgesteld:

Notocactus minimus F. et K.

Caulis brevis cylindricus, 2-4 cm longus, simplex, raro gemmans. Costae (12-) 15(-18), 2-3 mm altae et 5~7 mm latae. Areolae 4 mm distantes, 1 mm longae, 0.7 mm latae. Aculei marginales (16-) 17(-26), tenues, fragiles, recti. Aculei centrales 4, infimo validiore 6(-10) mm longo, 0.2-0.3 mm crasso, apice (pallidior) acute redunco, lateralibus binis 5(-9) mm longis, apice obscuriore extrorse uncatu, supremo plemmque deficiente vel 5(-7) mm longo, recto vel apice sub-uncato. Receptaculum globosum, 9 mm diametro. Flos 27 mm longus, 40 mm latus, tubi 'squamis in axillis lanam floccosam albam et setas nonnullas foventibus., Color sulfureus. Stamina. saturate lutea, antheris ovoideis, sulfureis. Stylus flavescenti-roseus, 14 mm longus, stigmatibus (10-) 13 (-16), atro-purpureis, 2 mm longis. Semina atro-purpureo-brunnea, opace sericea, cupuliformia. Patria: Uruguay.

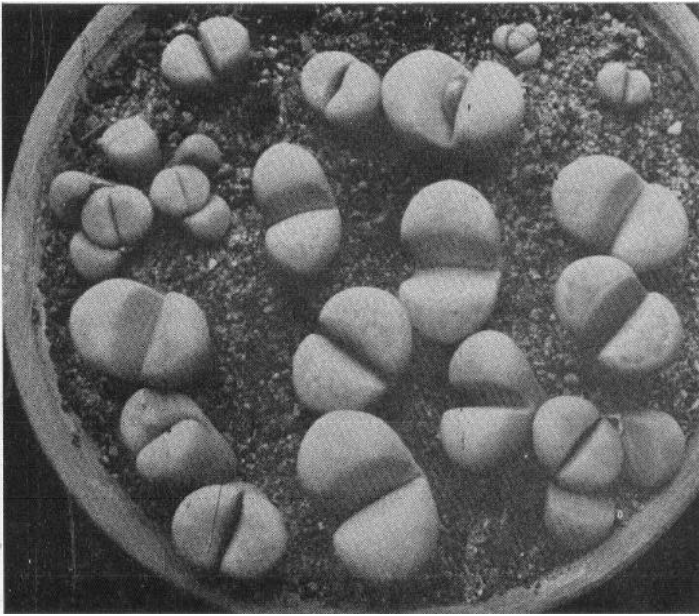
LITHOPS MEYERÍ L., Bol.

In het Noordwesten van de Kaapprovincie ten Zuiden van de Oranjerivier werd 'in de nabijheid van Brakfontein *Lithops Meyeri* het eerst gevonden door:den missionaris G. M e y e r. Hij vond haar op geelgekleurden, zouthoudenden grond. Hoewel de vlakke van. Richtersveld -ongeveer 300 km Noordelijker ligt (+/- 28.5' Z. B.) dan de plaats; waar de verschillende *Argyroderma's* in het district VanRhynsdorp worden aangetroffen (ruim 31gr Z. B.) schijnt de bodem van deze beide streken vrijwel van dezelfde samenstelling te zijn, Het is bekend, dat 'Argyroderma's op zouthoudenden grond voorkomen.

Lithops Meyeri werd het eerst beschreven door L, B o l u s in het tijdschrift South, African Gardening and Country Life 1932 blz. 102. Wanneer deze *Lithops* volwassen is, kan zij een middellijn bereiken van ongeveer 3 cm, gemeten over het bovenvlak der plant, dus inclusief de wijd openstaande spleet: de hoogte bedraagt eveneens ongeveer 3 cm. De spleet is zeer diep, meestal dieper dan de helft van de hoogte van het plantenlichaam. Bij cultuur in ons land staan de bladeren bovendien wijd uit elkaar. De kleur van de plant is niet gemakkelijk aan te geven, duifgrijs zou men de kleur kunnen noemen, de opstaande kanten zijn vaak iets blauwachtig: soms is het geheele plantenlichaam rose getint door den invloed van direct zonlicht.

De Heer H e r r e te Stellenbosch zegt van deze *Lithops*: (zie *Kakteenkunde* 1934, pag. 46) „elk blad heeft een mooi, door geen enkele teekening doorbroken venster.” Ik bezit een aantal planten

van deze Lithopssoort, welke ik uit zaad kweekte en waarvan hierbij een foto is afgebeeld, Ze hebben echter allen een duidelijk netwerk in het vensteroppervlak. Er schijnt dus bij planten, die wij in cultuur hebben, wel een teekening zichtbaar te zijn. Het venster vertoont in de groeiperiode, rond de spleet, een netwerk van lijnen en vlekken van een donker blauwe leikleur, begrensd door een gebogen lijn of een lijn van stippen, welke naar den buitenkant onregelmatig uitloopen. Het venster is op deze wijze verdeeld in onregelmatige, zeshoekige of andere grillig gevormde veldjes. Bij het

Lithops Meyeri L. Bol.

Zaailingen ruim 3 jaar oud; iets verkleind.

Foto L. Collette.

ouder worden der bladparen vervaagt de teekening min of meer. Het is aan te nemen, dat bij deze planten op de groeiplaatsen, de vensterteekening, als gevolg van een dikkere cuticula, minder goed zichtbaar is. Doch ik bezit ook cultuurplanten van *L. Comptonii* L. Bol., waarvan bij sommige exemplaren het donkere venster volkomen zuiver is, terwijl bij andere planten van dezelfde soort het venster overdekt is met vlekken en stippen van een lichtere kleur. Dit verschijnsel vindt men ook bij *L. Herrei* L. Bol., en *L. optica* en

vooral bij *L. Aucampii*. De kleurstofophooping is bij vele Lithopssoorten onregelmatig verdeeld en ook niet steeds in dezelfde mate voorhanden. Ik wil hiermede zeggen, dat men bij het beschrijven van een Lithopssoort voorzichtig moet zijn en een volkomen gaaf venster niet moet aanhalen als een bijzonder kenmerk van eens bepaalde soort. Men krijgt den indruk, dat meermalen bij het beschrijven van Lithops- en Conophytumsoorten en ook van andere Mesemgeslachten de beschrijving geschiedde van slechts één enkel exemplaar. Later' zal wel blijken dat vooral bij Conophyten en ook bij het geslacht Lithops: zij het hierbij in mindere mate, dezelfde planten onder verschillende. namen beschreven zijn.

Lithops Meyeri is doòr vorm en kleur gemakkelijk te onderscheiden van andere Lithopssoorten. Ze splitst zich reeds als jonge plant en vormt op ouderen leeftijd zoden van 8-10 hoofdjes. De gele bloem hereikt bij volwassen planten een diameter tot 35 mm en, bedekt dan het plantenlichaam geheel.

Het kweeken uit zaad is niet zoo eenvoudig. Het zaad kiemt gemakkelijk, maar. de dunne spichtige zuiltjes vallen weg, als men de kiemplantjes met de bloemenspuit veelvuldig besproeit. Meerdere Lithopssoorten: zooals *L. Herrei*, *Ruschiorum*, *Julii*, *Eberlanzii* en *Franziscii* zijn gevoelig voor deze wijze van watergeven. Over het algemeen moet men het besproeien achterwege laten, wanneer het eerste bladpaar te voorschijn komt. Op lateren leeftijd, b.v. na 1.5 jaar, is *Lithops Meyeri* niet moeilijker in cultuur dan elke andere Lithops; De bijgevoegde foto geeft, eenigszins verkleind, een aantal 3-jarige zaailingen te zien, waarvan een enkel exemplaar bloeide op 8 October 1938. De gele bloem heeft roode, iets oranjeachtig gekleurde stempels. De bloem opende zich op dien datum +/- 11 u. 30 v.m. Dit vroeg. opengaan van de bloem houdt verband met den lagen zonnestand. Als de zòn in de' najaarsmaanden later opkomt en lager gaat staan, 'dan openen' de Lithops bloemen zich vroeger; zij sluiten zich ook vroeger, omdat de zon dan ook vroeger ondergaat.

F. SWÜSTE.

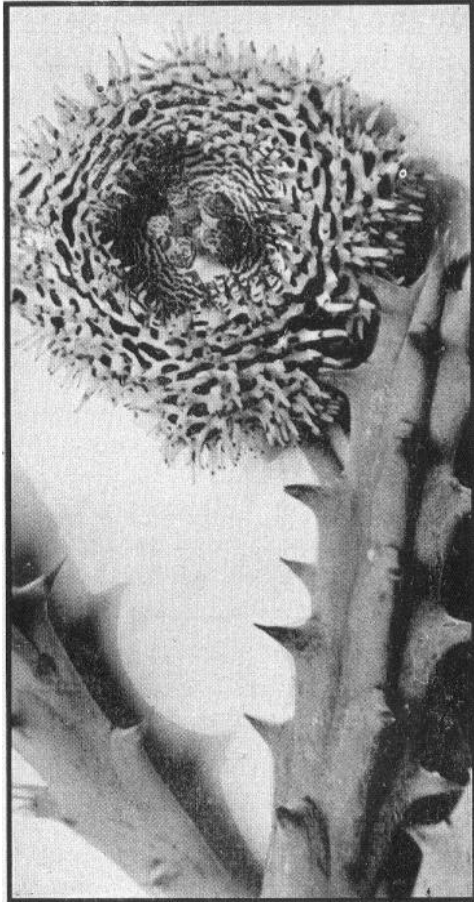
HUERNIA HYSTRIX (Hooker fil.) N. E. B r o w n.

R o b e r t B r o w n, een Engelsch botanicus, stelde in 1809 het geslacht *Huernia* in ter eere van J u s t u s H u, e r n i u s. Hij maakte daarbij een fout in de spelling van den naam van den Hollandschen predikant H e u r n i u s, die de, eerste was, die tee-

keningen en beschrijvingen van *Stapelia*'s in 1624 naar Europa had gezonden.

Kenmerken voor dit geslacht zijn de bloemen, welke 10 slippen dragen, doordat in de bochten tusschen de hoofdslippen nog een

Huernia hystrix N. E. Brown.

1.5 X vergroot. Foto White en Sloane.

kleine slip aanwezig is, ofschoon deze laatste soms zoo klein zijn of onder haren en papillen verborgen zijn, dat zij moeilijk zijn waar te nemen. De bloemen van dit geslacht zijn over het algemeen meer bezet met haren, papillen of andere verhevenheden dan bij andere *Stapelieae*, alleen bij *H. primulina* en *H. Thurefii* zijn zij glad en onbehaard. De bloem is meestal klokvormig, dikwijls echter ook vanaf de buis horizontaal uitgespreid, in eenige gevallen met een

De stammen der *Huernia*'s zijn onbehaard, meestal kort en opstaand, vertakken gewoonlijk aan de basis en zijn 4- of 5-kantig, in sommige gevallen echter met meerdere ribben, o.a. *H. Pillansii*, welke er 20 tot 24 heeft. In de corona's zijn ook vrij groote verschillen waar te nemen, bij *H. simplex* ontbreekt zelfs de buiten-corona en daarom heeft Berger 'dit geslacht ter vergemakkelijking van de indeeling in 4 secties verdeeld naar den binnencorona-vorm.

- Sectie 1. *Plagiostelma* K, Sch, (schuine corona), waarbij de binnencoronaslippen op de helmknoppen leunen en er niet boven uit komen.
- Sectie 2. *Orthostelma* K, Sch. (opstaande corona), waarbij de binnencoronaslippen over de meeldraden gebogen zijn en er boven een bocht vormen, eindigende in rechte punten.
- Sectie 3. *Calostelma* Berger (prachtige corona), waarbij de binnencoronaslippen boven de meeldraden uitkomen en eindigen in verdikte, knoestige toppen, welke een weinig met papillen bezet zijn.
- Sectie 4. *Podostelma* Berger (voetvormige corona), waarbij de binnencoronaslippen geheel recht zijn, doch eindigen in een knotsvormigen top, gelijkend op een kleinen omgekeerden voet, welke boven de meeldraden uitsteekt.

Bij *Huernia hystrix* zijn de stammen gewoonlijk 5-7.5 cm, in cultuur tot 13 cm lang en 8-12 mm dik, vijfkantig, onbehaard, bleekgroen, soms purper getint, De tanden zijn kegelvormig, puntig en uitstaand. De bloemen ontstaan van 2. tot 5 aan de basis van de stammen en openen zich na elkaar. De steel is 1.5-3 mm lang en onbehaard. De kelkblaadjes zijn 8 mm lang en 1.5 mm breed, puntig verloopend uit een ovaal-lancetvormige basis, onbehaard. De bloemkroon is in knop voorzien van een korte punt met een klein tandje op iederen hoek: geopend is zij 2x-4 cm in diameter, De buis is kort en klokvormig, ong. 6 mm lang en 13 mm breed, De slippen spreiden zich onmiddellijk van de buis horizontaal uit met omgebogen punten; zij zijn 13-17 mm lang en even breed aan de basis, driekantig ovaal en puntig. De bloem is aan de achterzijde onbehaard: de voorzijde, behalve in de bloembuis, is bedekt met doornachtige, puntige, vleezige verhevenheden en is okergeel van kleur met roode vlekken op de slippen. De buis is glad en bleeker van kleur met een groot aantal dwarse roode lijnen. De buitencorona is half

zoo lang als breed, afgeknot, breed gekarteld of onduidelijk 3-tandig van boven, zwart van kleur, De binnencoronaslippen zijn 3 mm lang, opstaand, langer dan de meeldraden, recht met een verdikking of plooi aan de achterzijde, welke naar den top overgaat in een knotsvormige verhevenheid, gelijkend op een omgekeerden voet, rood gevlekt aan het bovenste deel,

Huernia hystrix heeft een groot verspreidingsgebied, dat loopt van Natal door Transvaal naar Portugeesch Oóst-Afrika, waarschijnlijk zelfs tot in Zuid-Rhodesia en werd voor het eerst in 1869 door M. J. M e K e n naar Kew Gardens gezonden. Het is een zeer variabele soort, zoowel wat kleur als vorm der bloemkroon en der corona betreft. De kleur varieert van lichtgeel of wit tot donkerrood en bijna zwart. In Transvaal komen de lichtste kleuren voor. Ook de doornachtige, vleezige papillen op de bloemen verschillen zeer in aantal, doch meestal zijn zij daarmede zoo dicht bedekt, dat de kenmerkende Huerniapunten op de bochten der slippen nauwelijks te zien zijn. TH. DE HAAS.

HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie, die op deze rubriek betrekking heeft, zenden aan Mej. J. J. E. v-a n d e n T h o o r n, Amalia van Solmsstraat 80, Den Haag.

De Heer A. F. B u i n i n g te Hamersveld schrijft ons:

Het harden van onze planten.

Afgezien van het feit, dat het gewenscht is onze planten vroegtijdig voor te bereiden op den komenden winter, zal het in verband met de beperkte voorraad brandstoffen, dit jaar dubbel noodzakelijk zijn de cactussen terdege te harden, teneinde groote verliezen te voorkomen. Velen *zullen* genoodzaakt zijn hun planten uit de kas te halen en ze te bergen in vorstvrije vertrekken of in lichte kelders. Nemen-de planten te veel ruimte in, dan kan men ze gerust uit de potten slaan en ze in kistjes naast elkaar zetten. De planten zullen U dankbaar zijn, indien U ze dan met cellophaan afdekt.

Ik wil hierbij Uw aandacht vragen voor de nazomer- en herfst-behandeling. Iedereen is niet in de gelegenheid zijn planten gedurende het groeiseizoen onder plat glas te brengen. Velen hebben o.a. het bezwaar, dat tijdens den bloei de planten minder toonen. Deze personen zou ik willen aanraden hun planten na den bloei onder plat glas te brengen. Onder plat glas ontwikkelen zij zich veel natuurlijker dan in een gewone hooge plantenkas. Verder kun-

nen ze doeltreffender geschermd worden, door de geringe hoogte van den platten bak. Ik scherm nooit met kalk of iets dergelijks. Tegen de vroege felle voorjaarszon gebruik ik de slechtste kwaliteit jute, die er te krijgen is. Deze wordt over den bak gelegd en met enkele stokken of steenen tegen afwaaien gevrijwaard. Betreft de lucht en blijft de zon weg, dan is de jutebedekking gemakkelijk te verwijderen. Deze bescherming breng ik 's morgens aan en haal haar in ieder geval om 5 uur weg. Het is duidelijk, dat de planten zodoende belangrijk meer licht krijgen, dan bij, kalken het geval zou zijn. Na den algemeenen bloeitijd der planten, neem ik 's avonds de eenruiters van den bak en laat de nachtelijke koude rustig op de planten inwerken. 's Morgens komen de ramen er weer op, zoodat overdag hooge temperaturen worden bereikt. Hierdoor wordt eenigermate de temperatuur in de bergen van Mexico en Zuid-Amerika nagebootst.

Het komt onzen planten ten goede. Ze gaan er uitzien als „goudhaantjes”, zooals eens de Heer L i n d e i j e r uit den Haag schreef. Niet alleen, dat de planten er een mooien gedrongen groei door krijgen, ze komen bovendien den winter gemakkelijker door en ze bloeien rijker. Het is betrekkelijk eenvoudig om onze planten snel te laten groeien, maar moeilijker is het om hen goed te laten groeien en niet de dupe te worden van den wensch om een cactus vlug groot te zien. Past men eenmaal deze kweekwijze toe, dan is het eenvoudig om omstreeks half Augustus de ramen dag en nacht van den bak te nemen om de planten daardoor zoo sterk mogelijk te maken. Tegen den tijd, dat de nachten te koud worden legt men er 's nachts de ramen op en laat ze er overdag af. . Uit den aard der zaak legt men de ramen op den bak als er *aanhoudend veel regen valt, maar wees niet bang voor een enkele flinke regenbui. Uw planten genieten daarvan, worden gehard en zien er veel gezonder uit dan hun soortgenooten in de gesloten' kas. Is men beslist niet in de gelegenheid de planten althans gedurende de tweede helft van den zomer in een platten bak te brengen (met wat goeden wil zullen dat niet velen zijn), dan moet men trachten deze behandeling zooveel mogelijk na te bootsen door veel te luchten en ramen of deuren dag en nacht open te laten staan. Nogmaals hard Uw planten tijdig en maak hen bestand tegen den komenden winter.

IKHOUD: Promotie P. Wagenaar Hummelinck. — Nieuwe en weinig bekende Notocactussen. — Lithops Meyeri. — Huernia hystrix — Het Leekenhoekje.

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPIANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.

Girorekening
No. 133550 - UTRECHT

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adres:
Mej. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: A. F. H. BUIJNING, Voorzitter, Hohorst, Hamersveld; Mej. J. E. v. d. THOORN, Secretaresse, den Haag; CHR. F. W. SLIJPER, Penningmeester, Utrecht, Homeruslaan 52; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.

THRIPS.

De grootste ramp, welke een plantenliefhebber kan overkomen is een invasie van schadelijke insecten. Teneinde andere leden een onaangename ervaring te besparen, wil ik hier wijzen op een insect, dat ik voorheen slechts van naam kende, maar dat verleden jaar zeer veel schade aan mijn planten heeft berokkend, n.l. thrips.

De larven van dit insect, waarvan U hierbij een afbeelding aantreft, zijn naar mijn ondervinding nog schadelijker dan roode spin want zij verrichten hun werk grondiger en vlugger. Enkele van deze insecten kunnen de opperhuid van een plant in een dag of tien geheel vernielen. Zeer merkwaardig hadden zij in mijn verzameling een voorliefde voor Rebutia's, Lobivia's en Echinopsis, hetgeen ik eveneens kon constateeren bij een ander Haagsch lid.

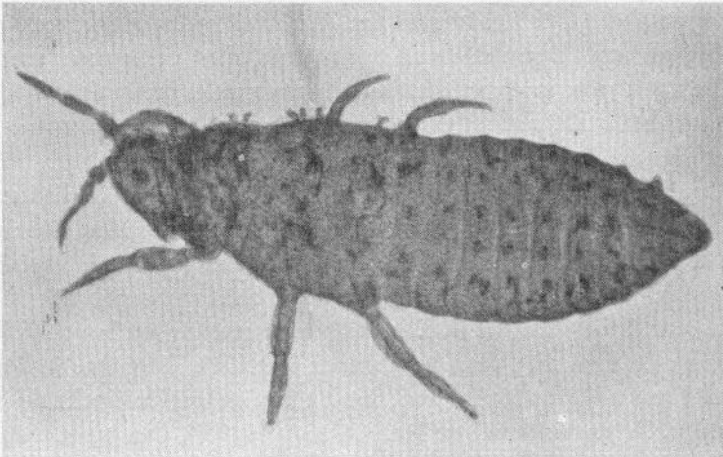
Van den Plantenziektenkundigen Dienst te Wageningen ontving ik de meest uitgebreide inlichtingen over thrips en adviezen voor hestrijding, welke ik gaarne aan belangstellenden ter inzage wil afstaan.

In „Kakteenkunde” zegt R u d o l p h, dat een sproeimiddel niet helpt, omdat de thripslarven in „Grabgangen” leven, en dus met een sproeimiddel niet voldoende bereikbaar zijn. Volgens genoemden Dienst is dit ten eenen male onjuist. De larven leven niet in gangen, maar buiten op de bladeren van de planten. Wel worden de eieren der meeste thripssoorten in een met den legboor in het blad gemaakte insnijding gelegd, maar de daaruit komende larven maken geen gang, doch begeven zich onmiddellijk naar de oppervlakte.

blad geven hieraan een vae, grijsachtige tint. De schade, welke veroorzaakt wordt, bestaat in de eerste plaats uit de beschadiging der bladeren en het onttrekken van sappen, die zoo ernstig kunnen zijn, dat de plant geheel te gronde gaat en in de tweede plaats, doordat de planten onoogehjk en vrijwel waardeloos worden, tengevolge van de miskleuring en bevuiling der verschillende plantendeelen”.

Hoewel het ondoenlijk is hier alle bestrijdingsmiddelen en hunne uitwerking te beschrijven zal ik toch, uit de vele ter beschikking staande gegevens van den Plantenziektenkundigen Dienst, het een en ander laten volgen,

Enkele van deze middelen en wel speciaal de vergassingsmiddelen zijn voor liefhebbers moeilijk toe te passen. Helaas zijn juist deze

Thripslarf sterk vergroot.

Foto J. de Veen.

vaak de meest afdoende. Maar het eraan verbonden gevaar is zóó groot, dat het voor hen, die in de bebouwde kom wonen of hun kasje vlak bij of tegen hun woning aan gebouwd hebben, ernstig moet worden ontraden, ja het is zelfs verboden, om z.g. vergassing toe te passen. In Aalsmeer, waar de kweekers heusch wel weten, wat ze doen en hoe ze het moeten doen, zijn bij deze behandeling gevallen van bedwelming lang niet zeldzaam. Hetzelfde geldt voor het gebruik van vele nicotine preparaten, die als stuif- of rookmiddel moeten worden toegepast.

Kalkmelk. Gebleken is, dat een bespuiting met 2 % kalkmelk

(20 gr. per L, water) zeer gunstige resultaten geeft. Het dunne kalklaagje, dat gevormd wordt, verhindert de diertjes de planten te beschadigen. Wellicht wordt ook het uitkomen der eitjes belemmerd. Het middel moet zorgvuldig verspoten worden, zoodat alle plantendeelen met het beschermende laagje worden bedekt. Na eenige weken moet men de planten weer schoonmaken. Als dat niet gelukt door het afspoelen met schoon water, moet men een weinig azijn aan het water toevoegen. Dit is een speciaal middel tegen thrips.

Zwavel in dampvorm is zeer werkzaam tegen thrips (ook tegen spint), Het wordt verkregen door in speciale toestellen (Vaporiser, Rotagenerator, zwavelkanon, Kramer's zwavelverdampfer) zwavel te verhitten, waarna de zwavel in dampvorm door waterdamp, van tegelijkertijd in het toestel aan den kook gebracht water, wordt medegenomen. Deze methode moet men niet verwarren met het verbranden van zwavel: de daarbij gevormde damp is schadelijk voor planten: dit z.g. uitzwavelen mag alleen geschieden ter ontzetting van ledige kassen.

Naphtaline wordt gebruikt tegen spint en thrips in kassen en bakken, Men strooit des morgens, na de ramen gesloten te hebben, zoodat de temperatuur $\neq 75^{\circ}$ F is geworden, per m³ kasinhoud 10 g zeer fijn naphtalinepoeder, dat speciaal voor gebruik in den tuinbouw in den handel is. Loopt de temperatuur tot boven 75° op, dan spuite men alle glas licht onder het krijt, hetgeen, indien de temperatuur blijft stijgen, zoo noodig eenige malen herhaald moet worden, Stijgt niettemin de temperatuur tot 95° , dan moet men den grond nat spuiten. Den volgenden dag strooit men nogmaals naphtaline, maar nu de helft van de boven aangegeven hoeveelheid. De kas moet nog steeds gesloten blijven, ook nog op den derden dag, alleen als ondanks krijten en spuiten de temperatuur 100° wordt, wat zeldzaam zal voorkomen, moet men wat luchten, Ook kan men de naphtaline op speciaal daarvoor vervaardigde spiritustoestelletjes laten verdampen, naar rato van 10 g per ms.

In den winter, wanneer de noodige warmte niet beschikbaar is, is het mogelijk kleine partijtjes planten tegelijk te behandelen. Ik heb daarvoor een aquarium met $\neq 2$ cm water gevuld, waarin een handjevol naphtaline-vlokken gestrooid wordt. Even boven het water is een plankje bevestigd, waarop de te behandelen planten geplaatst worden. Het aquarium wordt goed afgedekt met een glasruit en daarna een petroleumbrandertje eronder aangestoken. Ik

laat het dan ± 5 a 6 uur branden, herhaal dit den volgenden dag en den daaropvolgenden dag nog eens.. De thrips zijn dan gedood. Er moet echter op gelet worden, dat de temperatuur niet hooger wordt dan 80 à 90^{gr} F., anders kan de naphthaline de planten aantasten. Voordeelen van deze methode zijn, dat 'het in den winter kan gebeuren, dat men niet-aangetaste planten de behandeling niet behoeft te doen ondergaan en dat men de controle goed in de hand heeft. Het nadeel is echter, dat men de kans heeft, een aantal thrips over het hoofd te zien, zoodat het gedierte niet volkomen wordt uitgeroeid. Ik kan dan ook niet ernstig genoeg aanraden om steeds, zomer en winter, de planten stuk voor stuk zorgvuldig na te zien. Men kan dan tijdig ingrijpen en zich daardoor veel ergernis besparen. Deze raad geldt vooral voor hen, die nooit last van ongedierte op hun planten gehad hebben (die gelukkigen zijn er nog), want hun oog is nog slecht ingesteld op het ontdekken van het kwaad.

Tenslotte zijn er nog verscheidene geheimmiddelen in den handel, welke met min of meer succes kunnen worden toegepast. Eenige ervan zijn: Phytophiline, Vitiphilim, Poliflor, Uniflor, Jofurol, Thripsine (speciaal tegen thrips; welk middel echter zijn deugdelijkheid nog niet bewezen heeft). De meeste middelen moet men voor een volledig succes eenige keeren, met tusschenruimte van drie à vier weken, gebruiken. Dit is noodig, omdat men bij aanwending van de genoemde middelen (kalkmelk uitgesloten) wel de aanwezige larven en volwassen diertjes doodt, maar niet de eitjes, die meestal in, niet op, het plantenweefsel gelegd worden,

De „bestrijding” met schoon water kan ik niet aanbevelen. Herhaaldelijk heb ik met een krachtige waterstraal de planten behandeld, de thrips waren dan niet meer te zien, maar den volgenden dag zaten ze er weer op. Hetzelfde ondervond ik met roode spin. Ik geloof, dat de insecten, eenigszins bedwelmd, achter de doornbundels blijven hangen, terwijl bij toepassing van sproei-, of rookmiddelen nog langen tijd de sporen van deze middelen op de planten achter blijven en hun werk verrichten,

111. *Bespreking van de voornaamste soorten.*

In de volgende opsomming worden de voornaamste soorten genoemd, die in onze verzamelingen voorkomen, echter zonder een beschrijving te geven. Wel worden afwijkende cultuurvoorschriften e.d. vermeld, De lijst is natuurlijk niet volledig en synoniemen. worden niet -vermeld.

A. *Hydrochylus.*

Reeks I: *Leptocladodae* D. C.

***M. elongata* D.C.** (met alle variëteiten) - des winters niet te koud - is dan zeer gevoelig voor vocht - de var. *Schmollii* is het lastigst - bijna alle variëteiten 'komen onder hun naam ook als soort voor.

***M. microhelia* Werd.** - vraagt veel licht.

***M. microheliopsis* Werd.** - is geen variëteit van de vorige.

Reeks 11. *Candidae* K. Sch,

***M. albicans*, Br. & R.** - er is een kortdoornige en een langdoornige soort - voòr importen steengruis toevoegen - zaailingen groeien zeer langzaam.

***M. candida* Scheidw.** - kalk(gips) door de grond - gespannen lucht - onder de vele variëteiten zijn enkele goede soorten: *M. candida* var. *rosea* S. D., *M. Humboldtii* Ehrbg., *M. sphaerotricta* Lem.

***M. cephalophora* Scheidw.** - heeft knolwortel - moet bij goed doorlatende grond des winters niet geheel droog staan.

***M. denudata* Eng.**
***M. dumetorum* J. A. Purp.**
***M. lasiacantha* Eng.** } - kalk toevoegen - gevoelig voor vocht - geënt deformeeren ze wel iets, maar het is vrijwel de enige manier om ze in het leven te houden.

***M. Herrerae* Werd.** - is vrij gemakkelijk - kan geënt zelfs zeer mooi worden, mits men de groei weet te temperen.

***M. lenta* K. Brand.** - gespannen lucht: de dunne tepels verdrogen anders gemakkelijk - wortelecht zeer moeilijk, vraagt dan beslist löss - bij enten niet te snel laten groeien.

***M. Ortiz-Rubiona* Werd.** - wortelecht zeer goed te houden.

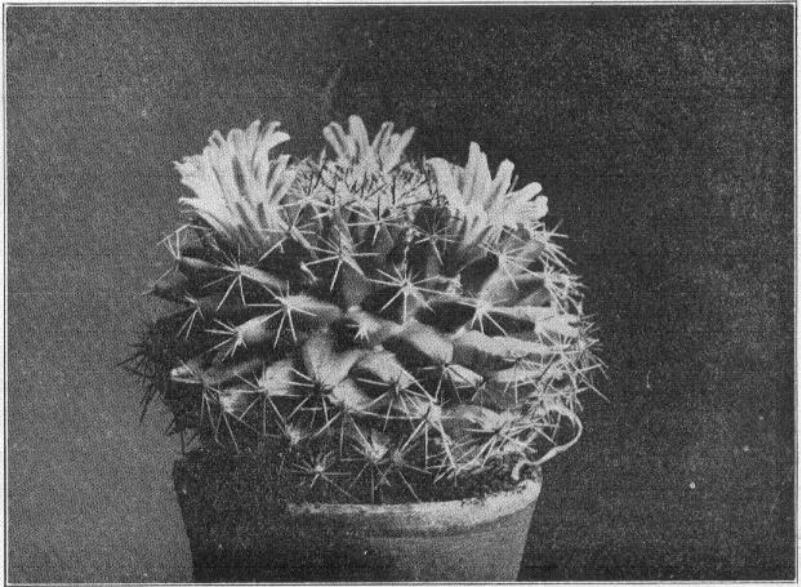
***M. plumosa* Web.** - groeit wortelecht beslist goed, indien op de juiste wijze water gegeven wordt - om zeker te zijn: droog houden van Oct.-April.

M. roseocentra Böd. & Ritt.

M. Schiedeana Ehrbg. - moet zon hebben - bij schaduw ontwikkelen de doorns zich slecht - is goed te zaaien - stekken wortelen moeilijk: deze enten - tepelstukken bewortelen beter - heeft veel last van bezoek van pissebedden,

Reeks III: *Stylothelae* Pfeiff.

Tot deze reeks behoorden enige *Mamillaria*'s, die thans tot het geslacht *Dolichothele* gerekend worden, We zullen ze hier toch noemen.

Mamillaria meiwanaefha Eng.

Foto J. Louwe, Rotterdam.

a. *Tortispinae* A. Berg.

M. camptotricha Dams. (= Dolich.) — buitengewoon gevoelig voor te veel vocht in herfst, winter en voorjaar, vooral bij lage temperatuur - mooi wit-doornig is de var. *albescens* Tieg.

b. *Rectispinae* A, Berg,

M. albicoma Böd. - zonnig - bij kamercultuur: enten.

M. decipiens Scheidw. (= Dolich.) + zeer sterke plant - bloeit in nazomer en herfst -> ontwikkelt zich in vruchtbare, niet te zware grond tot grote groepen,

M. Mieheana Böd.

(met variëteiten) moeten 's winters op de warmste 'plaats staan + liefst van onderen water geven — eenige groepen of variëteiten in elkaars nabijheid geplaatst geven meer waarborg voor de zo zeer begeerde ontwikkeling der mooie rode vruchten.

M, pilispina J A. Purp. — zeer gevoelig voor vocht en koude — des winters veel licht.

M. sphacelata Mart. — vraagt vrij zware grond.

M. vetula Mart.

M, Viereckii Böd. — heeft knolwortel — groeit goed uit zaad.

M. viperina J. A. Purp, — kalk — zonnig — droog — verkurkt op den duur van onderen, doch maakt bovenaan z.g. luchtwortels. Daarom meer liggend kweken: de luchtwortels zoeken dan de grond en de plant verjongt zich zelf. Rechttop gekweekt zeer lastig.

Reeks IV. **Hamatispinae A. Berg.**

M. aureoviridis Heinz — nieuwe soort,

M, aurihamata Böd. — zoals de meeste haakdoornige zwak wortelgestel — kan niet tegen te grote koude.

M. bocasana Pos. (met variëteiten) — 's winters droog — mislukkingen bijna altijd toe te schrijven aan te veel vocht. *M. bocasana* en verwante. soorten houden er vooral van, dat de wortelhals droog wordt gehouden. De methode om de bovenlaag van de potgrond door grint te vervangen is héél goed, — gevoelig voor wolluis,

M. erectoamata Böd.

M. erythrosperma Böd, — bloeit goed en groeit gemakkelijk, maar is gevoelig voor vocht — zeer doorlatende grond.

M. gilensis Böd. — zeldzaam en mooi,

M. glochidiata Mart. — oude, dankbare soort — bloemen zeer mooi — gevoelig voor vocht — behandelen als *M. Wildii*.

M. Haehneliana Böd,

M. icamolensis Len,

M. Knebeliana Böd.

M, Kunzeana Böd, & Quehl, — vooral droog overwinteren.

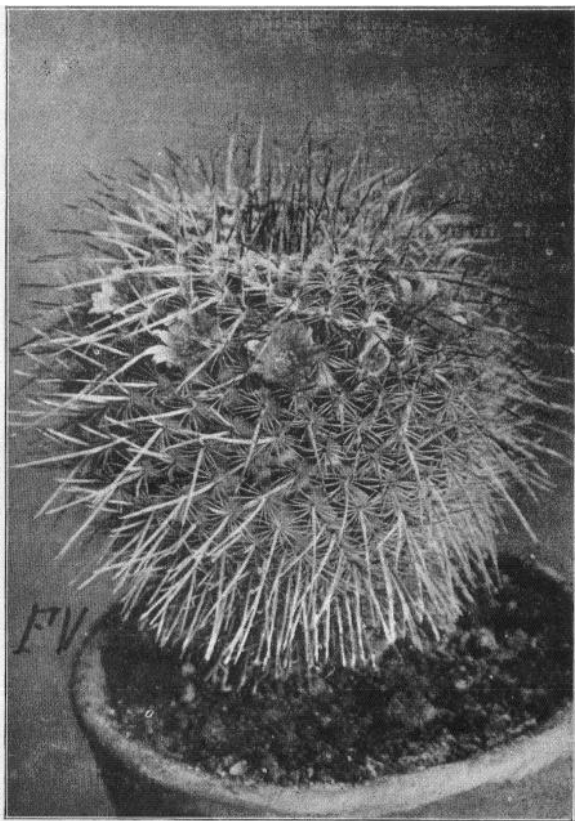
M. longicoma A. Berg. — vooral droog overwinteren.

M. monancistra A. Berg.

M. multiformis Böd.

M. multihamata Böd,

- M. pygmaea* A. Berg. — lastig — zwak wortelgestel.
M. Schelhasei Pfeiff. — als *M. longicoma*, waar ze veel op lijkt.
M. Wildii Dietr. — vooral doorlatende grond — kolengruis of grint onder in de pot — 's zomers veel water, 's winters droog en vrij warm — steeds letten op pissebedden, die deze plant bij voorkeur uitvreten. Er bestaat een rosebloeiende verscheidenheid,
M. Zeilmanniana Böd. — bloeit zeer mooi (ook de cristaatvorm).

Mamillaria Parkinsonii Ehrbg. Foto F. Voorwinde.

Reeks V. *Ancistracanthae* K. Sch.

De Mamillaria's van deze reeks geven over het algemeen de voorkeur aan meer zandige grond of het meergenoemde grondmengsel met steengruis. Vele komen uit Neder-Californië.

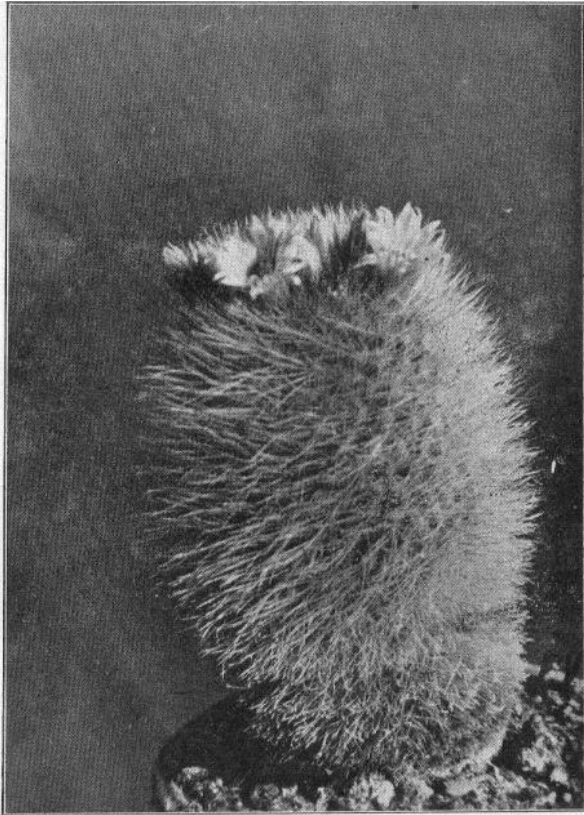
M. armillata K. Brand. — zwak wortelgestel.

M. balsasensis Böd. — grof zand door de grond — beschaduwde standplaats.

- M. Blossfeldiana* Böd.
- M. Bödekeriana* Quehl.
- M. bombycina* Quehl. - 't beste enten - wortelechte planten zijn op de duur zeer gevoelig - vooral niet „jagen”.
- M. Bullardiana* Böd. - enten - mooie bloemen.
- M. capensis* Gates - enten,
- M. Carrettii* Reb, - enten.
- M. dioica* K. Brand. - tweehuuzig - bloem van de mannelijke plant is 't grootst - half schaduw,
- M. fasciculata* Eng.
- M. Gasseriana* Böd. - als *M. Bullardiana*.
- M. Goodridgei* Scheer. - zandgrond - zonnig,
- M. Grahamii* Eng. - maakt moeilijk wortels - schaduw - luchtig grondmengsel - als erwtgrote zaailing enten op *C. Jusbertii* (*Bonplandii*, *tortuosis*, *Seidelii*).
- M. guerreroensis* Böd. - verlangt stevige, -grove grond - de tepels verdrogen gemakkelijk,
- M. Gülzowiana* Werd. - 't beste enten - wortelecht des winters droog en koel - 't Is zeer de vraag of deze zeer grootbloemige soort geen pseudo-Mam. is van het geslacht *Phellosperma*.
- M. Hutchinsoniana* Böd.
- M. jaliscana* Böd. - half schaduw.
- M. Mainiae* K. Brand. - gevoelig wortelgestel.
- M. mazatlanensis* K. Sch. - warmte - zon - bloeit' in cultuur moeilijk - gevoelig voor roode spin.
- M. Milleri* Böd. - zeer mooi, maar lastig - enten.
- M. Mölleriana* Böd. - enten - gevoelig voor wolluis.
- M. occidentalis* Böd.
- M. Oliviae* Orc,
- M. phitauiana* Werd.
- M. pseudo-Rekoi* Böd. - wortelecht niet moeilijk.
- M. Rekoi* Böd. - grover dan de vorige.
- M. Rettigiana* Böd. - groeit als zaailing slecht - enten.
- M. Sheldonii* Böd. - moeilijk - enten.
- M. Solisii* Böd.
- M. surculosa* Böd, - 's winters droog en vrij warm (*Echte Mammillaria?*) .
- M. frichacantha* K. Sch. - behaarde doorns - 's winters droog.
- M. viridiflora* Böd.
- M. Wilcoxii* Rose - 's winters zeer droog.

M. zephyranthoides Scheidw. - zandige grond - 's winters koel en droog.

N.B. Men krijgt doorlatende, magere grond, wanneer men gewone Mamillaria aarde vermengt met 1/4-1/3 goed doorgewinterde koolas.

Mamillaria spinosissima Lem. Foto F. Voorwinde.

Reeks VI. *Polyacanthae* K. Sch.

M. spinosissima Lem. (met variëteiten) — voor goede groei en bloei moet men deze soort vrij vroeg in het voorjaar aanzetten.

Reeks VII. *Hetecochlorae* S. D.

M. amoena Hopf.

M. bogotensis Werd. — 's winters niet te koud.

M. calacantha Tieg.

M. Celsiana Lem. (met variëteiten) — half schaduw - des winters droog.

- M. collinal.* A, *Purp.* -vraagvoor goede bloei en vruchtzetting volle zon.
- M. conspicua* J. A. *Purp.*
- M. coronaria* Haw,
- M. crassispina* Pfeiff. - des winters droog - is geen variëteit van *M. rhodantha*.
- M. crassispina* Berg.
- M. discolor* Haw.
- M. dolichocentra* Lem. - *M. tetraacantha* S. D. is niet identiek.
- M. Droegeana* K, Sch. - is geen variëteit van *M. rhodantha*, doch een goede soort.
- M. durispina* Böd.
- M. eriacantha* Lk. & O. - warmte - volle zon - doorlatende magere grond.
- M. fertilis* Hildm.
- M. graciüs* Pfeiff. - (met var, *pulchella* Salm. De var. *robustior* Hort. is m.i. ouderdomsvorm) .
- M. Grässneriana* Böd. - De bastaardvorm hiervan is beter bekend, n.l. de mooie *M. Schulzeana* Hort.
- M. Haynii* Ehrbg. - wellicht identiek met *M. umbrina* Ehrbg.
- M. hidalgensis* J. A. *Purp.* - doorlatende grond - niet steeds felle zon.
- M. kewensis* S. D.
- M. leona* Pos. - vrij moeilijk - moet langzaam groeien om een goede bedooring te krijgen - stevige grond, vermengd met leem en bladgrond.
- M. Lesaunieri* Reb. - warmte en zon - zaailingen gevoelig voorvocht.
- M. Mundtii* K, Sch.
- M. napinp* J. A. *Purp.* - 's winters droog (knolwortel) - goed doorlatende grond, - zonnig - liefst enten.
- M. nigra* Ehrbg. - is geen var. van *M. coronaria*.
- M. Nunezii* Böd.
- M. Pfeifferi* Booth - goede soort, is geen vorm van *M. rhodantha*.
- M. polythele* Mart. & K. Sch. - zorgen voor goede waterafvoer - niet te vette aarde.
- M. Pringlei* K. Brand. - volle zon.
- M. rhodantha* Lk. & O. (en variëteiten) - half beschaduwde plaats - vruchtbare grond - bij luchtige standplaats het mooist. Er bestaat een variëteit *gigantea* van Schmöll, die wel eens als *Mam. gigantea* in de handel komt, maar'daar niets mee heeft uit te staan.

(Wordt vervolgd.)

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

<p>Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan G. D. DUURSMA. Achter de Hoven 114 bis LEEUWARDEN.</p>	<p>Redactie: G. D. DUURSMA. Girorekening No. 133650 - UTRECHT</p>	<p>Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. J. J. E. v.d. THOORN, Amlia van Solmsstraat 81 DEN HAAG</p>
<p>Bes tuur A. F. H. BUNING Voorzitter. Hoorst. Hamersveld: Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Secretaresse. den Haag. CHR P W. SCIPER Penningmeester. Utrecht. Homeruslan 52; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag de Ruitersstraat 18</p>		

STAPELIA Linnaeus.

De naam *Stapelia* is reeds zeer oud en werd voor het eerst gebruikt door **Linnaeus** in zijn *Critica Botanica* uitgegeven te Leiden in Mei 1737, Hierin beschrijft hij verschillende problemen der nomenclatuur in de botanie en besluit nieuwe geslachten in te stellen voor planten, die door vroegere botanici bij andere geslachten waren ondergebracht.

Het eerste voorbeeld hiervan was het geslacht *Stapelia*, door hem genoemd naar **Johannes Bodaeus** van Stapel. Twee maanden later, op 30 Juli 1737, beschreef **Linnaeus** de eerste *Stapelia* en wel *S. variëgata*. Het geslacht groeide langzaam, zoodat het een klein dozijn planten omvatte toen in 1796 door de publicatie van **Masson's Stapeliae Novae** 37 nieuwe soorten werden toegevoegd, welk aantal tot op heden steeds is toegenomen. Daar deze planten zoowel in bloem als in corona vrij groote verschillen vertoonen, is het geslacht *Stapelia* in 10 secties verdeeld. Vanzelfsprekend zijn deze secties weder onderverdeeld, doch het zou te ver voeren hierop nader in te gaan.

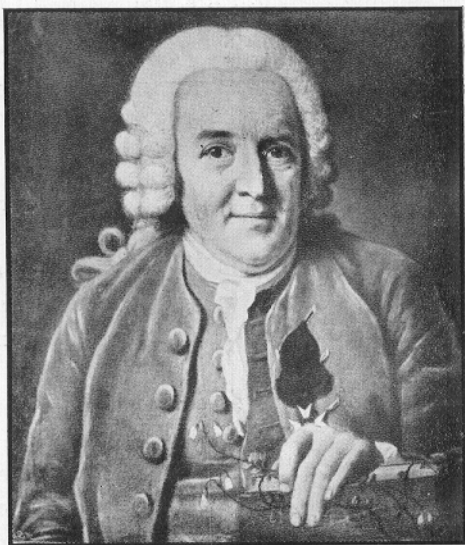
De 10 secties zijn:

1. *Stapelluma* Wh. en SI. Hierbij zijn de gevlekte stammen gewapend met conische uitstaande tanden. De bloemstructuur der hiertoe behorende planten is moeilijk zuiver in te deelen. De planten liggen, zooals de naam aangeeft op de grens tusschen *Stapelia* en *Caralluma*. O.a. *S. Molonyae*.
12. *Podanthes* Haworth. *Podanthes* beteekent „voetbloem”, dit

slaat echter niet op de bloem maar op de binnencorona, waarvan de slippen gelijken op een kleinen omgekeerden voet, waarvan de teen horizontaal tegen de helmknoppen leunt, terwijl de hiel gevormd wordt door een kleine verdikking. Ook hiervan zijn eenige soorten nauw verwant aan *Caralluma*. Tot deze sectie behoort o.a. *S. verrucosa*.

3. *Tridentea* Haworth. *Tridentea* beteekent „drietandig”. Dit slaat op de buitencoronaslippen, welke een stevigen midden-tand dragen met aan weerskanten een kleiner tandje. O.a. *S. virescens*.

Linnaeus.

Cliché White en Sloane.

4. *Fissirostres* N. E. Brown. Deze sectie telt slechts één soort en wel *S. rufa*, waarbij de opstaande binnencoronaslippen aan den top gesplitst zijn in twee iets uit elkaar loopende segmenten. De naam duidt op de gespleten slippen.
5. *Gonostemon* Haworth. Hierbij is de verhevenheid aan de rugzijde der binnencoronaslippen klein en kamvormig of gereduceerd tot een bobbeltje of knievormig bultje. O.a. *S. glanduliflora*.
6. *Stapeltonia* Endlicher. Het verschil met de voorgaande sectie is niet groot; alleen is de kamvorm op de rugzijde der binnen-

coronaslippen groot en duidelijk 'waarneembaar.. O.a. S. *gigantea*,

7. Clavirostres Wh, en Sl. met knotsvormige slippen. Deze serie telt 4 soorten; waarbij de bloemkroon geen ring vertoont en de binnencoronaslippen gevormd worden door twee knotsvormige hoorntjes, welke aan den top niet verdikt zijn. O.a. S. *Herrei*.
8. Carancularia Haworth. Hierbij eindigen een of beide (naar gelang de soort) omgebogen toppen der hoorntjes van de binnencoronaslippen in een grooten knobbel, welken bezet is met scherpe doornachtige verhevenheden. O.a. S. *pedunculata*.
9. Tromotriche Haworth. Tromotriche beteekent „trillende haren”. De bloemkroon is omgeven door trillende haartjes, welke bij aanraking onmiddellijk afvallen. Deze sectie telt één soort nl. S. *revoluta* met enkele hybriden.
10. Orbea Haworth. Hiertoe behooren planten, die onderling nog al van elkaar afwijken, maar toch niet bij een der vorige secties ingedeeld kunnen worden. Voornamelijk behoort hiertoe S. *variëgata* met haar talrijke variëteiten en hybriden.

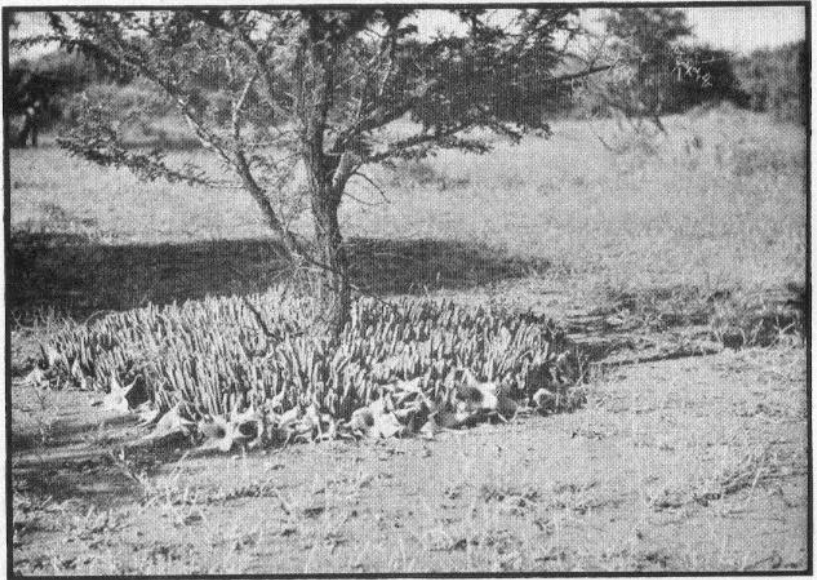
TH, DE HAAS.

STAPELIA NOBILISN. E. Brown.

Deze plant is volgens N. E. B r o w n ingedeeld in de 6e sectie, die der Stapeltonia Endlicher, en bestaat uit rechtopstaande stammen, welke aan de basis vertakken. Zij zijn 8- 13 cm lang en 1-2 cm breed, vierkant met holle zijden, lichtgroen en iets behaard. De randen zijn een weinig samengedrukt met opstaande rudimentaire blaadjes van 2 mm-lengte op de tanden. De bloemen ontstaan van 1 tot 5 bij elkaar bij de basis of in het midden van de jonge stammen en openen zich na elkaar. De steel is krachtig, ong. 2.5 cm lang, 5 mm dik en fluweelachtig. De kelkblaadjes zijn 6.5 tot 8 mm lang, ong. 3 mm breed, ovaalvormig, puntig en fluweelachtig. De bloemkroon is zeer groot, in knop eirond met 5 uitstekende punten in het midden; geopend met 5 lobben tot het $\frac{2}{3}$ deel van de bloemkroon: het samengegroeide deel vormt een klokvormige buis van 3 cm in doorsnede; de slippen zijn 5x-10 cm lang en 3-5 cm breed, ovaal lancetvormig, puntig omgebogen, harig en licht van kleur aan den achterkant. De voorzijde heeft dwarse rimpels, is licht

okergeel van kleur en overall geteekend met onregelmatige, dwars loopende roode lijntjes en spaarzaam bedekt met zeer fijne opstaande purperen haren, welke op de slippen grover zijn, De buitent coronaslippen zijn liggend, 6 mm lang en 1.5 mm breed, lijnvormig met 3 tandjes van boven, holgebogen van onderen, glad en bruinpurper. De binnencoronaslippen zijn donker purperbruin, vrij tot aan de basis, opstaand, ze loopen evenwijdig aan het binnentandje, 7-9 mm lang, 1.5-3 mm breed, langwerpige, puntig of stomp, gaaf of getand van boven, Het binnenhoortje is 6-10 mm lang, elsvormig driekantig, opstaand met licht ingesneden top,

Stapelia nobilis N. E. Br.

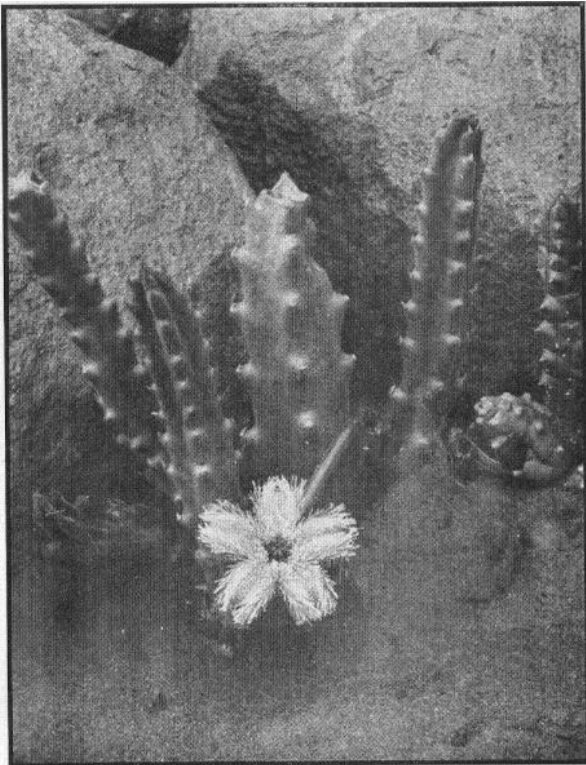
Foto en Cliché White en Sloane.

Stapelia nobilis heeft een groot verspreidingsgebied, o.a. Transvaal, Pietersburg distr., Potgietersrustdistr., Waterberg distr., Zee-rust distr., Pretoria distr., Johannesburg distr. enz.: waarschijnlijk komt zij zelfs voor in Natal en Portugeesch Oost-Afrika. Zij groeit daar in groote groepen onder boomen en opgaande struiken. De ontdekker van *S. nobilis* is onbekend. De plant kwam voor het eerst in 1897 in Kew Gardens, Zij lijkt veel op *S. gigantea*, is er misschien zelfs een hybride van. De groeiwijze is echter meer gedrongen en de ribben zijn minder duidelijk gegroefd. De bloemen zijn

kleiner dan die van *S. gigantea*, maar meer behaard. Men kan beide echter onmiddellijk onderkennen, doordat het middengedeelte bij *S. nobilis* een klokvormige buis van 2.5 cm diepte en 3 cm breedte vormt, terwijl de bloem van *S. gigantea* vlak is,

STAPELIA GLANDULIFLORA Masson.

Deze plant behoort tot de 5e sectie, die der *Gonostemon* Harworth. De stammen zijn opstaand, 4-, soms 5- of 6-kantig, 7x-16% cm lang en 1-2 cm dik, weinig behaard, de ribben iets samengedrukt, tandjes tamelijk duidelijk met een opstaand of naar

Stapelia glanduliflora Masson.

Foto S. Tapscott.

Cliché White en Sloane,

binnen gebogen rudimentair blaadje van 1-2 mm lengte. De bloemen ontstaan van 3 tot 9 bij elkaar aan de basis van de jonge stam-

men en. openen zich na elkaar. De steel is 3.5-7.5 cm lang en 1.5 mm dik, behaard, roodachtig. De kelkblaadjes, 3-6 mm lang, zijn lancetvormig, puntig en behaard. De bloemkroon is in knop eivormig met korte punten: wanneer de bloem open is 2x-4 cm in doorsnede, vlak, van achteren zwak behaard, aan de voorzijde zwak gerimpeld, doch dicht bezet met lange uitstaande, dunne, stijve, witte **haren** tot op de helft der slippen, welke deze geheel omringen. De kleur is bleek zwavelgeel met vlekjes en fijne onderbroken dwarse 'purperen, lijntjes. 'De bloemkroonslippen zijn 10~ 14 mm lang en 7~8 mm breed, ovaal lancetvormig, puntig, 'zeer uitstaand met gebogen toppen. 'De buitencoronaslippen zijn 2 mm **lang en** 1 mm breed, lancetvormig, puntig, geelachtig of purperoranje aan 'de. basis; van boven bruinpurper of oranjebruin, De binnencoronaslippen zijn 2-3 mm lang, enkelvoudig, elsvormig zonder verhevenheid aan de basis der rugzijde, opstaand, overhangend of elkaar kruisend aan de toppen, dofgeel met roodbruine vlekken en lijntjes. Het Latijnschë woord glandula beteekent klier.

Deze soort komt voor in de droge gebieden van de Kaapprovincie, in de woestijn aan de Noordzijde van de Olifantsrivier, in Clanwillian en in van Rijnsdorp district. De bloemen varieren zeer, zoowel in kleur als in beharing.

S. glanduliflora var. *emarginata* verschilt alleen in den vorm van de buitencoronaslippen. Het werkwoord. emarginare beteekent: een stuk uit den rand wegnemen. Door Berger en E l werden nog de variëteiten *Massonii* en *Haworthii* beschreven, doch deze moeten als identiek met den hoofdvorm worden beschouwd.

TH. DE HAAS.

MAMILLARIA HAW.

door

J. H.B. Feldbrugge.

III. *Vervolg bespreking van de voornaamste soorten.*

B. Galactochylus K, Sch.

Reeks VIII. *Elegantes K. Sch.*

M. Brauneana Böd.

M. chinocephala J. A. Purp. - stevige kalkgrond - de „besneeuwde” schedel komt bij oudere exemplaren op een zonnige standplaats goed uit.,

M. crucigera Mart. (*M. pseudocrucigera* Böd.). De „echte” heeft waterig sap en dichotomische kopdeling.

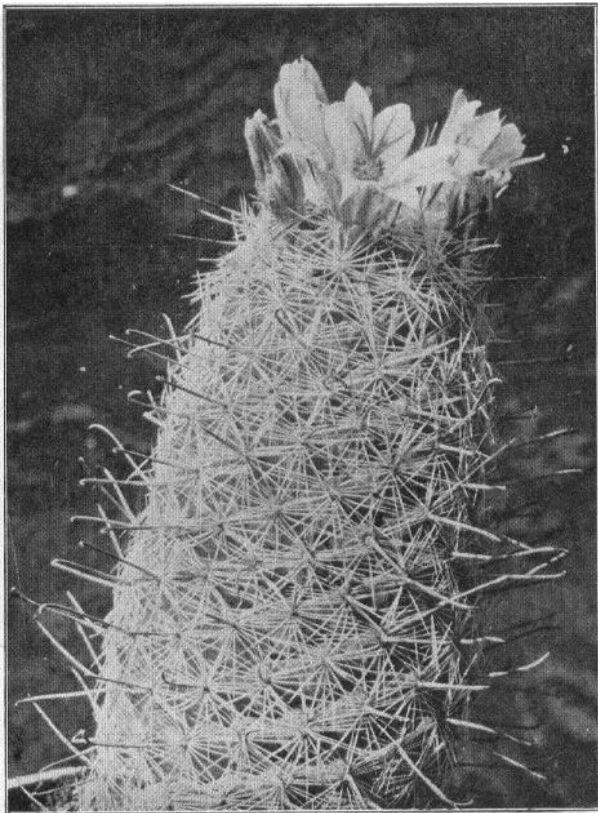
M. dealbata Otto - een goede soort.

M. Donatii Berger.

M. Dyckiana Zucc.

M. elegans D . C.

M. formosa Scheidw,

Mamillaria Grahamii Eng.

Foto J. G. Y. Meyer, Amsterdam.

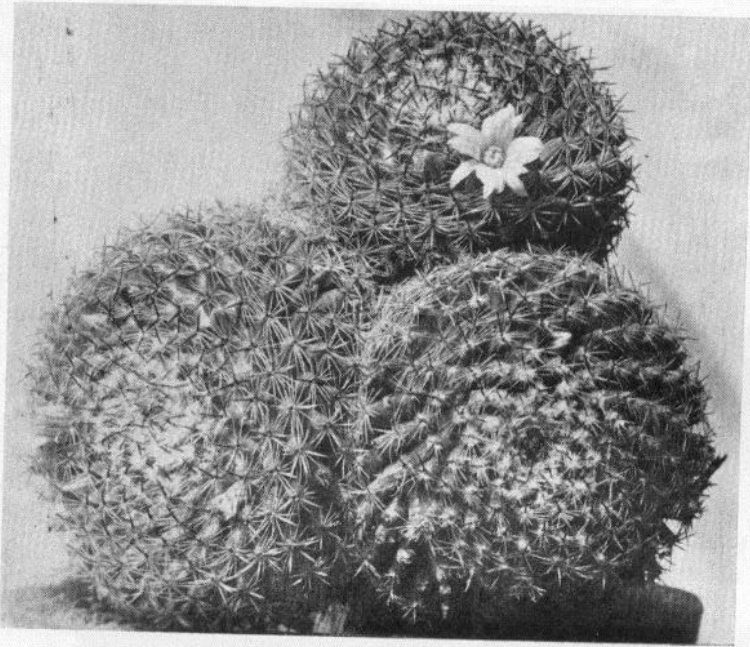
M. Haageana Pfeiff. - groeit zeer langzaam - deformeert na enten sterk.

M. Klissingiana Böd.

M. Klugei Ehrbg,

M. lanata Böd,

- M. microthele* Muhlpf – typisch zijn de kamvormig gestelde rand doorns – bloeit op een lichte plaats zeer goed.
- M. Morganiana* Tieg.
- M. perbella* Hildm. - volle zon.
- M. potosina* Hort. – reuzen „elegans”vorm – niet te verwarren met *M. Celsiana* v. *potosina*.
- M. pseudoperbella* Quehl.

Mam. crucigera Mart.

Foto v. Oosten.

- M. Ritteriana* Böd.
- M. supertexta* Mart.
- M. Vaupeliana* Böd,
- M. Schmollii* Werd. – groeit langzaam.
- Reeks IX. *Leucocephalae* Lem,
- M. bicolor* Lem, (met var.) – volle zon – kalk.
- M. Dietrichae* Tieg,
- M. Hahniana* Werd. – volle zon – kan koel overwinteren – zaailingen groeien snel.
- M. Kunthii* Ehrbg,

M. Parkinsonii Ehrbg. - kalk.

M. saefigera Böd. & Quehl.

Reeks X. ***Macrothelae S. D.***

De Mamillaria's van deze reeks verlangen bijna alle de typische vrij zware grond, die in 't algemeen gedeelte is aangegeven. Bij goed doorgroeien in de zomer en flinke rust in de winter- bloeien ze bijna alle zeer dankbaar.

M. angularis Lk. & O. (met var.) - zeer voedzame grond - bloeit vrij moeilijk.

M. applanafa Ehrbg.

M. Bachmannii Böd.

M. caput Medusae Otto - volle zon.

M. camea Zucc.

M. centricirra Lem. (met vele var.) Deze Mam. is niet identiek met Mam. magnimamma Haw. ***M. centricirra*** -(en. var.) bloeit rood en heeft tepels met stevige eenigszins verbrede basis.

M. magnimamma (en var.) bloeit crème en heeft de tepels sterker in de lengte ontwikkeld.

Vele variëteiten van beide zijn m.i. „goede soorten”.

M. cerropriefo Böd.

M. crocidafa Lem.

M. d ***Dieft.***

M. gigantea Hildm.

M. Grusonii Rge.

M. Hamiltonhoytea Werd.

M. hemisphaerica Eng.

M. Heyderi Mühlpf.

M. Krameri Mühlpf.

M. Lloydii Berg. - bloeit in volle zon zeer goed.

M. macracantha D. C.

M. magnimamma Haw.

M. mamillaris Karsf. - d.i. de bekende *M. simplex* Haw. - bloeit op lichte plaats zeer goed en vormt mooie rode zaadbessen.

M. meiacantha Hopff. - in volle zon kweken voor goede ontwikkeling der bedoornig.

M. melanocentra Pos.

M. melispina Werd.

M. microceras Lem.

- M. nivosa* Lk. - in volle zon gekweekt een prachtige 'plant - 's winters gevoelig voor koude en vocht.
- M. Ochoterrenae* Werd.
- M. Orcuttii* Böd.
- M. pentacantha* Pfeiff.
- M. Pettersonii* Hildm, - beter bekend als *M. Heeseana* Mac Dow.) - 's winters vooral droog.
- M. petrophylla* K. Brand. - zeer lastig - enten.
- M. phymatothele* Berg. - groeit krachtig.
- M. recurva* Lem.
- M. roseoalba* Böd.
- M. Sartorii* J. A. Purp.
- M. scripsiana* Böd. - 's winters droog en niet te koud - eigenaardig gevoelig voor tocht.'
- M. Seitziana* Mart.
- M. Trohartii* Hildm.
- M. uncinata* Zucc. - volle zon.
- M. versicolor* Scheidw. .
- M. Wagnèriana* Böd.
- M. Waltheri* Böd.
- M. Winteriae* Böd. - vrij warm kweken.
- M. Zahniana* Böd. - beter enten en langzaam laten groeien - doorlatende grond.
- M. Zuccariniana* Mart, - is geen centricirra variëteit, doch een goede soort, verwant aan *M. carnea* en *M. Lloydii*.
- Reeks XI. *Polyedrae*. Pfeiff.
- M. chapinensis* Eichl. & Quehl, - half schaduw.
- M. Conzattii* Böd.
- M. Eichlamii* Quehl. - volle. zon - stevige- niet te vruchtbare zandgrond - in te zware grond is de wortelontwikkeling onvoldoende. - 't melksap, dat bij verwonding uitvloeit, verhardt zeer moeilijk.
- M. Karwinskiana* Mart. - m.i. gemakkelijk te kweken; mits niet geforceerd.
- M. Knippeliana* Quehl. & Böd.
- M. Mendeliana* Böd, - in volle zon, sterke borstelontwikkeling in de axillen.
- M. mutabilis* Scheidw. - volle zon - de nieuwe groei van importen heeft doorgaans een slechte bedoorning. Bij hard gekweekte zaailingen is deze beter.

M. Polyedra Mart.

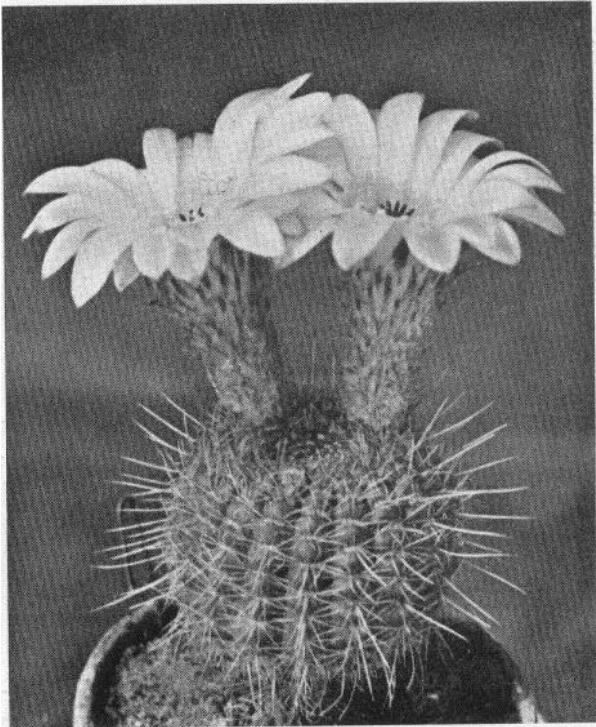
M. Praelii Mühlpf.

Het is eigenaardig, dat men de soorten van deze reeks betrekkelijk weinig in onze verzamelingen aantreft, hoewel het zeer mooie en dankbare planten zijn. † Meest ziet men nog *M. mutabilis*.

(Wordt vervolgd.)

NOTOCACTUS CONCINNUS (Monv.) K. Sch.

Echinocactus concinnus, (concinnus = sierlijk) werd in 1839 door Monville beschreven Door Schumann werd zij opgenomen in het door hem ingestelde geslacht *Notocactus*, terwijl zij door Britton & Rose ten onrechte bij *Malacocarpus* werd ingedeeld. Alleen reeds door de wijze van vruchtzetten behoort zij zeker niet

Notocactus concinnus (Monv.) K. Sch.

tot laatstgenoemd geslacht, *Bacuber* heeft haar bij de *Notocactus* ondergebracht, ook bij zijn laatste splitsing van het geslacht bleef zij er toe behooren.

De vindplaats is Uruguay. Het plantenlichaam is breedkogelig met 18-20 lage stompe ribben. De top, welke is ingedeukt, bevat geen doorns, doch slechts een weinig grauwe viltige wol. De 10-20 randdoorns zijn recht of eenigszins gekromd tegen het plantenlichaam aangedrukt; zij zijn 5-7 cm lang, lichtgeel met donkere punten. De middendoorns, gewoonlijk 4, zijn 1-1.5 cm lang met de onderste als de langste; zij zijn eveneens geel gekleurd, met een bruine verdikte basis. De *zeer* groote bloemen (+/-7 cm) verschijnen gewoonlijk met meerdere tegelijk nabij den top en zijn trechtervormig. De buitenste bloembladeren zijn roodachtig met een donkere middenstreep: van binnen is de bloem glanzend geel, waartegen de karmijnroode stamper prachtig afsteekt.

De „sierlijke”; een naam welke haar zeker toekomt. Dat vele cactussen met evenveel recht den naam „sierlijk” zouden mogen dragen, doet niets aan het feit af, dat *Notocactus concinnus* één der fraaiste soorten is, die wij kennen. En door haar sierlijkheid én door haar vele andere goede eigenschappen, is zij één der meest verbreide cactussen in onze verzamelingen geworden. En voor iemand die zich tegenover ons smalend uitlaat over die "leelijke stekelige dingen", is er geen beter medicijn dan hem een rijk bloeiende *concinnus* onder den neus te houden.

Zij behoort tot de zeer gemakkelijke en dankbare bloeiers, brengt in cultuur niet de minste moeilijkheid mede en behoeft n.m.m. om geen enkele reden geënt te worden. Dus zeer zeker een geschikte plant voor beginners, Zelfs in de kamer voor het venster is zij zonder moeite tot bloei te brengen. In de kas is de beste standplaats in het volle licht, doch uit de felle zon. Zij is gemakkelijk uit zaad te kweken en bloeit reeds in het tweede jaar. De bloem **is dan vaak** 2 maal zoo groot als de plant.

M. W. B. VAN OOSTEN.

Stukken voor de Redactie te zenden voor den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA. Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres : Mej. J. J. E. V. D. THOORN. Amalia van Solmsstraat 80. DEN HAAG.
	Girorekening No. 133660 - UTRECHT	
Bestuur : A. F. H. BUINING, Voorzitter; Hamersveld; Hamersveld; Hamersveld; Hamersveld; G. D. DUURSMA, Leeuwarden. Achter de Hoven 114bis; Penningmeester. Utrecht. Homeruslaan 52 Den Haag, de Ruyterstraat 18	Mej. J. J. E. V. d. THOORN. M. W. B. VAN OOSTEN.	

OVER OPUNTIA CURASSAVICA, O. WENTIANA,
O. ELATIOR EN MAMMILLARIA SIMPLEX

door

Dr. P. Wagenaar Hummelinck.

Het artikel „Over *Cereus repandus*, *Cephalocereus lanuginosus*. *Lemaireocereus griseus* en *Acanthocereus tetragonus*”, in den 20en jaargang van dit tijdschrift (1938, bladz. 1332140, 149-156, 165~ 171), behandelt vier van de acht cactussoorten, welke (met uitzondering van **Melocactus**) op het eiland Curaçao in het wild voorkomen. Thans wordt het tweede viertal op dezelfde wijze beschreven.

Het beschreven materiaal bevindt zich in het Botanisch Museum van de Rijksuniversiteit te Utrecht: een opsomming hiervan vindt men in het „Recueil des Travaux Botaniques Neerlandais”, Vol. XXXV, p. 29, 1938.

Afb. 1, 2 en 6 zijn vervaardigd door fr. M. A r n o l d o te Curaçao. De cliché's van afb. 2 en 5 werden door de Redactie van het „Recueil” in bruikleen afgestaan.

OPUNTIA CURASSAVICA (L.) Mill.

Ficus Indica, s. *Opuntia Curassavica minima*. (teste Boerhaave)
Kiggelaer, 1690, Horti Beaumontiani Catalogus.

Ficus Indica, s. *Opuntia minor caulescens*, *Arbusculi in modum, ramis cineritiis spinosissima*. (lit. cit. Kiggelaer 1690, Op. Cur. minor)

Plukenet, 1696, *Almagestum botanicum*, p. 147.

Plukenet, 1696, *Phytographia IV*, tab. 281 fig. 3.

Ficus indica, seu *Opuntia curassavica*, minima.

Indiaansche Vyge of Kleenste curassausche *Opuntia*. (lit. Kiggelaer 1690)
 Commelin, Johan, 1697, Horti medici Amstelod. rariorum
 Plantarum, p. 107, tab. 56. (descriptio)

Opuntia; *Curassavica*; minima, Kiggelaer 1690. (lit. cit. Commelin 1697)
 Boerhaave, 1720, Index alter Plantarum II. p. 82.

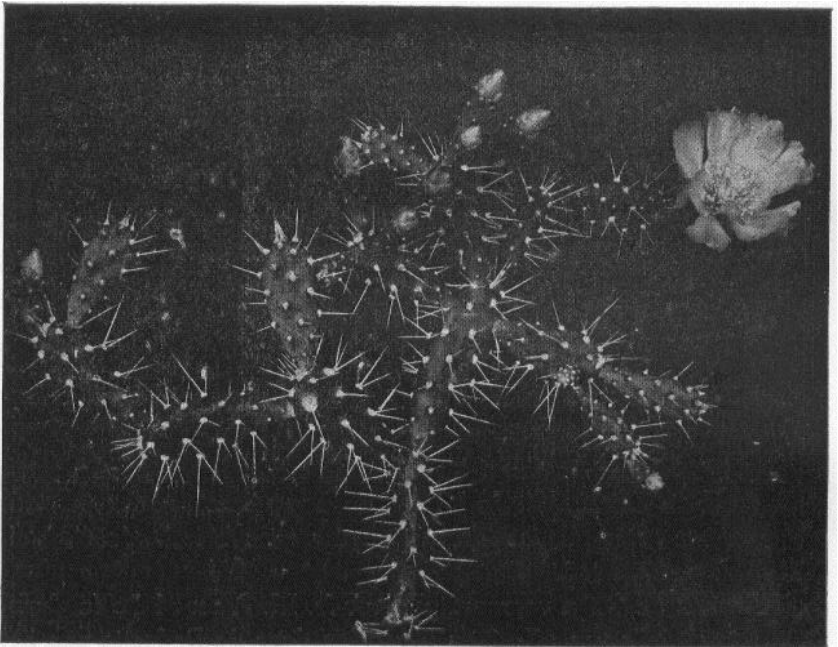
Cactus tereti-compressus articulatus ramosus.

(lit. cit. Boerhaave 1720, Kiggelaer 1690; lit. Commelin 1697)
 Crescit in Curaçao.

Linne. 1737, Hortus Cliffortianus, p. 182.

Cactus tereti-compressus. . . . Linné 1737.

(lit. cit. Boerhaave 1720, Kiggelaer 1690; lit. Commelin 1697)
 van Royen 1740, Florae Leydensis Prodromus, p. 280.

Afb. 1. Bloeiende *Opuntia curassavica*, Curaçao; tak met negen knoppen en één bloem.

Cactus tereti-compressus. . . . Linné 1737.

Wachendorff, 1747, Horti Ultraiectini Index, p. 66.

Cactus tereti-compressus. . . . Linné 1737. (lit. cit. Commelin 1697; Plukenet 1696)
 Linné, 1748, Hortus Upsaliensis, p. 120.

Cactus curassavicus

Cactus articulo-projifer, articulis cylindrico-ventricosus compressis.

(lit. cit. Linné 1737, Commelin 1697, Plukenet 1696; lit. Linné 1748, van Royen 1740)

Habitat in Curaçao.

Linné 1753, Species plantarum, p. 469.

Opuntia (Curassavica) articulis cylindrico-ventricosus, compressis, spinis setaceis: Indian Fig with compressed, cylindrical, bellied joints, and bristly spines. (lit. cit. Commelin 1697)

Miller, 1768, Gardeners Dictionary, ed. 8. (descriptio)

Opuntia curassauica (L.) Mill. Britton et Rose 1919 p. 102, fig. 125; Hummelinck-1936 p. 81, 1 fig.; Amelunxen 1931 p. 14, fig. 9b; Backeberg 1931 p. 66; id. 1931a p. 26; id. 1934; id. 1937 p. 30; Backeberg et Knuth 1936 p. 129; Berger 1929 p. 66; Boldingh 1913 p. 299; id. 1914 p. 81; Britton 1930 p. 226; Hummelinck 1934 p. 152, 161; id. 1938 p. 37, tab. 7b.; Realino 1936 p. 109, 1 fig.; Werdermann 1931 p. 101.

„Kaka die poesjie, Kakie poesjie; Librá” (Cur., Ar.) „Juffrouw” (Bon.)

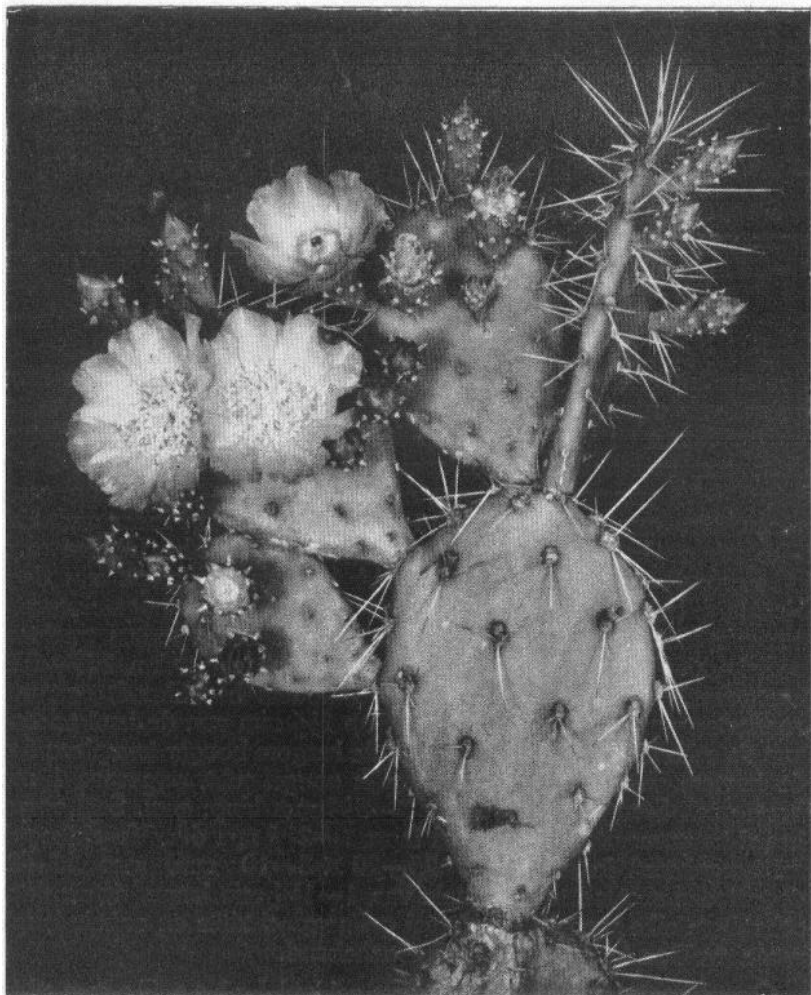
S t e n g e 1 meestal sterk vertakt, liggend of, kruipend, min'. of meer opstijgend, 20~70 cm lang, tot 6 cm hoog, bestaande uit 4-20 leden, Stengelleden eirond, langwerpig of omgekeerd eirond, 'op dwarsdoorsnede langwerpig- of elliptisch, dikvleezig, 3-8.5 cm lang, glad, meestal niet glimmend, lichtgroen tot donkergroen; zeer gemakkelijk loslatend. Areolen. rond of elliptisch, 1.5-3 mm in *doorsnede, eerst op zwak ontwikkelde verhevenheden, welke later geheel verdwijnen, 5-1 cm uit elkaar, doornig, met lange; witte, wollige haren en vele gele glochidiën, in de oksels van zeer kleine, deltavormige blaadjes, welke snel verwelken. Doorns eerst 2-4, later 4-14, priemvormig, recht, afstaand;- tot 2 (~3) cm lang, eerst geelachtig, later grijs of witachtig, soms met min of meer onduidelijke bruine banden en gewoonlijk met een donkerbruinen 'top. B l o e m 4.5-5 cm lang, 14 dekbladen langer dan 1 cm; dagbloeier. Dekbladen breed omgekeerd-driehoekig tot spatelvormig, met een klein spitsje, tot 25 X 15 mm, geel. Bloembodem trechtervormig, 6~7 mm. breed; 4-5 mm diep. Meeldraden 250-300, het geheele oppervlak van den bloembodem bedekkend, met uitzondering van het centrale deel tot op 1.05 mm van de aanhechting van de stijl, Helmdraden 3-6. mm., de langere hooger ingeplant dan de kortere. Helmknoppen beweeglijk aangehecht, ongeveer 1 mm lang; geel. Stempellobben 5~6, 3-3.5 mm lang; geel, Stijl omgekeerd knotsvormig, 10-11 mm lang, 1-2.5 mm dik. Vruchtbeginsel omgekeerd kegelvormig, 2.5-3.0 X 8-10 mm, met 12-20 doornloze areolen in de oksels van 1-1.5 mm lange, driehoekige schubben; elke areool draagt veel gelige glochidiën en enkele lange, witte, wollige haren. V r u c h t onbekend.

Opuntia curassauica bloeit uiterst zelden! J o h a n-C o m m e l i n (1697 p. 108) schreef reeds: „Die dese plante uyt Curacao mede-

gebracht hebben, seggen, datse aldaar hare bloemen, nog saaden noyt vernomen hebben, en datse vertrouwen, dat dit gewas nog bloem nog zaad komt voort te brengen.”

Een beschrijving van de bloem is eerst in 1936 gegeven.

Op Curaçao, Bonaire en Klein Bonaire komt *Opuntia curassavica* vrij veel voor, Op Aruba is zij gevonden op de Seroe Canashito, aan beiden zijden van het Spaansch Lagoen, op de Baranca Alto en de Isla, bij de Boca Grandi en bij Quadirikiri. Buiten deze eilanden is zij alléén gevonden op het Venezolaansche eiland Tortuga, Hoewel de plant op Aruba, Klein Bonaire en Tortuga uitsluitend op koraalkalken voorkomt is zij toch niet aan een deraelijken bodem

Afb. 2. Bloeiende *Opuntia Wentiana*, Curaçao.

gebonden daar ze op' Curaçao en Bonaire ook op heel andere gesteenten wordt aangetroffen.

Op de Bovenwindsche Eilanden komt een *Opuntia* voor, 0. repens Bello, welke nauwelijks van 0. curassavica verschilt.

OPLINTIA WENTIANA Br. et R.

? *Ficus indica*, s. *Opuntia Curassavica minor*, spinosissima, flore luteo. (teste Plukenet 1696)
Kiggelaer, 1690, Horti Beaumontiani Catalogus.

***Opuntia wentiana*.**

Plant erect, much branched, 1 to 2 meters high; joints obovate, to elliptic, rather thin, up to 25 cm. long, usually rounded at apex, pale green, slightly glaucous; terminal joints somewhat fragile; leaves small and subulate: spines on young joints usually 3, afterwards 4 or 5, when young pale yellow but soon white; flowers small, 6 to 7 cm. long including the ovary; petals pale yellow, 3 cm. long, obovate. acute: style cream-colored; fruit small, red.

(syn. 0. tunoides Br. et Sh.)

Britton et Rose, 1919, The Cactaceae I, p. 116.

Opuntia Wentiana Br. et R., Hummelinck 1938 p. 38, tab. 5b. - Amelunxen 1931 p. 13, fig. 9a; Backeberg et Knuth 1936 p. 130; Hummelinck 1933 p. 190; fig. 7; id. 1934 p., 152, 162, fig. 1, 3; Realino 1936 p. 110, 1 fig. - 0. *triachntha*, Suringar 1886a p. 382. - 0. *Schumannii* Web., Backeberg 1937 p. 30. - 0. tunoides Britton et Shafer ex Boldingh 1913 p. 300; Boldingh 1914 p. 81.

„Toena; Juffrouw” (Cur., Ar.) (Spaansche Juffer)

S ten g e 1 sterk vertakt, rechtop, (1~) 11/2-2(2.5) m hoog, bestaande uit talrijke (tot honderd) leden. Stengelleden omgekeerd eirond of ovaal, soms bijna cirkelrond of langwerpig, aan den top soms wat afgeknot, sterk afgeplat; dikvleezig, meestal stijf, (5-) 10-15 (-25) cm lang, glad, dof, bleek groen of zeegroen: de jongere leden laten gemakkelijk los. Areolen rond of elliptisch, 3~5 mm of meer in doorsnede, eerst op goed ontwikkelde verhevenheden welke later meestal verdwijnen, doornig, zonder lange haren, met talrijke, stijve, gele of geelgroene glochidiën en een zeer kort grijsachtig dons, in de oksels van zeer kleine, deltavormige blaadjes welke snel verwelken. Doorns eerst 2-3, later 4-7 (-20) of meer, priemvormig, recht, schuin naar onder gericht of afstaand, soms iets afgeplat, dikwijls iets getordeerd, hoogstens 1 mm dik, (1.5~) 2.5 -5 (-7) cm lang, eerst bleek-geel, later grijsachtig of witachtig, met donkergekleurden top, B l o e m 4-6 (-7) cm lang; dagbloeister. Binnenste dekbladen breed omgekeerd-eirond óf omgekeerd-driehoekig, met een scherp afgescheiden, kort spitsje, tot '30 X 25 mm; geel, later dikwijls iets oranjeachtig. Bloembodem trompetvormig, 9-15 mm breed, 6-8 mm diep. Meeldraden 250-300, het geheele oppervlak van den bloembodem bedekkend, met uitzondering van het centrale deel tot op 2 mm van de aanhechting van den stijl.

Helmraden 5-12 mm, de langere hooger ingeplant dan de kortere. Helmknoppen beweeglijk aangehecht, 1-15 mm lang. Stempellobben 5-9, 3.5-4.5 mm lang; gelig. Stijl omgekeerd-knotsvormig, (5~) 11-16 (-20) mm lang, 2-2.5 mm dik; aan den top, 3-5 mm boven de basis. Vruchtbeginsel omgekeerd-kegelvormig, (15~) 20-30 (-35) X (13-) 15-20 (-24) mm, met 15-30 doornlooze areolen in de oksels van 1-2 mm lange, driehoekige schubben; elke areool draagt veel gele glochidiën en korte, wolachtige haren. Vrucht min of meer peervormig, 2.5-4 X 1.5-2.5 cm, gewoonlijk rood; vruchtvleesch donker rood. Zaden ongeveer 4 X 3 X 2 mm, zwart,

Het verschil tusschen *Opuntia Wentiana* en de andere soorten van de groep der *tunae* Br. et R., is niet altijd even duidelijk; vóór 1919 is deze soort, volgens Britton en Rose, steeds met *Opuntia tuna* (L.) Mill. uit Jamaica verward. Zij is genoemd naar den in 1935 overleden Nederlandschen plantkundige Prof. Dr. F. A. F. C. Went.

Opuntia Wentiana komt voor op Curaçao, Aruba, Bonaire, de Venezolaansche eilanden, het vasteland van Venezuela en in Colombia. Het is de meest voorkomende cactus in deze streken en een zeer gehaat onkruid.

Zij wordt soms, nadat met de planten heeft geschroeid, als veevoeder gebruikt.

Afb. 3. *Opuntia elatior*, Curaçao.

OPUNTIA ELATIOR Mill.

! Ficus Indica major spinis nigricantibus, floribusque purpureis Curassavica. (teste Dillenius et Plukenet 1696).

Kiggelaer, 1690, Horti Beaumontiani Catalogus.

Tuna elatior, spinis validis nigricantibus.

Dillenius, 1732, Hortus Elthamensis, p. 395, tab. 294.

Opuntia (Elatior) articulis ovato-oblongis, spinis longissimis nigricantibus. Indian Fig with oblong oval joints, and very long black spines.

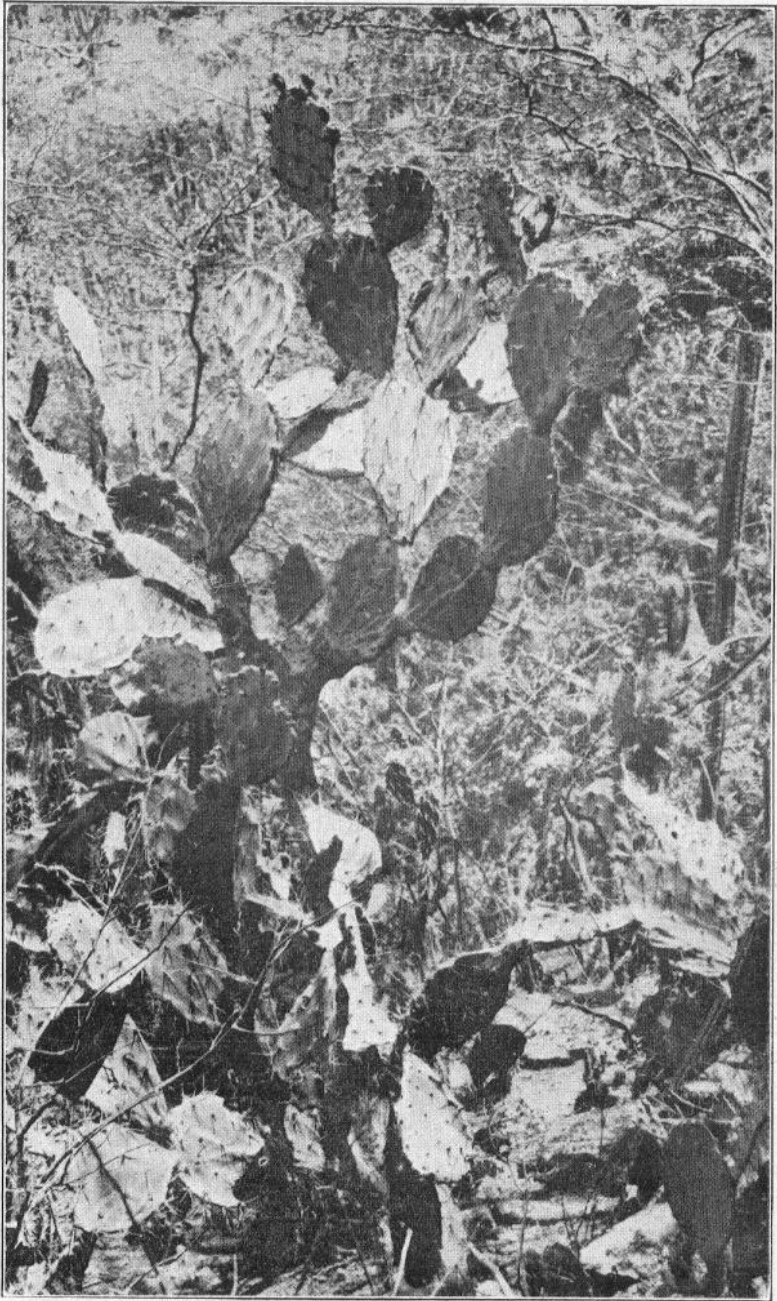
(lit. cit. Dillenius 1732)

Miller, 1768, Gardeners Dictionary ed. 8.

Opuntia elatior Mill., Britton et Rose 1919 p. 153, tab. -26, 2 (syn.!) – Amelunxen 1931 p.15, fig. 10; Backeberg et Knuth 1936 p. 139; Boldingh 1913 p. 300; id. 1914 p. 81; Hummelinck 1931 p. 51, fig. 6; id. 1934 p. 152, 162, fig. 4; id. 1938p.39; Realino 1936p.111, 2 fig.

„Toena spanjool; Sjangraan”.

S t e n g e l zeer sterk vertakt, rechtop, (1.5-)2-4 (-5) m hoog, bestaande uit talrijke (tot enkele honderden) leden, Stengel- leden ovaal of omgekeerd eirond, bij uitzondering langwerpig of bijna cirkelrond, zeer sterk afgeplat, vleezig, meestal buigzaam, (10-) 15-25 (-35) cm lang, glad, dikwijls glimmend, hard zee- groen of olijfgroen; niet gemakkelijk loslatend, Areolen rond of el- liptisch, 2~5 mm of meer in doorsnede, eerst-op sterk ontwikkelde verhevenheden welke later meestal nog duidelijk zichtbaar blijven, 2~4 cm uit elkaar, doornig, zonder lange haren, soms met stijve, donkergekleurde glochidiën en een zeer kort bruinachtig dons, in de oksels van kleine, kegelvormige, spitse, 3-5 mm lange, meestal rood aangelopen blaadjes welke snel verwelken. Doornen eerst 2-4, later 4-8 of meer, priemvormig, recht afstaand, dikwijls iets afgeplat, soms iets getordeerd, hoogstens 1~1.5 mm dik, (1.5-) 2-4 (-7) cm lang, eerst meestal geelachtig bruin, later grauw- of donker bruin, soms zwartachtig. B l o e m 5-6 (-7) cm lang; dagbloester. Binnenste dekbladen gewoonlijk breed omgekeerd- eirond, ook wel omgekeerd-'driehoekig, soms spits, meestal met een scherp afgescheiden, kort spitsje, tot 30 X 25 mm, oranje of don- ker geel, gestreept met rood, of zalmkleur. Bloembodem trompet- vormig, 12- 17 mm breed, 7- 10 mm diep., Meeldraden 200-300, het geheele oppervlak van den bloembodem bedekkend, met. uit- zondering van het centrale deel tot op 1.5-2 mm van de aanhech- tingtan den stijl. Helmdraden 9-23 mm, de langere over. het alge- meen hooger ingeplant dan de kortere, Helmknoppen beweeglijk aangehecht, 1.5-2 mm lang; wat roodachtig. Stempellobben 6-7, 4-5 mm lang; wat bruinachtig. Stijl omgekeerd-knotsvormig, 20~ 25 mm lang, 1.5-2.5 mm'dik'aan den top, 4-5 mm boven de basis, Vruchtbeginsel omgekeerd-kegelvormig, 23-33 X 19-23

Afb. 4. *Opuntia elatior* in een cactuswildernis, Curaçao.

mm, met 17-28 in den regel doornlooze areolen in de oksels van (2-) 3-5 (-6) mm lange, 'min of 'meer kegelvormige schubben, welke snel verwelken; elke areool 'draagt veel 'donker gekleurde glochidiën. V r u c h t min of meer bolvormig, 2.75-3.75 X 2-3.25 cm meestal rood: vrucht vleesch donker rood,. Zaden: ongeveer. 4.5 X 3.5 X 2.25 mm, zwart.

Het verschil tusschen *Opuntia elatior* Mill, en de andere soorten van de groep der elatiores. Br. et R. is niet altijd even duidelijk.

Opuntia elatior komt voor-op Curaçao, Aruba, Bonaire, de Venezolaansche eilanden, het vasteland van Venezuela, Colombia en in Panama. Zij is nergens erg algemeen maar wordt regelmatig hier en daar gevonden in kleine hoeveelheden of als alleenstaande planten.

De vrucht is goed eetbaar, maar de glochidiën moeten er eerst zorgvuldig worden afgeveegd.

(Wordt vervolgd.)

MAMILLÀRIA Haw.

door J. H. B. F'eldbrugge.

IV. H o g e r e e o n t w i k k e l i n g s v o r m e n .

Tot de hogere vormen, die wij nog even zullen bespreken worden gerekend, wat de Eumamillariae betreft, *Porfiria* Böd. en *Dolichothele* (K. Sch.) Br. & R.

Tot het eerste geslacht behoort het dwergje *Porfiria Schwarzii* Bödi, dat in de herfst bloeit en met omzichtigheid behandeld moet worden.

Tot het geslacht *Dolichothele* behoren meer bekende planten. De soorten *camptotricha* en *decipiens* hebben we in Reeks 111 al. vermeld. Resten nog;

Dol. longimamma Br. & R. — sterke plant, die op zonnige plaatsen goed en mooi bloeit — 's zomers veel water bij doorlatende grond — gevoelig voor roode spin. Er zijn verschillende goede variëteiten: nl. tuberiformis, gigantothele, Ludwigii, globosa. Deze laatste is m.i. een zelfstandige soort..

Dol. melaleuca-Böd.) beide soorten moeten behandeld worden als *Dol. sphaerica* Dietr.) *Dol. longimamma*, echter iets droger houden.

T o t d e Pseudomamillariae rekenen wij:

a. *Krauzia longiflora* Bckbg. — de tegenwoordig goed bekende Mam.-longiflora Br. & R. — 's winters droog, op lichte 'standplaats.

- b1. *Phellosperma tetrancistra* Br. & R. — dikke knolwortel, daarom zeer lastig — beter enten en in half schaduw op een luchtige plaats kweken.
- b2. (*M a m. Gülzowiana?*)
- c. *Bartschella Schumannii* Br. & R. — wortelecht vrij lastig — zaailingen moeilijk groot te krijgen - daarom enten,

Bartschella Schumannii Br. en R.

Foto Ritter.

- d. *Mamillopsis senilis* Web. - „Het zorgenkind” — Men heeft succes, indien men deze plant kweekt in zeer stevige grond (baksteengruis) en ze 's winters droog laat staan op een zeer koele luchtige standplaats.

En ten slotte de *Cochemieae*. Deze serie bevat slechts één geslacht n.l. *Cochemiea* (K. Brand.) Walt. Hiertoe behooren:

Cochemia P o n d i i Walt.

Cochemia Halei Walt.

Cochemia setispina Walt.

Cochemia Poselgeri Br. & R.

De beide laatste zijn het beste bekend – men kweekt ze geënt – de bloemen verschijnen pas- bij grotere exemplaren op-lichte en zon- nige standplaats.

Er blijven over de gehele linie der Mamillariae nog vele kwesties op te lossen. Vooral het voorkomen van zo vele variëteiten bij sommige soorten verlangt naar een oplossing. De variatie-breedte wordt wel eens erg ruim genomen. Wellicht is er later gelegenheid, naar aanleiding van en ten verfolge op deze schematische verhandeling, verschillende interessante Mamillaria's nog eens nader te bespreken.

GROND EN BEMESTING VOOR MAMILLARIA'S

door J. H. B. Feldbrugge.

In het eerste artikel van deze serie over Mamillaria's werd terloops medegedeeld, dat de planten van dit geslacht over 't algemeen vrij zware grond nodig hebben.

Verder vindt men in de daarop volgende artikelen hier en daar nog opmerkingen over deze kwestie, doch volledigheidshalve willen wij dit onderdeel nog even in zijn geheel behandelen.-

Wat de grondsoort betreft dóet men goed vān een zogenaamde „basis-grond” uit te gaan. Hiervoor is geschikt kleigrond (rivier- of zeeklei en löss (Limburgs klei, Brussels aarde); vermengd met zeer veel oude koemest, wel tot de helft toe. Hoe ouder dit mengsel is; hoe beter. Het verdient aanbeveling hierbij nog een flinke hoeveelheid Thomasslakkenmeel te voegen. Mēn wake ervoor, dat de basisgrond te fijnkorrelig, zij; brokkelige klei is de beste, Door toevoeging van scherp zand, (rivierzand), bladgrond en een weinig oude kalk (overdrijf dit 'laatste niet!) kan men naar behoefte van de op te potten planten de grond min of meer zanderig en lichter maken.

De gewone Mamillaria-aarde kan als volgt worden samenge- steld:

1/3 t o t 1/2 basisgrond,

. 1/3 bladgrond (gezeefd).

1/3 tot 1/6 zand en een weinig kalk.

Voor de moeilijke soorten, vooral. die met vlezige wortels 'voegen bij de gewone grond nog één flinke hoeveelheid fijn baksteengruis en kleine stukjes gruis. Daardoor wordt de aarde wel veel magerder, maar dit is bij deze soorten eerder een voor- dan een naddeel.

Is voor. de cultuur van een bepaalde soort aangegeven „zээр doorlatende grond”, dan voegen men bij de gewone Mamillaria-aarde een flinke dosis niet te fijne, doorgewinterde (althans geen verse) koolas.

Men behoeft dit alles niet met 'n weegschaaltje af te wegen; 't volgen van de grote lijn is al de weg naar 't succes.

Wat de bemesting betreft, deze is voor Mamillaria's zeer op z'n plaats, omdat deze planten er niet van houden vaak verpot te worden. Ze blijven dus lang in dezelfde grond 'staan, mits deze niet verzuurd is of andere gebreken (-bijv. wortelluis) optreden, 't Spreekt dus vanzelf, dat geregelde aanvoer van voedingsstoffen bij deze beperkte "levensruimte" noodzakelijk is. Men kan dit geschikt doen dooi 't 'gebruik van de bekende oplosbare samengestelde meststoffen, zoals Asef of. Pokon, volgens gebruiksaanwijzing, met dit verschil, dat men tusschen twee opeenvolgende toedieningen dier producten telkens een andere inlast, n.l. een bemesting met patentkali en superfosfaat of ultrafosfaat. Voor dit doel lost men in +/- 12 L. water op 7 gram patentkali en 7 gram superfosfaat of 5 gram ultrafasfaat ('t bezinksel hindert niets).

Men moet bij een goede Mamillaria-cultuur erg oppassen voor een te veel aan stikstof., Gesteld; dat men ongeveer half Augustus de laatste mest toedient, dan verdient het aanbeveling deze gift te doen bestaan, uit de kali-fosfaat bemesting.

Het behoeft geen betoog, dat bij geënte Mamillaria's de grond zich moet aanpassen aan de behoeften van de onderstam. De bemesting kan men echter geheel richten op de behoeften van het entstuk.

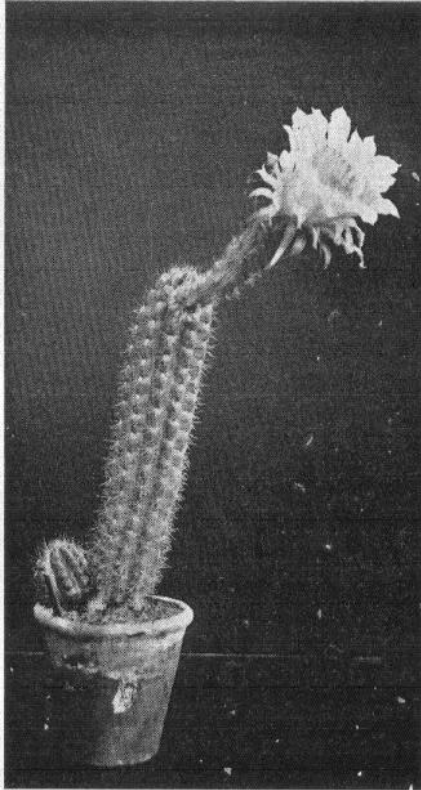
TRICHOCEREUS LAMPROCHLORUS (Lem.) Br. & R.

(lamprochlorus = glanzend groen),

De entstam behoort tot het meest waardevolle gereedschap van den cactusliefhebber. Deze heeft hem even hard nodig als b.v. zijn gieter. Steeds weer stelt hij zijn lichaam in dienst van onze liefhebberij. Het behoud van zijn bovenlichaam is zijn eenige eisch en hij

zal ons dan weer met evenveel vreugde dienen als tevoren. Zoo zou ongeveer de beschrijving kunnen aanvangen van de levensgeschiedenis van een entstam.

Inderdaad wordt den goeden entstam maar zelden de gelegenheid gegeven zijn eigen leven te leven en valt hij reeds op jeugdigen leeftijd den ent-enthousiast ten prooi. Slechts een enkele maal treft men in de verzamelingen een volwassen exemplaar aan

Trichocereus lamprochlorus (Lem.) Br. en R.

Foto Coudes.

van *C. Jusbertii*, *C. spachianus* e.d. Dat men van *C. peruvianus* en *C. Schickendantzii* wel eens meer groote exemplaren aantreft, zal voor de eerstgenoemde wel zijn toe te schrijven aan het feit, dat de bruikbaarheid van deze plant als entstam niet op de volle waarde wordt geschat en voor de laatstgenoemde, omdat zij haar onbruikbaarheid voor de meeste gevallen wel zoo ongeveer heeft bewezen.

Dat het zeker de moeite waard is ook eens een goed bruikbaren entstam voort te kweken, bewijst ons bijgaande foto. De meeste Trichocereën, waaronder verscheidene soorten zijn, geschikt om op te enten, kunnen reeds op vrij' jeugdigenleeftijd bloeien en de fraaie witte bloemen, die in den avond opengaan, zijn meestal geweldig groot. Een volwassen exemplaar van *Trichocereus lamprochlorus* is een sieraad voor de verzameling. Zij spruit gemakkelijk, aan den voet, en kan tot 2 m hoog worden met 7-8 cm dikke, glanzend groene stammen. De gele randdoorns, 11-14 in getal, zijn 8-10 mm lang: de 4, eveneens gele, middendoorns zijn tot 2 cm lang. Onder de areolen bevindt zich een V-vormige inkerving, een algemeen verschijnsel bij de Trichocereën. De lange bloembuis is beschud en behaard! De trechtvormige bloem is bij volwassen planten 4-24 cm lang -en verschijnt nabij den top uit de areolen, welke het vorige jaar zijn ontstaan. Zij is van buiten roodachtig en van binnen wit, De vindplaats is Noord-Argentinië.

Doordat zij reeds als jonge plant een vrij dikken stam vormt is zij zeer geschikt voor planten met een groot entvlak. Een groot nadeel is, dat zij zeer zacht is, zoodat men moeilijk een regelmatig vlak krijgt bij het doorsnijden. Dit nadeel stempelt haar tot een entstam van de tweede klasse van geschiktheid. Hoewel dit niet altijd succes heeft, is dit euvel eenigszins te verhelpen door de stammen reeds eenige weken van tevoren door te snijden en dan de plant tot sterken groei aan te zetten, zoodat het bovenvlak eenigszins bol komt te staan, waarvan men dan vóór het enten een dun laagje afsnijdt.

De hierbij afgebeelde plant is afkomstig uit de verzameling van Mevrouw M. van der K o l k te Middelburg, Gekocht, als een stekje van enkele centimeters, kweekte zij het plantje eerst onder plat glas en later dicht tegen den zijwand op de westzijde van een zonnig kasje. Na drie jaar bloeide de plant voor het eerst, zij had toen een lengte bereikt van ongeveer 15 cm.

M. W. B. VAN OOSTEN.

HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie, die op deze rubriek betrekking heeft, zenden aan J. J. E. van den Thoorn, Amalia van Solmsstraat 80, Den Haag.

MAMILLARIA OF MAMMILLARIA ?

Naar aanleiding van de mooie serie Mammillaria-artikelen door

den Heer F e l d b r u g g e zullen vele leden hun Mammillaria-lectuur er eens op nageslagen hebben om zich nog beter. op de hoogte van het onderwerp te stellen. Zij zullen dan gezien hebben, dat zoowel Mamillaria met één m als Mammillaria met twee m's geschreven wordt. Wij vinden bij B r i t t o n en R o s e : Neomammillaria; bij B e r g e r : Mamillaria; bij B o e d e k e r : Mamillaria en bij B a c k e b e r g : Mamillaria en stellen daarbij de vraag: „Wat is de juiste schrijfwijze?”

De naam is afgeleid van het Latijnsche woord mamilla, dat tepel beteekent en een verkleinwoord is van mamma, dat oorspronkelijk in het Latijn borst beteekent, doch later in allerlei talen als moeder voorkomt. We zien dus, dat reeds in het Latijn het woord mamma met twee m's en het woord mamilla met één m gespeld werd en we weten, dat in onze taal dezelfde onstandvastigheid bij hetzelfde woord bestaat, Vroeger zeiden kinderen, als ze hun moeder niet met het goede Hollandsche „moeder” aanspraken, mama en bij afkorting ma: tegenwoordig is algemeen mamma met de afkorting mam in zwang.

Wij willen het hier niet hebben over de veranderlijkheid van de taal, wij willen trachten vast te stellen, wat volgens de algemeen geldende regels in de botanie de juiste spelling is. De prioriteit is in de plant- en dierkunde bij de naamgeving een vaststaande wet, De aanhangers van de schrijfwijze Mamillaria zijn de meening toegedaan, dat het geslacht zijn naam kreeg naar aanleiding van de tepels (mamillae), waarin de ribben zijn opgelost, doch dit is in strijd met de nomenclatuurregels. De oorspronkelijke naam werd aan het geslacht gegeven door H a w o r t h met de spelling Mammillaria met twee m's, gepubliceerd in 1812 in Synopsis pag. 1.77, zoodat deze schrijfwijze als de juiste moet worden beschouwd.

H a w o r t h had het woord als plantennaam niet uitgevonden, L i n n a e u s beschreef in 1753 een Cactus mammilaris (Mam. simplex). Op zijn beurt had L i n n a e u s den naam aangetroffen bij L e o n a r d P l u k e n e t; arts en botanist te Londen, belast door Koningin Maria, gemalin van Willem 111, met het toezicht op de tuinen van Hampton Court en die in een van zijn botanische geschriften een bolcactus als Melocactus mammilaris glabra beschreven heeft in 1696,

WAARNEMINGEN VAN VORSTBESCHADIGING
BIJ HAWORTHIA'S.

Gedurende den afgeloopen strengen winter zijn vrijwel al mijn Haworthia's en Apicrä's verloren gegaan. Slechts èen paar planten, die geheel willekeurig tusschen de andere stonden, bleven behouden en' staan op het oogenblik even fleurig als voorheen. Ik vermeld dit opzettelijk, omdat ik lang bevreesd was, dat ook deze later nog zouden bezwijken. Maar nu de planten fleurig en frisch blijven, mag daaruit zeker de gevolgtrekking worden gemaakt, dat deze van nature meer weerstandsvermogen tegen vorst hebben dan de andere.

Geheel bevroren zijn alle Haworthia's uit de Margaritiferae-groep. Uit de Coarctatae-groep bleven beide exemplaren van *H. Reinwardtii*, een oude en een jonge plant, behouden. Uit de Venosae-groep bleef een vijftal planten van *H. tessellata*, *H. tessellata parva* en *H. dentata* volkomen ongedeerd. Volgens mijn waarneming zijn dit wel de sterkste van alle Haworthia's,

Ook de meeste vertegenwoordigers van de groep Laetevirentes, o.a. *H. altilinea*, *H. laetevirens* en *H. denficulata* zijn vrij goed gebleven en hebben zich weer behoorlijk hersteld.

Uit de Trifariae-groep had ik een paar planten van *H. viscosa*, deze bleven goed, alsmede *H. tortuosa* uit de Tortuosae-groep.

Wat ik niet had kunnen denken, *H. variegata*, *H. nigra*, *H. truncata* en *H. Maughanii* bleven onbeschadigd: wat laatstgenoemde betreft, hiervan had ik twee exemplaren, die een week lang geheel stijf bevroren en met ijskristalletjes bezet hebben gestaan. Uiterst langzaam ontdooid, hebben zij de krachtproef goed doorstaan.

Van de Apicra's zijn alleen *A. foliosa* en *A. pentagona* var. *torulosa* behouden gebleven.

G. D. DUURSMA.

INHOUD: Over *Opuntia curassavica*, *O. wentiana*, *O. elatior* en *mammillaria simplex*. — *Mamillaria* Haw. — Grond en bemesting voor *Mamillaria*'s. — *Trichocereus lamprochlorus* — Het Leekenhoekje. — Waarnemingen van vorstbij Haworthia's.

22e Jaargang

DECEMBER 1940

No 12

<p>Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan G. D. DUURSMa, Achter de Hoven 114 bis. LEEWARDEN.</p>	<p>Redactie: G. D. DUURSMa.</p> <hr/> <p>Girorekening No. 133560 · UTRECHT</p>	<p>Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. J. J. E. v.d. THOORN, Amala van Solmsstraat 80. DEN HAAG.</p>
<p>Bestuur: A. P. H. BUINING, Voorziter. Hohorst. Hamersveld; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Secretaresse. den Haag; CHR. F. W. SLIJPER, Penningmeester, Utrecht. Homeruslaan 52; G. D. DUURSMa, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.</p>		

OVER OPUNTIA CURASSAVICA, O, WENTIANA,
O. ELATIOR EN MAMMILLARIA SIMPLEX

door

Dr. P. Wapenaar Hummelinck.

11.

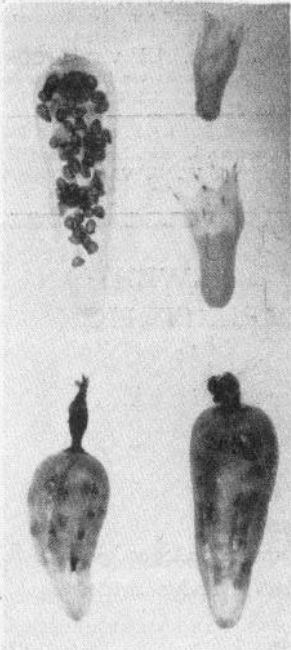
MAMMILLARIA SIMPLEX Haw.

- 1 Ficoïdes occidentale spinosum minus absque tomento.
Hermann, 1687, Horti Acad. Lugduno-batavi Catalogus, p. 670.
- Echinomelocactus minor lactescens absque tomento cylindris strictioribus.
(teste Hermann 1698)
Hermann, 1689, Paradisi Batavi Prodromus.
- Ficoïdes, vel Ficus americana, sphaerica, tuberculata, lactescens, flore albe,
fructu rubro pyramidali. (teste Boerhaave 1720)
Kiggelaer, 1690, Horti Beaumontiani Catalogus.
- Ficoïdes, s. Melocactus mamillaris glabra, sulcis carens, fructum suum undique
fundens. (lit. cit. Hermann 1689)
Plukenet, 1691, Phytographia 1, tab. 29 fig. 1.
- Ficoïdes, s. Melocactus mamillaris. . . Plukenet 1691.
Plukenet, 1696, "Almagestum botanicum, p. 148.
- Ficoïdes vel ficus americana sphaerica, tuberculata, lactescens, flore albo, fructu
rubro pyramidali. (lit. Kiggelaer 1690) (descriptio)
Commelin, Johan, 1697, Horti medici Amstelod. rariorum Plantarum.
p. 105, tab. 55.
- Echinomelocactus minor lactescens tuberculis seu mamillis majoribus.
(lit. cit. Hermann 1689, Plukenet 1691)
Hermann, 1698, Paradisus Batavus, p. 136, tab. p. 136.
id. 1705, id. id. id. id.

Melocactus; Americana; minor. (lit. cit. Hermann 1698, 1689, Kiggelaer 1690; . ..) Boerhaave, 1720, Index alter Plantarum II. p. 83.

Cactus subrotundus, tectus tuberculis ovatis barbatis. (lit. cit. Boerhaave 1720, Hermann 1698, Plukenet 1691, Commelin 1697, . ..) — Crescit in rupibus Americae, Curassaviae, aliarumque.

Linné, 1737, Hortus Cliffortianus, p. 181.

Afb. 5. Bloemen en vruchten van *Mammillaria simplex*, Curaçao; bovenste vrucht doorgesneden (vergroot; geconserveerd).

Cactus subrotundus; . . . Linné 1737. (lit. cit. Boerhaave 1720, Hermann 1689) van Royen, 1740, Florae Leydensis Prodomus, p. 279.

Cactus subrotundus; . . . Linné 1737.

Wachendorff, 1747, Horti Ultraiectini Index, p. 65.

Cactus subrotundus . . . Linné 1737. (lit. van Royen 1740; lit. cit. Hermann 1698, Plukenet 1691, Commelin 1697). — Habitat in rupibus Curassaviae Americae calidioris.

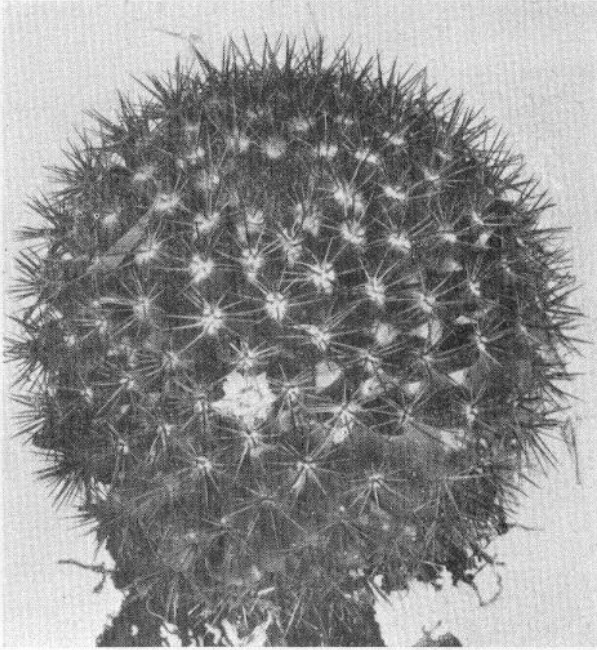
Linné, 1748, Hortus Upsaliensis, p. 119.

Cactus mammillaris

Cactus subrotundus tectus tuberculis ovatis barbatis. Linné 1737. (lit. Linné 1748, van Royen 1740; lit. cit. Hermann 1698, Plukenet 1691, Commelin 1697). — Habitat in Americae calidioris rupibus.

Linné, 1753, Species Plantarum, p. 466.

Mammillaria simplex Haworth, 1812, Synopsis Plantarum Succulentarum, p. 178. ((*Mammillaria* Haw. nomen conservandum est))

Afb. 6. Bloeiende *Mammillaria simplex*, Curaçao.

Mammillaria simplex Haw., Hummelinck 1938 p. 53 tab. 12b. — Amelunxen 1931 p. 19, fig. 14; Backeberg 1932 p. 58; id. 1934; Berger 1929 p. 315; Boldingh 1913 p. 298; id. 1914 p. 80; Werdermann 1931 p. 99. — *Mamiliaria mammillaris* (L.) Karst., Backeberg 1937 p. 30; Backeberg et Knuth 1936 p. 397. — *Neomammillaria mammillaris* (L.) Britton et Rose 1923 p. 70 fig. 64. — Britton 1930 p. 230; Hummelinck 1934 p. 152, 164, fig. 6; Realino 1936 p. 117, 1 fig.

L i c h a a m bolvormig of kort cilindervormig, 4~7 X 5~7.25 cm. soms zoden vormend. Tepels 7-12 mm lang, kegelvormig; groen; de oksels met meerdere wollige haren, dik wollig in de buurt van de bloemdragende delen. Areolen rond, ongeveer 2 mm in doorsnede, (1/3-) 1/2 (-3/4) cm van elkaar, doornig, bedekt met een bruinachtig fluweelig dons, de jongere met enkele wollige haren. Doornen 13-21, niet altijd te verdeelen in midden- en randdoornen, naaldvormig, rond; roodachtig bruin, dikwijls met een donkerder top. Middendoornen 3-5, meestal 7-8 mm lang, aan de basis 1/3-1/2 mm dik, Randdoornen 10-16, verspreid afstaand, 5-8 mm lang, 1/4-1/3 mm dik. B l o e m 8-11 mm lang; dagbloeier. Dekbladen ongeveer 20, ellipsvormig, met een stevig, uitgetrokken spitsje; roomkleurig, spitsje donkerbruin. Meeldraden (40-) 45 (-50), ingeplant op de benedenhelft van de bloembuis, met korte, rechtopstaande helmknoppen. Stijl cilindrisch, met 5

Afb. 7. *Mammillaria simplex* op de koraalkalk van de Seroe Cabajé, Curaçao.

gele stempellobben. Vruchtbeginsel cilindervormig, ongeveer even lang als breed; bloemdek niet afvallend. Vrucht omgekeerd kegelvormig, $10-20 \times 6-8$ mm, glanzend; rood; vruchtvleesch witachtig. Zaden ongeveer $1\frac{1}{4} \times \frac{3}{4} \times \frac{1}{2}$ mm, ruw; bruin.

Mammillaria simplex is, zoover mij bekend, in Curaçao alléén aangetroffen bij den Seroe Cabajé, Porto Marie. Van Aruba en

Bonaire zijn geen vindplaatsbekend. Verder is zij gevonden op het Venezolaansche eiland Margarita op het eiland Patos bij Trinidad en op het vasteland van Venezuela.

Comme l'in heeft reeds -in 1697 van deze „Ronde, gebuchelde, americaansche melk-gevende vyge, met witte bloemen, en roode pyramid-wyse vruchten”, welke hem was „overgestuurd uyt Curasauw, en andere omliggende eylanden” een uitgebreide beschrijving gegeven.

„De bloemen, met een sachte donszigheid digt beset zijnde, en komen niet uyt het opperste van de 'plante, maar uyt den omgang' des gewas, tusschen de bultige gedoornde heuveltjens, so dat men se sonder quetsinge niet en kan plukken.

Het zijn een-bladerige bloemen, (welkers snippelingen schubswijze op den anderen leggen, deselve sijn breetachtig aan haar grond, en eyndigen in een dun swart-purpur-verwig doorntje) dewelke somtyds twe aan: een gevoegd werden, de natuur weeldrig zijnde, gelijk sulks de geannecteerde' figure verbeeld: dese bloemen sijn van buyten uyt den witte groen, van binnen blinkend en wit.

De voedende bloem-stijl, dewelke aan het eynde in veele deelen gesneden is, verbeeld een kleen sterretje, van couleur uyt den geele purpur-verwig.

De bloem-draatjens sijn seer véele, kort, wit, **en** met geele hoofjtjens versien.”

MELOCACTLIS Link et Otto.

Melocactus Link et Otto: Suringar 1889; id. 1896. — Suringar 1886 p. 364; id. 1886a; id. 1889; id. 1892; id. 1896; id. 1897; Suringar et Valckenier Suringar- 1897; Valckenier Suringar 1901; id. 1902; id. 1903; id. 1903a; id. 1905; id. 1910. — Amelunxen 1931; Backeberg 1931; id. 1931a; id. 1934; Backeberg et Knuth 1936; Berger 1929; Boldingh 1913; id. 1914; Hummelinck 1931; id. 1933; id. 1934; id. 1938; Realino 1936; Valckenier Suringar 1931.

Cactus Linné 1753; Britton et Rose 1922. (*Cactus* L. nom. rejic.)

„Meloon die seeroe; Kabees indiaan” (Cur., Ar.) „Boesjje” (Bon.)

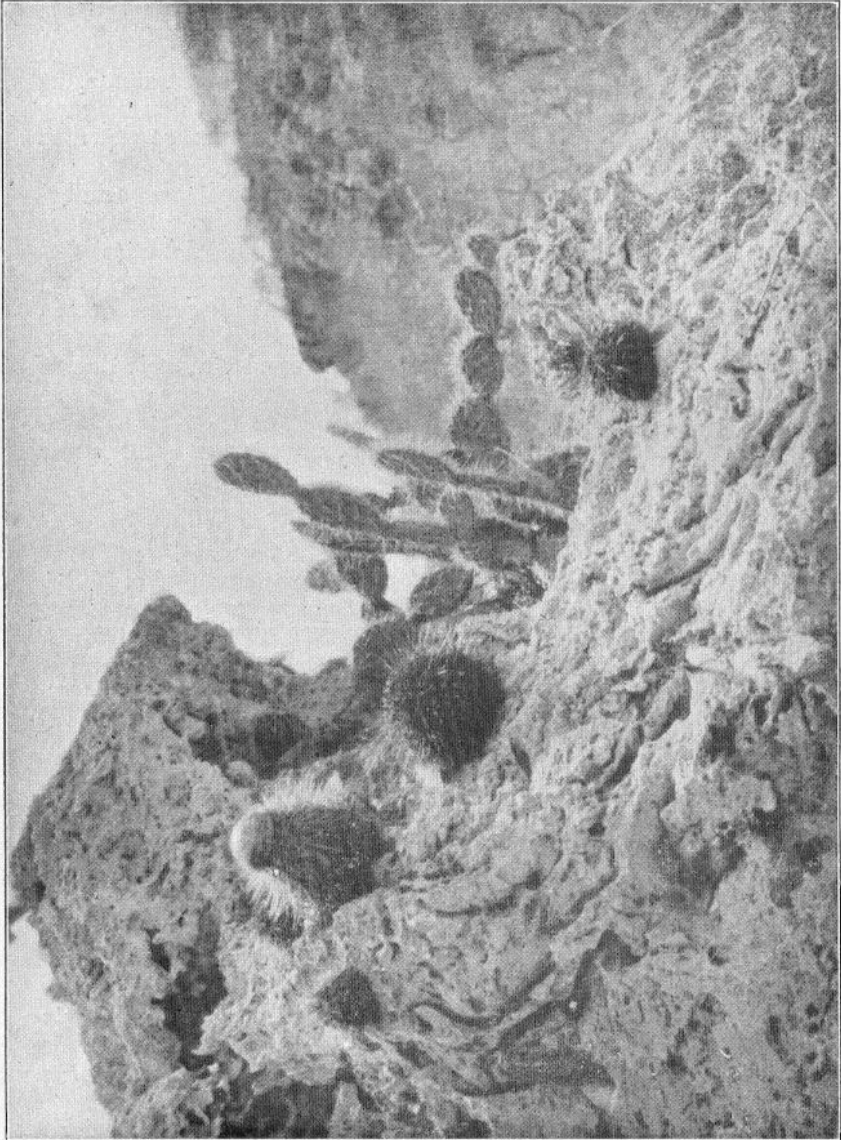
Melocactus is zeker hêt meest beroemde plantengeslacht van onze eilanden, klassiek geworden door de uitvoerige studiën van Suringar en Valckenier Sur'ingar. In een reeks van publicaties hebben deze geleerden van dit gebied, naast 7 oudere-, niet minder dan 76 nieuwe species beschreven. Van deze 83 soorten werden er 53 op Aruba, 30 op Curaçao en 4 op Bonaire gevonden. 'De omstandigheid, dat deze onderzoekers het soortsbegrip enger begrepsden dan gebruikelijk was, is er vermoedelijk mede oorzaak van geweest 'dat hun werk niet die algemeene erkenning heeft gevonden welke- het toch ongetwijfeld verdiende,

Schumann erkende hun 'nieuwe soorten niet, en zoo doen ook Britton en Rose. De laatsten noemen in 1922 19 species

van *Melocactus*, welke echter door dezelfde kenmerken worden onderscheiden als door de Suringar's voor de omgrenzing van hun soorten werden gebruikt.

Een zekere determinatie van de op Curaçao, Aruba en Bonaire voorkomende melocactussen is thans in veel gevallen niet mogelijk. Britton en Rose en ook Berger noemen ze alle *Melocac-*

Afb. 8. *Opuntia Wentiana* en *Melocactus (M. pyramidalis)* op een blok koraalkalk, Curaçao.

tus macracanthus, een wel zeer onbevredigende voorstelling van een zeer ingewikkelde stand van zaken.

Melocactussen worden op Curaçao, Aruba, Bonaire en Klein Bonaire, evenals op de meeste andere West-Indische Eilanden en het aangrenzende vasteland, algemeen aangetroffen, Bijzonder talrijk zijn zij soms langs de steilranden van de kalksteenterrassen en op de lage koraalkalken aan de kust.

L i t e r a t u u r waarnaar werd verwezen:

Britton en Rose 1919, The Cactaceae I, Carn. Inst. Washington Publ. 248; 1922, The Cactaceae III, 23, 19 The Cactaceae IV, id. - Hummel in Clark 1938, Notes on the Cactaceae of Curaçao; Aruba, Bonaire and North Venezuela, Recueil Trav. Botan. Neerl. 35, p. 29.
Amelunxen 1931; De Cactusflora van Curaçao. - Backeberg 1931, Monatschr. D. Kakt. Ges. 3, p. 64; 1931a, Neue Kakteen 1934, Blätt. Kakteenforsch. 12; 1937, Kakteen u. a. Sukk. p. 30. - Backeberg en Knuth 1936, Kaktus-ABC. - Berger 1929, Kakteen. - Baldingh 1913, Flora Nederl. West-Indische Eilanden: 1914, Flora of Curacao, Aruba and Bonaire. - Britton 1930, Journ. Cact. Succ. Soc. America I, p. 226. - Hummel in Clark 1931, Succulenta 13, p. 41; 1933, Succulenta 15, pl 183; 1934, Succulenta 16, p. 145, 161; 1936, Succulenta 18, p. 81. - Realino 1936, Plantkunde van Curaçao. - Suringar 1886, Tijdschr. Ned. Aardr. Gen. (2) 3 Versl. Med. p. 355; 1886a, Verh. Kon. Akad. Wet. Amsterdam, Versl. Meded. Afd. Natuurk. (3) 2; 1889, id. 6; 1892, id. 9; 1896, id.' (Sect. 2) 5; 1897; id. 6. - Suringar en Valckenier Suringar 1897, Illustrations du genre Melocactus 1. - Valckenier Suringar 1901, Verh. Kon. Ak. Wet. Amsterdam (2) 8; 1; 1902, Ber. deuts. Bot. Ges. 20, p. 522; 1903, Ned. Kruidk. Arch. (3) 2, p. 1047; 1903a, Illustrations du genre Melocactus 2; 1905, id. 3; 1910, Verh. Kon. Ak. Wet. Amsterdam (2) 16.3; 1931, Handl. 4e Nat. hist. Tentoonst. Ned. Nat. hist. Ver., p. 134. - Werdeman 1931, Backeberg, Neue Kakteen, p. 62.

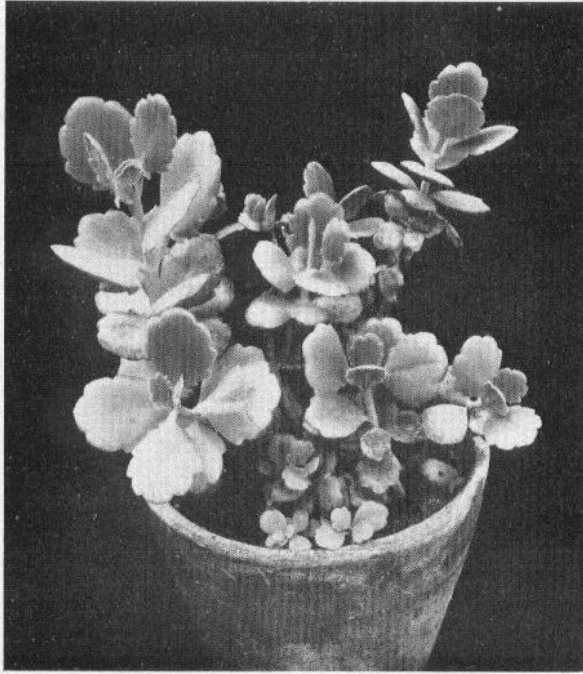
Zomer 1938.

BRYOPHYLLUM CALYCÏNUM Salisb.

Een der meest bekende Succulenten, welke dan ook in bijna geen enkele jonge verzameling ontbreekt, is *Bryophyllum calycinum* Salisb., in den volksmond, zeer passend „kiemblad'l genoemd. Belangwekkend is deze, van het eiland Mauritius en de Molukken afkomstige, *Crassula* in meer dan één opzicht.'

Duitschlands bekendste dichter, de, groote natuurvriend, Johann Wolfgang von Goethe, kweekte- in zijn laatste levensjaren met voorliefde Bryophyllums in zijn woonkamer en gaarne stond hij aan belangstellenden, vrienden en kennissen, daarvan een stekje af, Marianne von Willemer behoorde

tot zijn gunstelingen; zij heeft meermalen een stekje van hem ontvangen, Bij gelegenheid, dat hij deze dame weer eenige Bryophyllumbladeren toezond, voegde hij er de volgende dichtregels bij:

Bryophyllum calycinum Salisb.

Foto de Laet.

„Was erst gekeimt in Sachsen,
sol am Maine freudig wachsen;
Flach auf guten Grund gelegt,
merken wie es Wurzel schlägt.

Dann der Pflänzlein frische Menge
steigt in lustigem Gedränge.
Mäszig warm und mäszig feugt,
ist was ihnen heilsam däucht:
Wenn du's gut mit ihnen meinst,
blühen sie dir wohl dereinst.”

Zoo heeft deze bescheiden plant door G o e t h e's toedoen een bijzonderen adeldom verkregen. En zij verdient ook, dat men haar de eere doet toekomen, welke zij waard is. Voornamelijk wegens

haar opmerkelijke van voortplanting. Als. een blad. van de plant wordt afgebroken en men legt dit met de vlakke zijde op vochtige aarde, dan komen spoedig uit elk nerfeinde langs den bladrand een paar kiemblaadjes te voorschijn, welke tot een bebladerd stengelje en tot een nieuw plantje uitgroeien: -Vandaar, dat de volksnaam, kiemblad" zoo juist gekozen en veelzeggend is. Op een zonnige standplaats en matig vochtig gehouden., verschijnen 's winters de tot eidelingsche trossen vereenigde, kleine, roodachtig-groene bloemen. Even bekend. en even interessant is de veel op bovengenoemde soort lijkende en van Madagascar afkomstige **Br. crenatum** Back.

Nog verdient opgemerkt te worden., dat de Chineezzen de bladeren gebruiken om op brandwonden te leggen, evenals dit bij ons wel met de bladeren van het Huislook gedaan wordt.

G. D . DUURSMA,

KAN DE KIEMKRACHT VAN SUCCULENTEN- ZADEN DOOR BEVRIEZING, LIJDEN ?

d o o r

Dr. H. W. d e B o e r .

Toen ik den vorigen winter zaad van enkele Lithops- en andere Mesembryanthemum-soorten van een mede-lid van onze Vereeniging te verwachten had, schreef deze mij, dat hij de zaden niet zou verzenden, zoolang de strenge vorst aanhield.

Toen het wekenlang des nachts meer dan 10 C. vroom, een enkele keer zelfs tot - 20' C, (op het vliegveld te Eelde, dat ongeveer 4 K.M. van mijn woonplaats verwijderd is, werd zelfs een temperatuur van - 24' C. geregistreerd) en ook overdag de temperatuur veelal niet boven - 8' C. kwam,- stelde ik mijzelf de vraag, of inderdaad zaden van succulenten zouden bevroren en een grooter of kleiner deel van hun kiemvermogen zouden verliezen, indien zij in een dergelijken strengen winter zouden worden verzonden en dus afwisselend aan hooge en lage temperaturen zouden worden blootgesteld: immers in de postkantoren kan de temperatuur +/-15' C. en hooger zijn, terwijl onmiddellijk daarop in een postwagen of ander vervoermateriaal de temperatuur ver beneden nul, misschien des ochtends vroeg of 's avonds laat wel - 15', C. zou kunnen zijn.

Indien de zaden zouden bevroren en schade lijden, zou men zeer voorzichtig met de verzending moeten zijn in een strengen

winter; indien echter de zaden geen schade zouden lijden, zou men ongeacht den strengen winter kunnen verzenden, hetgeen, indien **men** vroeg wil zaaien, een groot voordeel zou beteekenen.

Het was mij reeds bekend, dat de firma **F r i e d r i c h A d o l f H. a a g e J u n.**, Cactuskweeker te Erfurt in haar prijscourant vermeldt: „Samen leiden nicht durch Frost und können auch bei starker Kälte verschickt werden”. Te verwachten is, dat deze firma, die eene wereld-reputatie heeft dit niet in hare prijscouranten zou vermelden, indien. zulks niet juist zou zijn.

In de literatuur, welke te mijner beschikking stond, waren geen speciale proefnemingen in deze richting met zaden van cactussen en andere succulenten vermeld. Wel vindt men. in de literatuur vermeldingen van proeven, welke genomen zijn met zaden van andere planten.

Door **B ĩ o w n e n E s c o m b e** 1) werden zaden en sporen 5 dagen lang afgekoeld tot - 183 tot - 192' C. en er werd geen schade aan de kiemkracht geconstateerd,

T h i s e l t o n - D y e r 2) nam proeven tot - 250' C.; lucht-droge zaden, schimmelsporen en bacteriën werden hierdoor niet beschadigd; deze proeven duurden korter.

C. d e C a n d o l l e 3) heeft zaden gedurende 118 dagen blootgesteld aan een temperatuur tusschen - 37' C. en - 57' C,

De zaden van *Lobelia erinus* bleken daardoor hun kiemkracht te hebben verloren: de zaden van *Avena*, *Triticum* e.a. hadden echter niet geleden.

Nu zou het nog mogelijk kunnen zijn, dat zaden van succulenten, welke gedeeltelijk groeien in landen, waar geen lage temperaturen voorkomen, de temperatuur hoogstens gedurende een klein deel van het jaar des nachts het nulpunt nadert, gevoeliger zijn voor zeer lage temperaturen.

Het leek mij dus gewenscht, eenige proeven met zaden van succulenten te nemen; de secretaresse van onze Vereeniging stelde daarvoor welwillend een flink aantal zaden van een 8-tal *Mesembryanthemum*-soorten beschikbaar. Aangezien het er niet om ging,

1) **B ĩ o w n e n E s c o m b e**, Proceed. of the Royal Society, 1897, Vol. 62. pg. 160.

2) **T h i s e l t o n - D y e r**, Proceed. of The Royal Society 1899, vol. 65. pg. 362.

3) **C. d e C a n d o l l e**, Archives d. scienc. physip. et naturell. de Genève, 1895, III per., vol. 33, 'pg. 504;

om zeer lage temperaturen te bereiken, doch alleen om den invloed van de lage temperaturen van een voor ons land zeer strengen winter na te gaan, bepaalde ik mij tot een temperatuur van + 20' C.

De ontvangende zaden werden in drie porties verdeeld; deel I van alle acht soorten werd bij een kamertemperatuur van 15 à 18' C; bewaard en daarna tegelijk met deel II en deel III gezaaid; deel II van alle acht soorten werd gedurende 2 maal 24 uur (goed droog) buiten bewaard: de buitentemperatuur was gedurende ongeveer -40 uur tusschen - 5 en - 7' C. en steeg daarna in den loop van de volgende 8 uur langzaam tot 0 C, waarna uitzaaiing plaats vond: deel III van alle acht soorten werd afwisselend bewaard bij + 15' C. en - 20' C. en wel werden deze zaden in 24 uur tijds **drie keer** gedurende 2 uur plotseling aan een temperatuur van - 20' C. blootgesteld en daarna telkens weer even snel in eene ruimte van + 15 C. gebracht; de temperatuurswisselingen waren dus: + 15, - 20; + 15, - 20, + 15 C., daarna vond uitzaaiing plaats.

De zaaitesten, waarin deel I deel II en deel III van elke zaadsoort werden gezaaid, werden op een temperatuur gehouden, welke 's nachts zelden beneden 15 C. daalde en overdag zelden boven 20' C. steeg.

Gezaaid werd op 17 Februari 1940; reeds op 23 Febr. kwam het zaad van *Conophytum bilobum* gelijkmatig op en wel van alle 3 deden schijnbaar in dezelfde mate: de andere soorten kiemden onregelmatig in den loop van de maand Maart, tot zelfs nog in April.

Op 20 Mei 1940 had een telling plaats; deze was als volgt: .

	DEEL I.				DEEL II.				DEEL III.			
	gezaaid.	opgekomen.	opgekomen in procenten.		gezaaid.	opgekomen.	opgekomen in procenten.		gezaaid.	opgekomen.	opgekomen in procenten.	
<i>Faucaria tigrina</i>	36	18	50 %		36	22	61,1%		39	24	61,5%	
<i>Pleiospilos Bolusii</i>	50	21	42 %		46	28	60,9%		50	24	48 %	
<i>Pleiospilos simulans</i>	36	12	66,6%		35	8	22,9%		40	12	30 %	
<i>Conophytum bilobum</i>	50	50	100 %		50	45	90 %		50	42	84 %	
<i>Lithops Mundtii</i>	50	10	20 %		50	14	28 %		50	21	42 %	
<i>Lithops rugosa</i>	50	50	100 %		50	37	74 %		50	40	80 %	
<i>Lithops pseudotruncatella</i>	50	45	90 %		50	40	80 %		50	40	80 %	
<i>Lithops alpina</i>	50	41	82 %		50	42	84 %		50	43	86 %	
Samen	372	247	66,4 %		367	236	64,3 %		379	246	64,9 %	

Wanneer men de opkomst van de 8 zaadsoorten 'één voor één bezieet, dan schijnt het, alsof de zaden van *Pleiospilos simulans* vrij veel, die van *Conophytum bilobum*; van *Lithops rugosa* en van *Lithops pseudotruncatella* iets geleden hebben door het blootstellen aan de gemelde lage temperaturen: bij *Faucaria tigrina*, *Pleiospilos Bolusii*, *Lithops Mundtii* en *Lithops alpina* schijnt echter de kiemkracht iets vergroot.

Kleine verschillen kunnen echter, ook indien 36 à 50 zaden worden gezaaid, door het toeval worden veroorzaakt.

Indien we de zaden van alle acht soorten bijtellen, is de kiemkracht van de drie verschillend behandelde deelen: 66,4 %, 64,3 % en 64,9 % dus praktisch gelijk.

Conclusie: Het blootstellen aan de genoemde lage temperaturen schijnt op de kiemkracht van de eene helft der gezaaide *Mesembryanthemum*-zaden min of meer nadeelig op de andere helft echter iets voordeelig te werken: indien men echter de zaden van alle 8 gezaaide soorten samentelt, is gemiddeld geen nadeelige invloed te bespeuren.

Het is waarschijnlijk niet te veel gewaagd, hieruit de slotsom te trekken, dat althans de zaden van *Mesembryanthemum*-soorten ook in een voor ons land zeer strengen winter kunnen worden verzonden, zonder dat men bevreesd behoeft te zijn voor „bevrozing” en vermindering van het kiemvermogen.

INHOUD : Over *Opuntia curassavica*, *O. wentiana*, *O. elatior* en *mammillaria simplex*. — *Bryophyllum calycinum* Salisb. — Kan de kiemkracht van succulentn-zaden door bevrozing lijden?
